

Josef Rybák S. J.

CTI MATKU SVOU

**Cyrilo-Methodějské knihkupectví
Gustava Francla v Praze**

CTI MATKU SVOU!

IV. CYKLUS MÁJOVÝ

o 32 promluvách

S e p s a l

Josef Rybák S. J.

P r a h a 1934

Cyrilo - Metodějské knihkupectví G. Francla v Praze.

I m p r i m i p o t e s t.

Pragae, 1. Martii 1934.

P. Josephus Dražil S. J.,
Praep. Prov. Čsl.

N i h i l o b s t a t.

Adolphus Pelikán, S. J.,
censor deputatus.

I m p r i m a t u r.

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,
Vicarius generalis.

Pragae, 2. Martii 1934.

No. 2597.

Vysoce váženému a slovutnému pánu,

panu Janu Františku Hruškovi,

profesoru a vychovateli studující mládeže středoškolské, výbornému znalci svérázu lidu chodského, členu České akademie věd a umění, upřímnému katolíku činem a životem, zasloužilému katolickému spisovateli a obhájci drahého dědictví svatováclavského na důkaz své hluboké úcty, vážnosti a lásky

věnuje

A u t o r.

Ú V O D E M.

*Mnozí kněží, kteří znají autora již z prací předešlých, si velmi přáli, aby týž napsal aspoň ještě jednu takovou májovku, jako byla III. „Pod ochranou Tvou“, neboť se podle jejich zkušenosti a svědectví i věřícímu lidu velmi zamlouvala a bezpochyby i prospěla. Nuže, milí dd. spolubratři, zde ji máte. Nečiní ve všem nároků na originalitu, ale autor, co pěkného a vhodného o Matce Boží slyšel, četl a si poznamenal, to zpracoval pod jednotným, milým hlediskem: „Cti Matku svou“, a to Vám předkládá jako svou IV. májovku, nepřije si jiného, než aby se český katolický lid s dětinnou láskou vinul ke své nebeské Matce v nezlomné důvěře, že se tato jeho milostivá, dobrotivá a přívětivá Matka již postará o jeho pravé blaho časné i věčné.**

Na Velehradě na svátek Panny Neposkvrněné l. P. 1933.

A u t o r.

* Potřebné pro věci dogmatické poskytl jedinečná dogmatika Scheebenova; citáty ze sv. Otců a círk. Učitelů vzaty jsou z díla Jamar... a příklady z pěkné a bohaté (4dílné) sbírky Hammerovy „Růženec“.

I. Jak uctíme v tomto měsíci Pannu Marii, Matku svou?

„Cti . . . i matku svou, aby se ti dobře vedlo a ty abys dlouho živ byl na zemi!“

(K Efes. 6, 2.)

Platí-li toto přikázání Boží o každé matce, platí jistě i o naší nebeské Matce P. Marii. Panna Maria jest naší matkou po stránce vyšší, po stránce života nadpřirozeného, a jest matkou, na níž nás tak tklivě upozornil sám Spasitel náš, když pravil s kříže k sv. Janu, našemu zástupci: „Hle, matka tvá!“ Panna Maria jest vskutku matka, nad níž vznešenější a lepší míti nemůžeme. Jak by si tedy od nás nezasloužila úcty neobyčejné?

Snad někomu napadne: Proč však sv. přikázání nepraví: Miluj matku svou! proč jen přikazuje: Cti! — Důvod je nadsadě: Poněvadž povinnost matku milovati rozumí se sama sebou a pak láska a úcta jdou spolu ruku v ruce. Kde je pravá úcta k matce, tam jest i láska, a z druhé strany vroucí láska žádá si i úcty, vždyť láska znamená chtít bližnímu dobré, tedy ho i ctít.

„To jest první přikázání se zaslíbením,“ poznamenává sv. Pavel, „aby se ti dobře vedlo a ty abys dlouho živ byl na zemi“. Slibuje-li Bůh sám dětem za jejich úctu k matce pozemské hojné požehnání, jakého požehnání můžeme se nadíti, budeme-li vřele ctíti svou nejvznešenější a nejlepší Matku, Pannu Marii!

Na počest této své Matky budeme se zde i letos scházeti po celý měsíc, a budeme ji oslavovati úvahami, modlitbami a zpěvy. Co bude *obsahem* našich úvah? V úvahách budeme se snažiti, abychom svou nebeskou Matku, je-li možno ještě lépe poznali a proto i vroucněji ctili a milovali.

1. Stará pověst vypravuje, že Kornelie, matka Gracchů, dostala jednou návštěvu. Přišla k ní vznešená matrona římská a pravila: „Slyšela jsem, že máš vzácné poklady, i žá-

dala bych si, abys mně je ukázala.“ „Jen počkej chvíli,“ odvětila Kornelie, „než přijdou moji synové ze školy.“ Když tedy přišli, Kornelie ukazujíc na ně pravila: „Aj, to jsou mé poklady.“ Šťastná matka, která se může chlubití svými dětmi, ale šťastné i děti, které se mohou chlubití svou matkou, neboť dobrá matka je vzácným pokladem pro děti. Ó, jak jsme, moji drazí, šťastni, že máme předražený poklad, totiž svou vznešenou Matku, na nebesích, Pannu Marii!

Nejbližší úvahy ukáží nám ji v jejím *omilostnění* a v její *důstojnosti*, neboť Ona — dí sv. Efrém — „jest vznešenější než všichni nebeští duchové, čistší než paprsky slunce, cti-hodnější než cherubové, světější než serafové, nesrovnatelně slavnější než kůry andělské.“ Až ji uvidíme na vrcholu její důstojnosti jako *Matku Boží*, zaplesáme při úvaze, že tato tolik omilostněná a vyvýšená bytost je i *naší Matkou*.

Potom budeme uvažovati *krásu jejích ctností*. Sv. Tomáš z Villanovy píše: „Cokoli bylo znamenitého u některého světce, to je také u Panny Marie. U Ní je trpělivost Jobova, mírnost Mojžíšova, víra Abrahamova, čistota Josefova, pokora Davidova, moudrost Šalamounova, horlivost Eliášova. U Ní je čistota panen, síla mučovníků, zbožnost vyznavačů, moudrost učitelů, opovrhování světem jako u poustevníků, krátce, u Ní jsou všechny dary Ducha sv.“ Hlavně ji předvedeme jako vzor ženy a matky.

A když jsme s Ní cítili jako s Matkou bolestnou pod křížem, budeme se s Ní radovati po Zmrtvýchvstání Páně, a pojednavše o jejím žití po Nanebevstoupení Páně, uvážíme o jejím blaženém skonu a Nanebevzetí a vejdcme s Ní v duchu do její *nebeské slávy* a budeme přítomni její korunovaci.

Pokochavše se tak její slávou v nebesích, budeme se obíratí její *mateřskou láskou* k nám, láskou, proti níž je láska pozemských matek k jejich dětem nepatrná, neboť Ona nás miluje víc než všichni andělé a svatí. Vždyť dala za nás jediného Syna svého, aby za nás trpěl a na kříži umřel. Proto podle sv. Bonaventury lze i na ni obrátiti veliké slovo Spasitelovo: „Tak Bůh miloval svět, že svého jednorozeného Syna dal,“ (Jan 3, 16), totiž: Tak milovala Panna Maria svět, že svého jednorozeného Syna dala. Ó lásko naší nejlepší Matky, jak jsi veliká! — Až ukážeme, že Panna Maria je matkou i duší v očištění, budeme již na sklonku své májové pobožnosti. Potom se ještě potěšíme její *oslavou* za všech věků, zejména ve vlasti naší, a v poslední úvaze se na ni zadíváme jako na zá-

chrannou hvězdu ve všech nebezpečích a těžkých chvílích života.

2. Bude to krásný, dojemný a slavný *životopis* naší Matky. V každém věku svého žití bude nám svítit krásným příkladem, jako dítě, jako dívka, jako žena, jako matka. Byly duše, které za dětských let byly krásné a čisté jako padlý sníh, ale v mládí svým vlivem zlých okolností a pohoršlivých příležitostí se pokazily. Byly dívky ctnostné, které právem s věnečkem nevinnosti přistoupily k snubnímu oltáři, ale v manželství upadly do hříchů a měly po celý další život svůj, pokud jim ho Bůh popřál, čeho litovati. Než na naši Matku nepadl nikdy ani stín hříchu. Její celý život je krásný řetěz z perel a drahokamů, z nichž jeden je krásnější než druhý, je krásný sad, v němž všechno bují krásou, je krásná hudba, v níž není ani jedinkého nesouladného tónu. Proto jest a zůstane vzorem lidstva po všechny věky. Panna Maria může právem říci k nám: „Budte následovníky mými, jako já jsem byla následovnicí Kristovou!“

Každé kázání bude výzvou pro nás: Važ si své vznešené a vzácné Matky na nebesích! Cti ji a miluj vřele, buď jejím hodným, vděčným dítkem, a se sv. Ignácem mučedníkem volej: „Pravá Matko Spasitele, Matko hříšníka, který je ti dán za dítě, uzavři mne v objetí své mateřské lásky!“

Budeme se tedy zde shromažďovat po celý měsíc, budeme o Ní uvažovat, budeme se k Ní modlit a budeme Jí zpívat. Při tom budeme se dívat na její ozářený a ozdobený obraz, a Ona bude shlížet na nás a bude nám udílet hojné dary a milosti, které vyprosí od svého Syna.

Ale nebudiž Vaše úcta a láska ke Královně máje obmezena jen na kostel, i v příbytku svém ráno a večer aspoň na chvíli poklekněte před jejím obrazem a pozdravte Ji! I při práci věnujte Jí Zdravas! „Matka Boží vždy nás pozdraví milostí, kdykoli ji pozdravíme Zdravasem,“ dí sv. Bonaventura. Zejména však upravte jí své srdce jako milou svatýňku, v níž má krásný trůn. Proto očistěte svá srdce sv. zpovědí a posilněte se svátostným Kristem ve sv. přijímání!

Po celý měsíc budeme oslavovat Matku svou. Není to příliš mnoho? Svaté uctíváme jeden nebo více dní. A to jsou služebníci Boží a naši přátelé. Co si tedy zaslouží od nás Matka Boží a Matka naše! Čím více jí dáme, tím více obdržíme.

Je zvykem krášlití májový oltář květy a světly. Ale nejsou jen květy ~~obvyčejné~~, jsou také květy duchovní, které pučí a

rostou z půdy zbožného, Matku naši milujícího srdce. Nuže polož, m. ct. Mar., *každý den* na oltář královny Máje duchovní kytíčku ze tří čerstvých květů: 1. učin pevné předsevzetí, že se nedopustíš žádného dobrovolného hříchu, 2. vykonej některý dobrovolný skutek lásky bliženské nebo sebezáporu, a 3. navštiv májovou pobožnost! Když by ti nebylo toto poslední možno, dej za to aspoň malou náhradu, tři zbožné Zdrávasy. To jsou krásná kvítka úcty a lásky k naší nebeské Matce a Královně. Ale ještě krásnější bude ovoce, které přinesou a které budeš sbírat nejen na konci májové pobožnosti, nejen v životě tomto podle zaslíbení: „Cti matku svou, aby se ti dobře vedlo a abys dlouho živ byl na zemi,“ ale jednou i v životě budoucím, až se shledáš se svou milou Matkou a královnou Máje v nebesích. Amen.

II. Panna Maria - prvorozená.

„Já jsem z úst Nejvyššího vyšla prvorozená před kterýmkoli tvorem.“

(Sir. 24, 5.)

Životopis obyčejného člověka, ano i největšího velikána, začíná narozením. Ne tak životopis naší nebeské Matky. Zde jest nám jíti daleko zpět před její narození, daleko zpět do minulosti, až před počátek veškerého tvorstva, kdy nebylo ještě ani nebe, ani země, ani jediného tvora, kdy byl jedině Bůh sám.

Bůh ve své nezpytatelné moudrosti a lásce ustanovil stvoření tento svět. Největší jeho tvůrčí dílo na venek mělo býti vtělení Syna, t. j. Syn Boží měl se státi synem člověka, dítětem. Pokusme se, m. dr., poněkud se vmysliti do tohoto božského úradku a odhaliti při něm vznešenost té, která se měla státi matkou vtěleného Syna Božího!

Představme si, m. dr., jak někdo si dá od umělce malovati obraz, třeba obraz své matky. „Nejvíce — praví k malíři — mně záleží na tom, abyste co nejlépe vystihl její tvář, její oko.“ Co myslíte? Nač bude umělec nejvíce dbát? Nač hlavně soustředí své myšlenky? Čím se bude nejvíce zabývat? Nebude to hlava a oko, jež má vystihnouti?

Přejdeme na pole nadpřirozené! Hleďte se tedy, m. dr., pohroužiti v myšlení samého Boha — Tvůrce! Od věčnosti pojal myšlenku stvořiti tento svět, anděly, lidstvo a ostatní tvorstvo; ale nejpřednějším z veškerého tvorstva má býti vtělený Syn Boží. Slovo věčné má se objevit mezi syny lidskými, má se stát člověkem a vykoupit padlé, ztracené lidstvo.

Co myslíte? Nezaujala tato myšlenka vtělení Syna Božího co nejvíce rozum a srdce Boží? Nestála od počátku v popředí všech ostatních tvůrčích myšlenek? Ale jakmile pomyslí Bůh na vtělení svého Syna, hned tanula mu jistě na mysli i jeho Matka, P. Maria, z níž měl přijmouti tělo své, z níž se měl zroditi. Vtělený Syn Boží a jeho Matka byly první a nejkrásnější myšlenky Stvořitelovy, první a nejkrásnější obrazy v zrcadle jeho božské moudrosti. Panna Maria jako Matka Syna Božího nejvíce z veškerého tvorstva zaujala mysl i srdce Boží. Od počátku tanula věčnému Tvůrci na mysli, celý její život se všemi jeho vztahy k trojjedinému Bohu, k andělům, lidem a všem ostatním tvorům, v dokonalosti, která se úplně shodovala se skutečností. Před očima moudrosti Boží stál před veškerým časem obraz Matky Páně jako nejkrásnější obraz všemohoucnosti, moudrosti a lásky Boží!

Písmo sv. dí, že Bůh stvořil prvního člověka Adama k obrazu a podobnosti svému. Adam jako obraz Boží vyšel jistě krásný a vznešený z tvůrčích rukou Božích. Když tomu tak, sudte, m. dr., jak krásným a velkolepým byl v mysli Boží sám vtělený Syn Boží! Hle, před očima vševědoucího Tvůrce stojí věčné Slovo, jež se stane člověkem, odlesk to Boha Otce a obraz jeho krásy, dítě betlemské, oslavenec na hoře Tábor, vítěz na Golgotě, věčný soudce a král po pravici Otce.

Tomuto obrazu, této představě v mysli Boží musil však odpovídati i obraz, představa Matky Boží Panny Marie. Vždyť blahoslavená Panna má dáti jeho Synu tělo a krev, již vykoupí svět, má mu dáti údy: nohy dobrého pastýře, jenž musí kráčet za ztracenými ovečkami, ruce s dostatek široké, aby v lásce objal celý svět, tvář, jež se zaskví na hoře Tábor jako slunce, rty, na nichž rozleje se sličnost Boží, oči, z nichž zazáří nebe mírnosti a milosrdenství, má vložit v hrud' jeho jako nevysychající zřídlo Boží milosti a lásky nejlepší srdce. Podobá-li se syn matce, musí se i vtělený Syn Boží své Matce podobati a naopak. K tomu však třeba, aby i matka Jeho byla co nejkrásnější, jak dí Dante: „Její tvář je to, v níž se nejjasněji odráží Kristus.“

Ted, moji drazí, pochopíte, jak přiměřeně a účelně obrací církev sv. na Pannu Marii, pokud totiž tanula věčnému Tvůrci na mysli před veškerým stvořením, slova knihy Přísloví (8, 22. a násl.), která platí o moudrosti Boží: „Pán měl mne na počátku díla svého, prve než byl co činil od pradávna. Od věčnosti ustanovena jsem a od věků, prve než země byla ... Ještě nebyl učinil zemi, řeky, ani prvopočátky zemského kruhu. Nebesa když zakládal, byla jsem tam.“ A slova Sirachova (24, 5 a násl.): „Já jsem učinila na nebi, aby vzešlo světlo neskonalé ... Já jsem na výsostech přebývala a trůn můj byl na sloupě oblakovém ... Od počátku a před věky jsem stvořena a na věky pak býti nepřestanu.“

Bůh je pramenem veškeré krásy. Ale žádná stvořená bytost není Bohu tak blízká a nečerpala tolik z tohoto pramene jako Panna Maria; proto žádná bytost není Bohu tak podobná, není s Bohem tak spřízněna jako Matka Boží. Tato blízkost Boží, toto božské spříznění je nejkrásnější rys ve věčném obraze Matky Boží. Od věčnosti a od počátku vidí Otec nebeský Pannu Marii jako svou první a nejmilejší dceru po svém boku, ve své blízkosti. Od věčnosti poznává věčné Slovo Pannu Marii jako svou pravou matku, která mu dá krev, čímž bude božství a lidství spojeno v jednu osobu Slova. Od věčnosti patří Duch Sv. na Pannu Marii jako na svou nevěstu, o níž platí: „Jediná je holubice má, dokonalá má ... Tak jsi krásná přítelkyně má a poskvrny není na tobě.“

Od věčnosti obdivoval trojjediný Bůh sám obraz Panny Marie v mysli své, byla jeho radostí a blažeností. Od věčnosti zdravil Otec se Slovem a Láskou Pannu Marii v tomto obraze věčnosti: „Zdráva buď, milosti plná, Pán s Tebou!“ Dřív než znělo na výsostech nebes třikrát Svatý trojjedinému Bohu, znělo božské Ave, božské Zdravas, na horách věčnosti, v propastech nekonečnosti. Ano, pozdrav, s nímž posílá Bůh svého posla do Nazareta, když se naplnili dnové, i ten byl na počátku u Boha a platil Panně Marii a nedozní na věky v hlubinách božství. Tam zaznívá od věčnosti do věčnosti (Hilgers). Co tanulo Bohu na mysli na počátku stvoření, co se týká krásy budoucí Matky Boží, to Bůh též uskutečnil. Když slavný Michel Angelo vytvořil známého Mojžíše, byl prý sám tak mocně dojat skvělým úspěchem svého díla, že klepnuv na sochu zvolal: „Promluv!“, neboť nic jiného už prý nescházelo. Ovšem toto učiniti nemohl, byť si toho sebe více přál. Ale mnohem krásnější a zdařilejší byl obraz, který

pojal Bůh sám od věčnosti o budoucí Matce svého Syna, který však nejen pojal, nýbrž i uskutečnil. To znamená: Panna Maria jest mezi všemi tvory mistrovské dílo Otce, všemohoucího Tvůrce. Kéž tane i nám neustále na mysli její nevýslovná krása, kéž ji ctíme nade všechny svaté!

Blahoslavený Jindřich Suso měl jako dítě ve zvyku neutrhout v zahradě jedinkého květu, dokud nepodal prvních z nich Matce Boží. Když pěkně vykvetly, vzal je a uvil z nich krásný vínek. Ten donesl do kaple a okrášlil jím sochu Panny Marie, utěšuje se, že Panna Maria jako nejkrásnější květ milosti Boží a slast jeho srdce nepohrdne květy prvními od svého služebníka. Moji drazí, můžete-li, dejte rádi svěží kvítek na oltář své nebeské matky, prvorozené přede všemi tvory, ale hlavně uctěte ji jeden každý při ranním Anděl Páně trojím vřelým Zdrávas, květem své dětinné lásky! Amen.

III. Panna Maria - bez poskvrny počatá.

Plán, který Bůh od věčnosti pojal a uskutečnil o budoucí Matce Páně a o naší duchovní matce, byl co nejvelikolepější. Panna Maria musila býti mezi pouhými tvory mistrovským dílem všemohoucího Boha a proto nejkrásnější a nejosvěcenější dcera nebeského Otce. Panna Maria jako tvor a pravý člověk musila býti od božského Vykupitele co nejdokonaleji vyzdobena, t. j. uchráněna dědičného hříchu, aby byla pravou, důstojnou Matkou Boha Syna. Panna Maria musila býti od Ducha Sv. obdařena jedinečnou milostí Boží, takže předčí nad všechny anděly a lidi.

Byl zákon, že každý člověk musí zemřít, poněvadž v Adamovi jako dítko jeho zhřešil; jinými slovy, že každý člověk přichází na tento svět s hříchem Adamovým, s hříchem dědičným. Od tohoto zákona jest jediná bytost vyňata, blahoslavená Panna Maria: Ona byla *bez hříchu dědičného nebo prvotního počatá*. To jest její veliká, jedinečná výsada. Jednejme o ní!

Je podivno, že se někteří vysmívají jejímu Neposkvrněnému početí. Jistě jen proto, že mu nerozumějí. Neposkvrněné Početí Panny Marie znamená, že v prvním okamžiku svého bytí, když se totiž v životě matčině počala, byla vzhledem k zásluhám Vykupitelovým uchráněna hříchu dědičného.

I. Které jsou důvody?

Slyšte! Sotvaže byl spáchán v ráji první hřích, t. j. dědičný hřích, pro který všechno lidstvo propadlo nadvládě satanově, předpovídá Hospodin satanovi: „Nepřátelství ustanovuji mezi tebou (hade) a ženou, mezi potomstvem tvým (t. j. hřích) a potomstvem jejím (t. j. Kristus); ona rozdrtí hlavu tvou.“ Která je to žena, jejíž syn jest Kristus a která rozdrtila hlavu ďáblovu? Panna Maria. Má-li však její vítězství být úplné, má-li se čestně řaditi jako nepřítelkyně satanova k samému Kristu, synu svému, musí býti nepřítelkyní jeho od prvo-počátku svého bytí nebo musí býti bez hříchu prvotního počata.

Vzpomeňte, jak Alžběta pozdravila Pannu Marii při její neočekávané návštěvě, jak zvolala: „Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého.“ Staví tudíž do jedné řady požehnání Mariino a požehnání jejího synáčka. Kdyby byla Panna Maria jen na okamžik propadla dědičnému hříchu a jeho kletbě, nebylo by zvolání Alžbětino vhodné. Podobně jmenuje-li anděl Gabriel ve svém pozdravení: „Zdráva buď, milosti plná, Pán s Tebou“ Pannu Marii milosti plnou (podle řeckého textu „omilostněnou“), nesmí jí scházeti první milost, t. j. musí býti prosta od počátku svého bytí dědičného hříchu, což vyžaduje i druhý pozdrav Gabrielův „Pán s tebou“, totiž aby byla vždy spojena s Bohem, tedy vždy bez jakéhokoli hříchu, sic jinak by se na ni tyto čestné tituly v plném smyslu nehodily.

Jak krásná jsou místa Starého Zákona, která dojista svědčí o této přednosti Bohorodičky a naší nebeské Matky a která církev sv. obrací právě na její Neposkvrněné Početí! Či není to Panna Maria, která se vyjímá mezi ženami jako „lilie mezi trním“, jak pěje Šalomoun (2, 2), která podle téhož pěvce je zcela nebeský zjev, takže budí obecný obdiv: „Kdo je to — volají královny, — která se bere jako zora, krásná jako měsíc, jasná jako slunce, hrozná jako sešikované vojsko?“ (Píseň Šal. 6, 9). To by však v plném slova smyslu o ní neplatilo, kdyby nebyla bývala uchráněna hříchu dědičného. Ano, Panna Maria je šťastná Esther, nebeskému králi tak milá, že jako o Estheře platilo: „Nezemřeš, neboť tento zákon není ustanoven pro tebe, nýbrž pro všechny“ (kromě tebe), tak o ní platí: Nebudeš poskvrněna hříchem dědičným, ač jest zákon, že všichni lidé přicházejí s ním na tento svět.

A co *tradice*? Není dosti jasná, když žádá u Panny Marie všestrannou a nejdokonalejší čistotu pro místo, které zaujímá v řádu milosti, pro její důstojnost jako panenské Matky Boží, jako druhé lepší Evy, t. j. nevěsty nebeského Adama a nebeské Matky naší? Nebo nežádá slovo sv. Anselma: „Slušelo se, aby se Panna Maria skvěla čistotou, nad níž si nelze po Bohu mysliti větší,“ nutně neposkvrněné Početí Panny Marie? Toto slovo jest ozvěnou četných svědectví dřívějších staletí, která nemluví jen o vhodnosti aneb o nutnosti čistoty Bohu nejpodobnější, nýbrž i o její skutečnosti.

Co znamenají slova sv. Efréma: „Ty, Pane, a Matka Tvá, vy jedině jste po každé stránce svatí, nebo na Tobě, Pane, není poskvrny ani na Matce Tvé,“ nebo slova sv. Augustina: „O ní (o Panně Marii) nechci, aby se pojednávalo, když se jedná o hříších“? Neznamenají, že Panna Maria jest prosta každého hříchu, i hříchu prvotního?

Na východě stala se nauka o Neposkvrněném Početí Matky Páně záhy tak rozšířenou a oslavována byla i svátkem, že sám Mohamed ji uvádí ne nezřetelně v Koranu. Také rozumu vírou osvícenému se přičí, že by byla bývala Panna Maria bytí sebe kratší dobu pode jhem hříchu dědičného. Eva, matka všech nás stvořených vyšla z rukou Stvořitelových čistá, a Panna Maria, matka všech nás vykoupených, ano matka samého Vykupitele, by neměla býti bez každého hříchu? Dva tisíce let velebí se jako královna andělů. Když však andělé jsou zcela čistí, jak by se vyjímalo, kdyby královna jejich nebyla zcela bez poskvrny? Měl-li Syn Boží přijmouti krev z Panny Marie, směl tento pramen být poskvrněn hříchem?

Že i velikáni učeností a svatostí se mýlili, co se týká nauky o Neposkvrněném Početí Panny Marie, není tak divné, vždyť každý člověk se může mýlit, a omyl jejich měl důvod v nedorozumění. Proto bylo třeba výroku *neomylné církve*, aby byl zažehnán každý stín omylu a nejistoty. Tento byl vynesen ústy náměstka Kristova Pia IX. r. 1854, který prohlásil nauku o Neposkvrněném Početí za článek víry. Tehdy při oslavě v Římě jeden dům byl nápadný svým velikým transparentem, který nesl latinská slova: Potuit, decuit, ergo fecit, slova Duns Scota, který vnesl do celého badání žádoucí světlo. To znamená: Bůh mohl učiniti, aby Panna Maria byla prosta hříchu dědičného, a slušelo se to; proto tak učinil. *Roma locuta, causa finita*. Když Řím, t. j. hlava církve promluvila, je po další debatě. Církev sv. vždy se držela této nauky. Proto

přijímala sliby a přísahy ve Jménu Panny Neposkvrněné a nekárala, když nadšenci i krví svou stvrzovali, že do smrti chtějí hájiti této veliké výsady Bohorodičky. Celá věc nebyla zejména ve věku XII. a XIII. všem tak jasná, jak by bylo bývalo žádoucno, byla jako květ růže v poupěti, kdy nejsou patrný jeho květné lístky, tyčinky a j., ale prohlášením Neposkvrněného Početí za článek víry stala se květem krásně rozvitým.

II. Význam Neposkvrněného Početí.

Moji drazí, je to radostné býti svědkem za našich dnů veliké úcty a oslavy Imakulaty, Panny Neposkvrněné, která vzrostla zejména od r. 1858, kdy přesvatá Panna sama o sobě v Lurdech prohlásila: „Já jsem Neposkvrněné Početí!“ Že církev sv. tolik šíří úctu Imakulaty, jest velmi moudré a prospěšné! Či nevládně příliš ve světě duch materialistický? Co pak má cenu pro moderního člověka? To, co mu přináší požitek a zábavu. To jsou peníze. Proto je heslem: Pomoz si k penězům, jak můžeš. Dnes se člověk necení podle duše, podle ctnosti, nýbrž jako zvíře podle síly pracovní, ne podle své mravní ceny, nýbrž z prospěchu, který lze z něho míti. Už se necení jako obraz Boží, nýbrž podle toho, je-li bohat, umí-li se pěkně pohybovat, je-li na pohled krásný, umí-li duchaplně mluvit. Pak je připuštěn do společnosti; při tom buď si mravně zchátralým až běda, na to se nedbá; zda jsou jeho mravy dobré či špatné, na to svět nehledí.

Vše se cení podle prospěchu, s náboženstvím se nepočítá. Proč bych měl jít k zpovědi? Půjde mi pak obchod lépe? Proč mám jít na mši sv.? Zvýší se tím mé příjmy? Proč mám zachovávat Boží přikázání? Stanu se proto milionářem?

Podle tohoto názoru se nedbá také o *bližního*. Proč bych si nepochutnal na bažantech, když na ně mám? Že je vedle v domě tucet lidí, kteří vstávají a lehají o hladu a pak sedí pro krádež v kriminále a zkazí se, že už nedovedou rozeznati dobré od zlého, co mi po tom?

Proti tomuto duchu času staví církev sv. obraz Imakulaty, Panny Neposkvrněné, a volá: Nezapomeňte, že je ještě něco vyššího než jíst a pít a vydělávat, že je ještě vyšší svět než ten, který šlapeme nohama! Považte, k čemu jste vlastně zde, kam máte přijíti, komu jste zodpovědni; že jste zde od Boha pro Boha.

Podle staré báje byl v Saidě (v Egyptě) obraz, který byl zahalen, a bylo zapověděno odhaliti jej a naň se podívat. Jeden jinoch však odvážil se v noci obraz odhaliti; zato našli ho druhý den mrtvého. Moji drazí, je znalost a vědění, které přináší smrt duši, vědění špatnosti, ať už se šíří knihou nebo kinem nebo slovem. Není jen jed pro tělo, ale také pro duši. Kdo má pomoci? Paragrafy zákonů? Ty proniknou jen k sluchu. Bodák? Ten pronikne sice až k srdci, ale zraní je, ne-napraví. Vězení, několikaletý žalář? I tam může někdo býti špatným, ba ještě horším.

Zde může pomoci jen náboženství. Proto církev sv. ukazuje lidstvu obraz Imakulaty, vede k němu zvláště mládež a dí: Dítky, pohledte vzhůru k svému nejkrásnějšímu vzoru a nadchněte svá srdce pro pravou krásu, pro čistotu, ušlechtilost, ctnost a zachovejte je čistá a nezkažená po celý život svůj!

Jeden norský král byl od svého soupeře vržen do věže s hady. Když se k němu hadi blížili, aby ho uštkli a usmrtili, vzal loutnu a hrál veselé písně. Tento král jsi ty, ó člověče: S úsměvem na rtech se bavíš, i když se k tobě blíží zkáza. Kolik je takových: Smějí se, žertují, ale v srdci svém chovají zármutek, zoufalství, smrt. Kdo tu pomůže? Jediná církev sv., tvá duchovní matka. Hle, přichází a ukazuje ti zas obraz Imakulaty, obraz čisté Panny, kterak nohou svou potírá hlavu hadovu. (Had je symbol veškerého zla.) K této Panně se utec! Ale snad se bojíš a voláš: „Panno Maria, ten had se ještě vine, není mrtvý, může mne uštknouti.“ Neboj se, dokud se budeš držeti Neposkvrněné Panny Marie, neublíží ti.

Veliký je význam obrazu Neposkvrněného Početí Panny Marie pro moderní svět. Slušelo by se, aby byl co nejvíce rozšířen, aby byl v každé rodině, má-li v ní bydleti štěstí, aby byl vryt do srdcí všech, zejména do srdcí mládeže, jako nejkrásnější ideál mravní čistoty. Postavte se všichni, prosím vás, pod prapor Imakulaty, pod její ochranu, zasvěťte jí své rodiny, své zájmy, své starosti, své práce, své kříže a bolesti, svěťte jí svou budoucnost, svou hodinku smrti a svou věčnost! A tak s důvěrou a statečností krácejte dále životem: Pod její ochranou nebudete ztraceni, nýbrž projdete šťastně všemi nebezpečími a dospějete do šťastné věčnosti. Amen.

IV. Narození Panny Marie.

„Narození Tvé, Bohorodičko-Panno, zvěstovalo radost celému světu.“

(Z II. nešpor. svátku Narození P. M.)

V některé rodině mají kroniku, kde jsou zaznamenána důležitá data rodinná; mezi jiným stojí tam, kdy se narodil otec, kdy matka. Hodné děti rády vzpomínají těchto dnů pro ně památných. I my dnes otevřeme kroniku spásy světa a připomeneme si narození své nebeské Matky.

Neznáme přesně ani roku, ani dne, ani místa, kdy a kde se Panna Maria narodila. Ale to jsou věci pro nás vedlejší, hlavní jest skutečnost, narození. Když se narodil Napoleonovi I. syn, dostalo se mu všeho, čeho se malému pozemšťanu může dostat. Kolébka byla ze zlata a slonoviny. Ještě jako dítě byl prohlášen králem římským, ačkoli nikdy nevládl, poněvadž 20letý zemřel v Schönbrunnu na souchotiny. V Panně Marii narodila se královna nebes i země, matka Boží a duchovní matka naše, která již při svém zrození předčila všechny smrtelníky krásou a bohatstvím milosti, kterou ji Bůh obdařil. Pro ni, jakožto Matku vtěleného Syna Božího připraven byl od věčnosti trůn nejvznešenější. Jaká kolébka byla by se asi pro ni hodila! Ale Písmo sv. nic nám o tom neuvádí. Když Bůh pro svého Syna nepřipravil při jeho narození zvláštní kolébky, nýbrž dal mu spočinouti v jeslích betlemských, možno bezpochyby souditi, že ani pro jeho Matku neučinil nic neobyčejného po této stránce. Vnější lesk jest v očích Božích nicotný. Zato vyznamenal Pannu Marii tím, že ji jako Matku Vykupitele obohatil převzácnými milostmi a výsadami. Když se narodila, svěřil ji podle sv. Epifania jejím rodičům, Joachimů a Anně. Náruč Joachimova a klín Annin byla nejlepší místa odpočinku pro dítě tak omilostněné. Nezvoláme tu: „Ó, šťastní rodičové, jak veliký poklad vám Bůh uštědřil!“ Než nejen rodičům, nýbrž i celému světu sluší blahopřáti, neboť narození Panny Marie přineslo štěstí a radost celému světu. To rozvedeme.

Narození Bohorodičky jest předně šťastné a radostné pro naši zemi. U některých národů ozýval se při narození dítěte místo radosti pláč. To není bez hlubokého důvodu. Což nenastupuje zrozenec obtížnou cestu, provázenou trním a hloží, cestu, na níž ho ohrožují četní nepřátelé, s nimiž musí svést boj na život a na smrt? Proto, když přijde dítě na svět, nemůžeme ihned rodičům pro věčné časy blahopřát, neboť kdo ví, zdali trpce nezklame jejich naděje, nenaplní srdce jejich velkým zármutkem a nebude příčinou jejich předčasných šedin, ba nesklátí je v předčasný hrob. Jednou přišel k řeckému mudrci Solonovi perský král Cyrus a tázal se, koho má za šťastného, očekáváje, že jistě jej samého prohlásí za nejšťastnějšího. Ale Solon odpověděl: „Králi, před smrtí nelze nikoho prohlásiti za šťastného.“ A věru s počátku leckdo opravňoval ke skvělým nadějím, ale jak skončil! Tak, že by se byla mohla dát na hrob jeho slova: „Lépe by mu bylo, kdyby se byl nenarodil.“

Než odvráťme se od těchto myšlenek, neboť dnes oslavujeme narození dítěte, kterému na věky musí žehnat země a volat s církví: Narození jeho s radostí oslavujeme!

U nás vystřídá se den a noc za 24 hodiny, blíže točen však za jeden rok. Půl roku trvá den a půl roku noc. Když je noc, leží ladem průmysl i obchod a obyvatelé jsou skleslé nálady. Ale jakmile noc spěje ke konci, lidé samou radostí a touhou po blížícím se dnu vystupují na návrší a na vrcholy věží. Sotvaže zahlédnou v dáli slabý zásvit slunka, propuknou v ples a pozdravují první ranní červánky. Ó země, dříve než nadešel den narození Panny Marie, panovala nad tebou noc smutnější a delší než v krajích polárních, noc, která začala, když první člověk ztratil světlo milosti. Tehdáž vázla daleko důležitější práce, práce pro věčnost. Ó, jak tu lidstvo lkalo a toužilo po světle, po dnu, volajíc k nebi: Ó kéž nám již vzejde slunce spravedlnosti a osvítí ty, kteří v stínu smrti sedí! A nebe nedalo se dlouho prositi. Konečně zazářila jitřenka, zvěstujíc konec děsné noci. Narodila se Panna Maria, matka zaslíbeného Mesiáše, jenž je světlo světa. Proto, šťastná země, oslavuj narození Mariino!

V minulém století objevil se v jedné trestnici na prahu žaláře lístek se slovy: Již tu úpím 40.000 hodin, t. j. 50 let. Ach, kdy konečně uhodí pro mne hodina osvobození! Moji

drazí, v ještě hroznějším stavu úpělo lidstvo před narozením Bohorodičky: Přes 4000 let neslo okovy za hřích Adamův a za hříchy své a přemnoží umírali v nich na věky, protože se staly kořistí pekla. Než, ubohé lidstvo, zaraduj se, neboť se narodila Matka tvého Vykupitele. Záhy odhodíš své okovy a zhostíš se krutého otroctví. Namítáš snad: Jakže, já se mám osvoboditi? Nebo: Kdo mne osvobodí? Nuže, pohleď na rozto- milé dítě na klíně jeho sv. matky, sv. Anny: To jest ta, o níž je psáno, že z ní narodí se Ježíš, jenž slove Kristus.

II.

Narození Panny Marie jest radostné a vzácné i pro *předpekli*. Narození obyčejného dítěte nemá významu, leč pro ro- dinu; narození velikána, hrdiny má již větší význam: pro rod- né město, možná pro celou vlast, pro celý národ. Ve velmi vzácném případě má zrozenec význam pro celé věky, pro celá pokolení; ale pro všechny věky, pro všechna pokolení ne- má významu nikdy. A hle, narození Bohorodičky má význam nejen pro celou zemi, pro všechny věky, pro všechna pokolení, nýbrž i pro neviditelný svět, má význam nejen pro ty, kteří po ní přišli a přijdou, nýbrž i pro ty, kteří před ní žili, t. j. pro předpekli, kde trvali spravedliví Starého Zákona, t. j. duše spravedlivých, kteří zemřeli dříve, než Kristus Pán vykoupil svět. V předpekli musili čekat, nemohouce vejít do nebe. Abel čekal tam 4000 let, Abraham přes 2000 let, David přes 1000 let. A volal-li David již za svého žití zde na zemi: „Jako prahne jelen po bystrinách, tak dychtí duše moje po Tobě, Bože. Kdy přijdu, abych se ukázal před Boží tváří Tvou,“ sud- te, jak prahla duše jeho po Bohu v předpekli! Tam dleli pro- roci, kteří předpověděli dílo vykoupení a příchod Vykupitele, ale příští jeho se na této zemi nedočkali. Jak rostla každým dnem jejich touha po vysvobození! Byly to pro ně kruté dni, proto s nevylicitelnou touhou prahnu-li po vysvobození, po patření na tvář Boží, po světle nestvořeném, věčném.

Ve Francii byl zvláštní trest, jímž stíhali veliké zločince. Zločinec nosil na očích pásku několik let, takže neviděl. Ne- směl jí pod trestem smrti odložit. Duše spravedlivých v před- pekli měly téměř také pásku, která jim bránila spatřit toho, po němž více toužili, než slepí po světle. A hle, v tomto smut- ném stavu jim zazářilo milé světlo, vzešla jim hvězda útěchy a naděje: narodila se Matka Vykupitelova! Jak zajásaly! Zbož-

ní Israelité vcházejíce do chrámu, pěli: „Plesal jsem proto, že mi bylo řečeno: do domu Hospodinova jdeme,“ což bylo ohlase-
sem jejich veliké radosti. Než jaký byl jásot, jímž zplesaly duše spravedlivých, když obdržely zvěst, že se jejich osvoboditel již blíží, aby s ním vešly do domu věčnosti!

III.

Narození blahoslavené Panny Marie má konečný velký význam i *pro nebe*. Ó, nebe, tys sice vysoko nad zemí, ale ani pro tebe nemůže být narození Mariino lhostejné. Když Titus dobyl Jerusalema, poručil na trosky nasypati sůl, na znamení, že nesmí býti obydlen. Moji drazí, i nebeský Jerusalem utrpěl zkázu pádem luciferovým. Od té chvíle byl z velké části opuštěn. Stály zde krásné trůny, jež osiřely, ale nad ně předčil krásou a leskem zvláště jeden trůn, trůn připravený pro Bohorodičku, královnu nebes, pro naši nebeskou Matku. Ó, radujte se andělé, trůn tento bude brzy obsazen, neboť narodila se již držitelka jeho a vaše královna, a blíží se den, kdy ji doprovodíte k trůnu jejímu, a zaznívati bude nebem: „Zdvihněte knížata brány své, zvyšte se brány věčné,“ by mohla vejít královna věčné slávy!

Tak se od kolébky Panny Marie rozlévá jas radosti, blaženosti a štěstí na veškeren svět a právem volá církve sv.: „Narození Tvé, Bohorodičko — Panno, zvěštovalo radost celému světu.“

Dovolte mi, moji drazí, jednu otázku: Jste chudí či bohatí? Bohatých bude mezi vámi málo. Ale i kdybyste měli sebe více, vše je pomíjející, jen poklad, který vám přineslo toto dítě, jehož narozeniny dnes oslavujeme, jest nehynoucí. Panna Maria vám dala Spasitele světa, slunce spravedlnosti, světlo nejvznešenější, světlo božské moudrosti, svobodu synů Božích a život věčný. Panna Maria je jitřenkou lidstva v temné noci bludu a hříchu. Je-li někdo mezi vámi, jenž dosud sedí v temné noci hříchu, kéž je pro něho dnešní večer májový jitřenkou dne milosti, jitřenkou lepšího života, života křesťanského, čistého a svatého. Amen.

V. Jméno Panny Marie.

„A jméno Panny Maria.“

(Lukáš 1, 27.)

„A jméno Panny Maria.“ Které jméno — ovšem vyjma jméno Spasitelovo — jest vzácnějším každému, kdo zná Pannu Marii? Které jest dražším tomu, kdo ji miluje? Jak jsme šťastni, že se smíme honositi, že je to jméno naší nebeské Matky! Neboť jaké je to jméno! Co pak je vůbec jméno? Několik písmen, několik hlásek. A přece Bůh sám někdy určil, kterého jména se má někomu dostati; na př. při obřezání Jana, předchůdce Páně. Jméno patriarchy Abrama změnil v Abraham, podobně i jméno jeho manželky. Bůh sám ustanovil, jak slouti má jeho vtělený Syn. Bezpochyby sám též určil, jak se bude jmenovati jeho Matka.

Proč to? Poněvadž jméno se úzce pojí s osobou, již označuje, s ní téměř sroste, ji zastupuje. Proto je-li osobnost, která se jménem označuje, veliká, je i jméno její veliké. I když zemřela, hlásá její velikost jméno, které nosila. A všichni, kteří dědí toto jméno, jako děti a příbuzní, jsou na ně pyšní.

Některá jména zanechají nás chladnými, poněvadž neoznačují zvláštní osoby; některá v nás budí dokonce ošklivost, jako jméno Jidášovo. Zato při jménu slavném pocítujeme vážnost a úctu.

Když se vrátil Napoleon z Elby do Francie, letělo jméno jeho od úst k ústům a vychladlá krev starých bojovníků se zase vzpěnila a srdce jinak klidná prudce bušila pro milovaného slavného vůdce. Ký div, že jméno Panny Marie, naší Matky, naplňuje nás pýchou, radostí, důvěrou a štěstím. Povězme blíže, proč?

1. Jméno Maria jest *nejznámější a nejslavnější jméno*. Kdo by ho neznal? Zeptej se dítěte, které již umí mluvit: „Víš kdo byl Napoleon?“ Zavrtí hlavou, že neví. „Víš kdo byla Panna Maria?“ „Vím,“ rychle odpovídá. Jak dlouho je toto jméno v paměti národů? Již přes 1900 let. Když se sv. apoštolové rozešli, jedno jim bylo společnou směrnicí v jejich apoštolování — apoštolské vyznání víry, kratinký souhrn nauky zjevené. A hle, v tomto krátkém souhrnu má i jméno Panny Marie své místo, totiž hned po jménech tří božských Osob. Od té doby roste známost jeho i úcta. Ve spisech sv. Otců je té-

měř na každém listě. Nejstarší obrazy v katakombách, představující Pannu Marii, nesou toto jméno. První kostely se stavějí na počest tohoto jména. Mučedníci jdou vstříc mukám svým s tímto jménem na rtech. Církev sbírá jejich kosti a ukrývá je v Pantheonu, bývalém pohanském chrámě, zasvěceném všemu božstvu, a zasvěcuje jej panenské Matce Boží, kladouc na jeho bránu nápis: „Sancta Maria ad Martyres.“ Svatá Maria u mučedníků. I ctitelé Mohamedovi znají toto jméno, neboť je čtou ve svém koranu.

A známost a sláva Jména Mariina roste nezadržitelně. Kolumbus vydávaje se na cestu do končin neznámých, dává lodi své jméno: Sancta Maria, a toto jméno skví se i na lodní vlajce. A hle, pod ochranou jeho přistane po mnohých a dlouhých útrapách na pobřeží nové země a objevuje milionům lidstva novou vlast, nový pramen neznámých dosud pokladů.

Jméno „Maria“ jest nejslavnější jméno. Či není to jméno Matky Boží, Matky Spasitele lidstva a Královny nebes? Jaké jsou to tituly? Kdo se může takovými chlubit? A to nejsou všechny. Kolik slavných titulů má v loretánské litanii! Církev jiného jména — vyjma nejsvětější jméno Spasitelovo — neoslavuje zvláštním svátkem nežli jméno Maria.

Umění zasvěcuje tomuto jménu své služby, neboť nejkrásnější obrazy jsou Mariánské. Jméno Bohorodičky zaznívá v nejkrásnějších písních, v nejumělečtějších skladbách a zvony na toto jméno posvěcené nesou je na perutích tónů k nebesům.

Zajisté i v nebesích se oslavuje jméno Panny Marie. Když Dante ve svém Ráji prochází sedmerým oddělením nebes, dostupuje konečně k jeho nejvyšší části, kde sídlí nejsvětější Trojice, a hle, i tam zaznívá jméno Maria a velebí se chvalozpěvem: „Královno nebes, raduj se, alleluja.“ To je ovšem báseň, ale ne bez pravdivosti.

Sv. Bernardin dí: „V nebi nám bude teprve jasno, čím jsme Matce Boží zavázáni: Spravedlivým bude doznati, že její pomocí přemohli pokušení, kajícíkům, že její pomocí povstali.“ Proto kdykoli zazní její jméno, zmocní se srdcí nebešťanů cit vděčnosti a jeví se v radosti a plesu.

Toto jméno je téměř známkou katolíka. Roku 1865 po válce procházel jeden německý kněz síněmi velké nemocnice v Paříži, aby posloužil Němcům sv. svátostmi. Mezi nemocnými bylo též chudé služebné děvče, které neumělo ani německy ani francouzsky. Byla tedy otázka, je-li katolička? Ale

všechny pochybnosti byly rázem rozptýleny, když vedle nej-světějšího Jména Ježíš vyslovilo děvče jméno Maria. „Je katolička,“ bylo přesvědčením všech.

2. Jméno Maria je *svaté* jméno. Jakmile je vyslovíme, hned nám tane na mysli bytost plná milosti a svatosti, vzor všech ctností. Proto je symbolem všestranné svatosti, spravedlnosti, čistoty a krásy. I slunce je symbolem čistoty, ale má skvrny, kdežto Panna Maria jest bez poskvrny, proto i její jméno je bez poskvrny, je svaté. Desetiletého mučedníka Cyrila se tázal soudce: „Čím to, žes tak neústupný a umíněný ve své víře?“ „Tomu jsem se naučil od matky,“ odpověděl. Tak i my se můžeme učit každé ctnosti od Panny Marie, od své Matky.

Původ tohoto Jména je svatý. Sv. Jeronym píše: „Svaté jméno, které bylo uděleno Matce Boží, nebylo vynalezeno na zemi, ani nebylo dáno podle libovůle lidí, jak se obyčejně stává, dává-li se někomu jméno. Jméno Maria přišlo z nebe a dáno bylo Matce Boží na rozkaz Hospodinův.“ Podobně sv. Richard od sv. Vavřince píše: „Jméno Tvé, Maria, pochází z pokladu božství, neboť nejsvětější Trojice dala Ti, Maria, toto Jméno, které je po Jménu Syna Tvého nad všeliké jméno.“

Jak svaté je toto jméno, když se pojí téměř nerozlučně k jménu nejsvětějšímu, k Jménu Ježíš! — Sancta sancte! Vyslovujme je vždy svatě, uctivě!

3. Jméno Maria jest *mocné* jméno, což není divno, poněvadž zastupuje bytost u Boha nejmocnější, nejvlivnější. Kolikráte se to již ukázalo!

Když zaznělo jméno panny Orleánské, nepřátelé (Angličané) jakoby zasažení bleskem, začali se chvět a dali se na zběsilý útěk, takže nadarmo se vůdci namáhali je zastavit. Zvolání: „Panna přichází!“ připravilo je o statečnost. Jean d'Arc bylo jméno čisté, svaté panny, která byla od Boha povolána pro záchranu Francie.

Oč mocnější jest Jméno té, která byla určena, aby spolupůsobila na záchranu celého světa, jméno Matky Boží a Královny nebes i země! Na počátku Písma sv. stojí o ní, že provede věčně vítězný boj proti říši satanově. „Ona rozdrtí hlavu tvou.“ A církev praví o ní, že potírá kacírstva po veškerém světě. Jak mocným je tedy její jméno!

Bylo to před 250 lety. Před vídeňskými hradbami rozložila se statisícová vojska turecká pod velením Kary Mustafy.

Vídeň měla býti dobyta a křesťanskému západu zasažena hrozná rána. Dva měsíce střeleno ze 300 děl na vídeňské opevnění. Po každém průlomu — bylo jich 20 — podnikli Turci zuřivý útok na obhájce města. Ale po každé byli odražení od chrabré posádky, v níž většina bojovníků byla ze země koruny české. Konečně ze svatoštěpánské věže vypáleny rakety na znamení, že všeho, špíže, střeliva, mužstva a j. je nedostatek. Ale 7. září 1683 zazářilo na Lysé Hoře (Kahlenberg) nad Vídní 5 raket na znamení, že očekávaná pomoc již dorazila. Král polský Jan Sobieski stanul tam s 20.000 vojáků. Již v Polsku, ve Vel. Piekarech prosil nebeskou Vítězkyni za pomoc a ochranu. Dne 8. září, tedy na svátek Narození P. Marie, nadšený kapucín Marek z Aviana doporučil při mši sv. křesťanské bojovníky vroucí modlitbou Matce Boží. Dne 12. září po bohoslužbách započal útok. Král Sobieski volá: „Maria pomůže,“ co zatím hrdinný kapucín třímaje v ruce kříž s obrazem Matky Boží bolestné a vzýváje jméno Panny Marie, dodává též bojovníkům chuti a statečnosti. Jako válec valilo se křesťanské vojsko se svahu hory do roviny. Boj trval celý den, ale než zapadlo slunce nad ohroženým městem, vybojováno vítězství nad Turky: Vídeň osvobozena. Největší kořist padla do rukou krále polského. Od té chvíle se již Turek tak daleko do Evropy nedostal. Z vděčnosti papež Innocenc III. ustanovil svátek Jména P. Marie.

A bylo to blízko našeho hlavního města Prahy, na Bílé Hoře. Byla neděle, 8. listopadu 1620. I tehdy stála proti sobě vojska: jedno, které vedli protestanští stavové, kteří se vzbouřili proti pravoplatnému katolickému králi Ferdinandu II., zvolivše si králem cizáka Bedřicha Falckého, protestanta, a vojsko katolické pod vedením Maxmiliána bavorského, neobyčejného ctitele Panny Marie. Jeho srdce je uloženo na poutním místě St. Oettingu v Bavorsku vedle oltáře s milostným obrazem Bohorodičky.

Než začala bitva, P. Dominik od Ježíše a Marie s obrazem Ukřižovaného v ruce a se strakonickým obrazem Bohorodičky na prsou objížděl řady katolických bojovníků, dodávaje jim odhodlanosti a důvěry. Bylo právě poledne. Klekání bylo slyšet až ze vzdálené Prahy. S rozechvělým, ale silným hlasem zvolal Maxmilián: „Sancta Maria“, svatá Maria, a katolické vojsko pod tímto heslem dalo se v boj. Půl druhé hodiny bitva trvala, ale jak skončila! Stavovské vojsko rozprášeno a hnáno v překotném útěku. Zimní král ujel, Praha

se vzdala. Národ český stihly velké pohromy. Je pravda, 300 let byl nesvobodný, ale stal se a zůstal, aspoň valnou většinou, katolickým a Mariánským. Až dodnes stojí na Bílé Hoře kostelík zasvěcený P. Marii Vítězné. Obraz, který nesl P. Dominik před vojskem, byl od papeže Řehoře XV. donesen ve slavném průvodu do kostela na vrchu Monte Caballo, jenž od té doby se zove kostel „Panny Marie Vítězné“.

Ještě o jedné hoře, kde tolik zaznívá mocné jméno Mariino, aspoň krátkou zmínku, t. j. o Sv. Hostýně. Zvenčí kostela i uvnitř čteš: „Vítězná ochránkyně Moravy, zůstaň matkou lidu svému!“ A věru, P. Maria jest ochránkyní katolického lidu českého do této hodiny. Viděli jste, s jakou vírou se blíží ctitelé k Jejímu obrazu a jaké zástupy i mladých lidí obléhají zpovědnice, aby se očistili? Tak zachraňuje zde P. Maria přemnohým víru a mravnost.

4. Jméno Maria jest konečně jméno *sladké*. Řekni mi, co cítíš, dítko Mariánské, když uctivě vyslovíš jméno Bohorodičky, jméno své nebeské Matky? Nedoznáš se sv. Bernardem, že i ono jest „medem jazyku, libozvukem sluchu a plesem srdci“?

Sladké jméno ve všech trpkostech a křížích života! Roku 1522 musil rytířský řád Johanitů pod statečným velmistrem Filipem Villierem odstoupiti Turkům ostrov Rhodus, který měli v moci přes 200 let. Smutný to byl odchod. Sultán Soliman II. sám doznal: „Bolí mne, že musím tyto statečné křesťany vyhnati z jejich panství.“ Ale v čem hledal statečný velmistr útěchu? Na stěžeň lodi, na které se plavil se zbytkem svých svěřených synů duchovních na ostrov Maltu, pověsil obraz sedmiboletné Panny Marie s nápisem: „Maria je v souženích jediná naše naděje.“

Moji drazí, nesouhlasíte, že při trudné plavbě vlnami tohoto života k břehu věčnosti je P. Maria naší vzácnou útěchou, že její jméno je sladkým našim ústům a milým našemu srdci? Byť byl bol náš sebe větší, jakmile zaslechneme nebo vyslovíme jméno své duchovní Matky, okříváme a čerpáme naději. Sladké Jméno!

Matka Boží o sobě předpověděla: „Blahoslaviti mne budou všechna pokolení.“ To se plní na těch, kteří Matku Boží znají, milují a ctí. Hleďme, ať se to vyplní i na nás: Milujme ji, vzývejme ji, a budeme ji blahoslaviti. Někteří ctitelé z nadšení pro Pannu Marii vypálili si její jméno na hrud'. Moji drazí, vpalte si jméno Maria ne na hrud', ale do srdce,

ne žhavým železem, ale ohněm lásky! V každém nebezpečí, v každém boji, zvláště v pokušeních proti čistotě a nevinosti, vzývejte toto Jméno!

O jednom rytíři se vypravuje, jak zmužile šel vstříc všem bojům a nebezpečím, spoléhaje na svůj štít, o němž říkával: „Mám štít, od něhož se odrazí všechny nepřátelské šípy.“ Když ho někteří vyzvali, aby jim jej ukázal, pravil: „To je Panna Maria, pomoc, která nezklame.“

Moji drazí, tento štít i vám dnes odevzdávám. Zasáhnou-li vás šípy bolesti, budou-li vás ohrožovati šípy pokušení a nebezpečí, zraní-li vás šípy pomluvy a nenávisti, budou-li vás trápit šípy nespokojenosti, ba rozervanosti až k zoufalství, uchopte se rychle tohoto štítu, t. j. prostě a vzývejte Pannu Marii, vzývejte její Jméno, a šťastně vyváznete.

Tento štít odevzdávám vám, matky křesťanské: Když na vás dolehnou strasti, způsobené vám ať manžely, ať dětmi, ať příbuznými, uchopte se ho, vzývejte jméno Panny Marie! Synové a dcery křesťanské, až budou na vaše srdce padati šípy nevěry a pohoršení, vezměte tento štít, vzývejte Pannu Marii! Tento štít držíme pevně všichni, až se budeme loučit s tímto životem a až nejostřejší šípy budou metány na nás: tehdy ať vzývá naše srdce, ať šeptají naše ústa ještě naposledy toto slavné, svaté, mocné a sladké jméno Maria! Amen.

VI. Panna Maria jako dítě.

„Nestará-li se kdo o svoje a zvláště o domáci své, zapřel víru a jest horší nežli nevěřící.“

(I. k Tim. 5, 8.)

Hodné děti rády slyší o matce, o celém běhu jejího života. Všechno je zajímá: její dětství, její mládí a další osudy jejího života.

Jsmc dítkami Panny Marie. Jak by nás tedy nezajímalo, jak žila naše nebeská Matka jako dítě, jako dívka atd.? Učiňme dnes tématem své úvahy: Panna Maria jako dítě. V Písmě sv. nemáme sice o tom ani zmínky, ale snad se nám podaří odhaliti aspoň některé krásné rysy, které zdobily Bohorodičku jako dítě.

Jsou zde děti? Bohu díky, jsou. Nuže, děti kdybyste byly tehdá žily, když žila Panna Maria, a sice v tom věku, ve kterém jste teď vy, kde byla právě tak veliká jako vy, co byste byly na ní viděly? Byly byste na ní zpozorovaly jedinou chybičku z těch, které mívají děti a které máte bezpochyby i vy? Na Panně Marii byste nebyly spatřily dlouhý obličej, jaký děláváte, když vám rodiče něco příjemného odeprou nebo něco méně příjemného poroučí. Ani byste nebyly uslyšely od ní jedinkého méně pěkného slůvka, ale zato jen krásná, svatá slova. Ó, milé děti, kéž byste často myslily na tento svůj nejkrásnější vzor a vy, milí rodiče, kéž byste naň často upozorňovali děti své!

Snad si, moji drazí, myslíte: Dnes to bude pro děti. Chyba lávky, dnes to bude zrovna pro vás, jak hned uslyšíte. Ostatně víte, že my, dospělí máme býti v krásném smyslu také dětmi. Znáte výrok Spasitelův: „Neobrátíte-li se a nebudete-li jako dítky, nevejdete do království nebeského.“ (Mat. 18, 3.) To řekl, poukázav na dítě, které postavil mezi své učedníky. Které jsou to vlastnosti, které zejména kráslí malé i velké děti? Pokora a čistota. Čistota, nevinnost je pel na útlém kvítku člověčenstva, na dítěti. Tento nesmí býti nikdy setřen s jeho srdce. Kdo se má o to postarati? Na prvním místě rodiče zdárnou *výchovou*. Moji drazí, dovolte mně dnes několik slov o *důležitosti* výchovy a o *způsobu*, jak vychovávat.

I.

1. *Výchova je důležitá pro děti.* Co jsou děti? Děti jsou mladé stromky, které mohou býti vichry zkaženosti světa a zlých žádostí vlastního srdce ohnuty, takže už nerostou vzhůru k nebi, nýbrž kloní se k zemi, až se zlomí. Co je duše dítěte? Tabula rasa, t. j. čistá tabule, na níž se má teprve psát. Ó, blaze dítěti, když se na tabuli jeho duše píše písmo moudrosti Boží, písmo o bázni a lásce Boží. Ale běda, když tam již rodiče, první vychovatelé, napíší hrozné, pohoršlivé věci svými slovy, řečmi a svým jednáním!

Roku 1892 stál v jednom městě před porotou dělník, protože zavraždil otce. Přiznal se, ale dodal, že otec od něho probodený také kdysi vytáhl nůž na vlastního otce. To byla ovšem hrozná výchova. Jablko daleko od stromu nepadne.

2. *Výchova je důležitá pro rodiče.* Hodné, nevinné děti jsou štěstím rodičů, kdežto nezdárné a mravně zkažené jsou děs-

ným neštěstím a příliš těžkým křížem, takže ho často neunesou; padají pod ním a předčasně klesají v hrob. Hodné, nevinné dítě je poklad nejkrásnější na světě, je slastí rodičů. Téměř cítíš vůni lilie jeho nevinnosti, cítíš, že je to krásný chrám Boží, krásná svatyně, kterou opatrují andělé. I největší lotři mívají úctu před dítětem. Hodné dítě přivedlo již nejednou i chybujiícího otce na dobrou cestu. Zdárné děti jsou největším bohatstvím, největší chloubou rodičů. Byla jedna rodina, kde otec nechtěl ničeho slyšet o Bohu a i matka byla nábožensky lhostejná. Ale přišel den prvního sv. přijímání dítěte. Dítě pěkně ze školy připraveno šlo do kostela a matka s ním. V kostele spatřila překrásné divadlo: Viděla, jak se dítě s ostatními nábožně modlí za otce a za ni. To na ni tak působilo, že od té chvíle byla zcela jiná.

3. Výchova má důležitost i pro *společnost*. Na dětech spočívá budoucnost. Dejte národu bohobojnou a zachovalou mládež, a pak se nestrachujte o jeho budoucnost! Hodné děti jsou mnohdy záchranou národa. Roku 1432 stáli Husité s vůdcem Prokopem Holým před Naumburkem v Německu. Obyvatelé nevědouce sobě rady, vypravili k Prokopovi průvod bíle oděných dětí jako prosebníků za ušetření města. A Prokop města ušetřil.

Nejedná tak sám Bůh? Jednou uvidíme, co způsobila nevinnost dětí, kolik milostí Bůh pro ně lidem udělil, jaké pohromy odvrátil. V námořní bitvě u Abukiru r. 1798, kde zvítězili Angličané nad Francouzi, octla se právě loď admirálova v nebezpečí. Admirál, nevěda co počíti, uchopil malé dítě a volal: „Ó, Bože, pro toto nevinné dítě zachraň nás!“ A loď šťastně vyvázla.

Ký div tedy, že Kristus Pán měl děti tak rád. Byl laskavý a dobrotivý vůči každému i vůči kajícím hříšníkům, ale něžný byl jen k dětem. „Nechte dítky přicházeti ke mně!“ pravil k apoštolům. A když děti přišly, skládal na ně ruce své a žehnal je.

II.

Je teď otázka: Jak se má dítě vychovávat? Krátká odpověď zní: Tak, jak byla vychována Panna Maria.

1. Joachim a Anna, rodičové Panny Marie, vychovávali dcerušku svou nejen jako dítě své, ale i *jako dítě Boží*, t. j. nejen vzhledem k přirozenému, nýbrž i k nadpřirozenému životu.

Milí rodiče, vaše pokřtěné dítě se narodilo dvakrát: po prvé z vás, po druhé z Boha, na křtu sv.; tam se narodilo pro nebe, tam obdrželo ještě jiný život, než je tento přirozený, totiž život vyšší, božský, obdrželo i jiné jméno, svaté jméno. I ten božský život musí býti v dítěti živen, jemu chráněn a zachován, jak žádá naše katolická víra. Jde tedy o výchovu *podle náboženství*.

Dnešní společnost se ovšem o náboženskou výchovu velmi málo stará. Dnešnímu světu jde jen o zdraví tělesné, o silné svaly, o ztepilou postavu. Svět dbá hlavně na zevnější, na vnější uhlazenost, zdvořilost, způsobilost; o duši, o její nadpřirozenou krásu, o lesk milosti, o její věčnou záchranu se nestará. Proto je také tak nespokojený, rozervaný, a zoufalý. Neplatí zde: Nemilujte světa a pečujte, aby ani vaše děti ho nemilovaly?

2. V rodině Joachimově pěstována byla *modlitba*. Můžeme za to pevně míti, že všechny tři svaté osoby, Joachim, Anna a Maria, se společně modlily. Kdo věří v Boha a ví, čím Bůh pro nás jest, jak možno, aby se nemodlil?

Jaký to byl úchvatný pohled, když se Panna Maria jako dívka modlila! — Jednou večer vracel se statný lovec z lovu a nesl zastřeleného orla. Byl pln myšlenek na orla a opět a opět si ho prohlížeje, pravil sám k sobě: „To je chlapík, to je skutečně král ptáků: jeho majestátný let, jeho bystré oko, jeho zakřivený zobák, jeho ostré drápy, to je něco.“ V těchto myšlenkách vkročí do světnice a spatří své dítě, jak se modlí. Pohled ten ho velice dojal; teď nahlédl, že modlitba je ještě krásnější a velebnější vzlet, vzlet mysli k Bohu. I hodil kořist na zem a od té chvíle začal se modliti.

Není ovšem modlitba jako modlitba. Jen modlitba pozorná a zbožná, kde člověk myslí na to, co šeptá ústy, kde mluví i srdce, se líbí Pánu Bohu. Rodiče, navykejte záhy dítě své pravidelné a zbožné modlitbě!

3. Maria jako dítě z vlastního popudu ochotně *poslouchala*. Panně Marii se ovšem snadno poslouchalo, poněvadž neměla zlých náklonností, nemusila se tedy přemáhati. Obyčejné dítě má však v sobě vzdor, umíněnost a jiné nepěkné náklonnosti, které ztěžují poslušnost. Na vás, milí rodiče, jest, abyste vedli dítě k sebepřemáhání, aby nejednalo podle své náklonnosti, nýbrž podle vůle vaší, neboli aby poslouchalo. Výchově k poslušnosti se bude nejlépe dařiti, když dítě povedete k tomu, aby poslouchalo pro Boha, tedy z důvodů nadpřirozených, a

ne pouze přirozených, pro dárky, pro bázeň před trestem, a j. I tu ovšem třeba dítěti modlitby. Bez modlitby nebude dlouho poslouchat: bez modlitby nebude mít potřebné síly, aby přemohlo svou pýchu a svůj chtíč.

4. Panna Maria jako dítě nezahálela, nýbrž *se učila a cvičila*. První její školou byl mateřský klín její sv. matky Anny. Co jí asi matka zvláště připomínala? Jistě věci vznešené, božské; první a poslední — myslím — bylo: Největší moudrost je ve všem plniti vůli Boží. Moji drazí, je vznešenější nauka než nauka o Bohu, o duši, o věčnosti? Ó, matko křesťanská, seznamuj dítě své s těmito pravdami již na klíně svém: Tys jeho první učitelka, první katechetka. Když začne chodit do školy, od té chvíle dběj, aby prospívalo v náboženství. Dnes i děti mají své časopisy; je to dobře, když se tím vzdělávají. Ale co to pomůže, když náboženství, katechismu neznají? Pak sotva budou žít podle katechismu, podle náboženství. A co je život bez náboženství? To je tápání ve tmách, to je padání z hříchu do hříchu, to je cesta k zoufalství a k peklu.

Výchovu náboženskou církev vždy zdůrazňovala a zdůrazňovati neustane. Odtud *boj o náboženskou školu*. Hojné vzdělání je dobré, výcvik v různých věcech, v hudbě, ve zpěvu, tělocviku a j. je prospěšný, aby se člověk uplatnil v životě a opatřil si živobytí, ale nekonečně potřebnější jest právě náboženství, aby se člověk dostal do nebe. Proto dobře jeden biskup napsal ve svém pastýřském listě: „Milí rodiče, prosím vás pro krev Ježíše Krista, jíž vykoupil duše vašich dětí, čítejte se svými dětmi a svěřenci katechismus a přidržujte je k tomu, aby se mu učily, a vyptávejte se jich pravidelně z katechismu! Kde se tato nejdůležitější knížka často čítá, tam bude živá víra, tam bude praktické křesťanství, tam víra nezahyne.“

4. Mám se, moji drazí, ještě zmíniti o *nevinnosti*? Nepředpokládá se u dítěte? Neříkáme: Ten je nevinný jako dítě? Co je krásnějšího — pravíme opět — u dítěte než nevinnost? Není nevinné dítě anděl? Jak krásným andělem v lidském těle byla Panna Maria jako dítě! Bohužel, že i dítě může ztratit nevinnost. Proto je na vás, milí rodiče, abyste bděli nad dětmi, abyste je vedli k cudnosti a stydlivosti, abyste je nepustili bez dohledu na ulici, abyste věděli, co čte a vyhledává, krátce, abyste je nikdy neponechali sobě samým. Dítě ještě nezná hříchu proti nevinnosti, ale může býti k němu

snadno sváděno. Proto, milí rodičové, modlete se za své děti, za zachování jejich nevinnosti, a nabádejte i dítě, aby se modlilo denně k svému andělu strážnému a doporučelo mu duši i tělo.

Mluvili jsme tedy o povinnostech a ctnostech, které jsou základem štěstí dítěte. Moji drazí, vychovávali jste tak své děti, vychovávali jste je pro Boha, pro nebe? Pamatujte, že máte hroznou zodpovědnost! Ale mám nesmírnou důvěru v jednu vzácnou vychovatelku, totiž v tu, která je pravou matkou i vašich dětí, v blahoslavenou Pannu Marii. Ona dívky vaše nesmírně miluje a proto má o ně jistě velikou péči, aby je zachránila pro nebe. Doporučujte své děti každý den, ráno i večer, lásce a péči této nebeské Matky a dovolte, abych teď jménem vašim i já jí doporučil vaše děti: „Ó, vznešená a dobrotivá naše Matko, Panno Maria, vezmi pod ochranu svou děti všech zde přítomných, své miláčky, chraň jim sv. víru a nevinnost, a jestliže pochybily, uveď je zas na cestu ctnosti, aby šťastně i s rodiči svými přišly k Tobě do slávy nebeské!“ Amen.

VII. Panna Maria jako dívka.

„Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“

(Mat. 5, 8.)

Podle legendy ze III. století Panna Maria velmi záhy opustila domov a odebrala se do zátíší vedle chrámu, aby se výlučně věnovala službě chrámové, službě Boží. Jednou večer byla sama ve světničce, otevřela okno a zahleděla se k čistému nebi, které bylo poseto hvězdami. Jak ráda by byla také takovou hvězdou, která svítí a svítí! Vtom ozval se v její duši tajemný hlas: „Dcero, dej mně srdce své!“ Maria neotálela; poklekla, rozepjala své čisté ruce a k nebi nesl se její slib, bezpochyby první slib věčné čistoty, *věčného panenství*. Ženy židovské nesměly zůstat nevdanými, poněvadž Židům šlo o to, aby svým potomstvem vešli pokud možno v nejužší spojení se zaslíbeným Mesiášem. U Římanů byly sice Vestálky, panenské strážkyně posvátného ohně, ale ty byly k panenství přivábeny velikými přednostmi a poctami, kterých

požívaly. Tedy této vznešené oběti, slibu dobrovolného panenství, svět nepoznal až do této doby, t. j. více než 4000 let.

Panna Maria začíná tím novou dlouhou řadu služebnic a služebníků Božích. Práví-li David o nevěstě svého Syna, krále Šalomouna (Ž. 44, 15): „Vedou ke králi za ní panny, její družky mu přivádějí. Přivádějí je s plesem a jásotem, vedou je do paláce králova,“ platí tato slova v nejkrásnějším smyslu o Marii, neboť za ní přivedeny budou ke Králi nejvyššímu zástupy panen, přivedeny budou do chrámu jeho, aby mu obětovaly každodenně obět nejdražší, obět celého svého srdce. Panna Maria stojí v čele tohoto voje panenských duší. Ona je královnou panen, a poněvadž jest jejich nejen vznešenou, ale i mocnou královnou, jest i jejich Ochránkyní.

Moji drazí, do jisté doby mají všichni bez rozdílu zachovati sv. čistotu, ano některým z vás jest zachovati tuto čistotu až do hrobu. Proto jest jistě odůvodněno promluvit o sv. čistotě.

I. Štěstí čistoty.

1. Čistota je *krása*. Lidé milují krásu; každý rád pohlédne na krásné květy. Ale jejich krása není stálá, brzy vadnou, brzy opadají. To je obraz tělesné krásy. Není stálá, neustále ji ohlodává zub času. I sebe větší krása dostane dříve nebo později vrásky, někdy až příliš brzy pro nemoc, pro neduh. Ale je krása, která nepřestává, která nestárne, které žádná nemoc neničí! To je sv. čistota, nevinnost těla i duše. Andělé ji obdivují, neboť andělé jsou čisti podle své přirozenosti, kdežto nevinná duše svou ctností, svým úsilím. Čistota jest ovocem milosti Ducha sv. (L. ke Gal. 5, 22). Syn Boží volí si za matku čistou pannu, Pannu Marii, za pěstouna panice a miláček Pá-ně, jenž smí spočinouti na srdci jeho, je panice.

Čistota je krása. Čím to, že nás dovede okouzlit? Tím, že nás spodobňuje s Bohem. Po tom touží duše naše, která jest od Boha. Největší krása je největší spodobnění s Bohem. Andělé mají přirozeně největší podobnost s Bohem. Kdo však miluje čistotu, žije jako anděl, žije jako Bůh. Ó, mládeži, chceš-li býti krásná, pak miluj největší krásu: buď čistá a nevinná, a se zálibou bude na tebe patřit celé nebe!

2. Čistota je veliká *čest*, poněvadž je skvělým vítězstvím. Andělé jsou čisti, ale žijí v říši čistého nebe, kdežto nevinné děvče, nevinný jinoch žije v říši zkaženého světa. Kdo se může dnes úplně odloučit od světa? Co všechno vidí člověk již ja-

ko dítě! Andělé zůstávají čisti ve společnosti andělů, nevinné duše však zachovávají čistotu uprostřed tolika nebezpečí, svodů a neřestí. Andělé jsou bez pokušení, nemají dráždivého těla, kdežto každý člověk jest pokoušen od žádostivosti své. Proto čistotu zachovati znamená bojovati, ale bojovati a vítěziti, žádá býti hrdinou. Odtud plyne čest a sláva čistoty. O dívce, která se zachová čistou, říká se, že si zachovala věneček — věnec, věneček jest znamením vítězství — ano výslovně, že si zachovala čest. Svět, ačkoli tak málo činí proti svádění k nečistotě, přece pro svůj prospěch žádá od podřízených a zaměstnaných vysvědčení zachovalosti. Ani největší zhýralec, který se chlubí svými neřestmi, neodváží se předstoupiti před lidi počestné, aby jim odhalil své nitro. Proto neřest nečistoty má nejraději samotu a noc.

Chápeme tudíž, proč sv. Otcové dí, že čistotě a nevinnosti je v nebi připravena zvláštní koruna jako mučedníkům a učitelům církevním. Odměna čistoty v nebesích je veliká. Kristus Pán blahoslaví čistotu, říká: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ Již zde poznáváme Boha věrou, ale lépe ho poznávají duše čisté. Panenské duše byly také nejznamenitějšími obránci naší víry. Sv. Kateřina, panna, zaháněla svými důvody i mudrce pohanské. Zvláště však v nebi budou duše čisté Boha dokonaleji viděti než jiné, neboť budou jemu blíže podle vidění sv. Jana, jenž píše: „I uviděl jsem, a hle, Beránek stál na hoře Sionu a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kteří měli jméno jeho i Otce jeho napsáno na čelech svých... I zpívali píseň novou před trůnem... a nikdo nemohl se naučiti té písni, leč oni... To jsou ti, kteří se neposkvrnili s ženami, neboť jsou panici.“ (Apok. 14, 1 a násl.)

Z toho, co jsme pověděli, je patrné, že čistota je štěstí člověka. Krása, kterou nás zdobí, čest, již nám přináší, a zdraví, jež podporuje, to vše nás těší: jsme čilí a veselí, s útechou a nadějí pozvedáme ruce k modlitbě a každému se můžeme s klidem podívat do očí.

A co jiného je skvělá odměna, která kyne čistým duším v nebesích? Není to největší štěstí? Proč se tedy nesnažíme tam ve slávě věčné příjiti co možná nejblíže Beránku Božímu, milovníku čistoty, my, kteří tak rádi máme přední místa zde na zemi?

Lilie je krásný symbol čistoty a jejího účinku. Liliový květ má šest bílých plátků, uprostřed nichž jsou žluté tyčinky. Bílé

plátky znamenají čistotu a zlatožluté tyčinky lásku (zlato lásky), kterou chrání; ano čistota sama je krásným projevem a důkazem lásky.

Nuže, milá mládeži, chceš-li býti šťastna, chceš-li se honositi nepomíjející krásou, velikou ctí a očekávati skvělou odměnu, zachovej se stůj co stůj čistou! Chceš-li však býti nešťastna, bez krásy, beze cti, chceš-li ohroziti své zdraví a zejména odměnu věčnou, a chceš-li, aby ti každý vyčetl na očích nízkou neřest, zahod' klenot čistoty. Záhy však budeš proklínat den, kdy jsi jej zahodila, neboť nečistota je větší neštěstí, než se domníváš. O tom jen krátce.

II. Neštěstí nečistoty.

Jeden nešťastný student, který bohužel pozdě poznal své neštěstí, přišel ke knězi a pravil: „Prosím vás, když kázete, kaďte vždycky proti tomuto hříchu.“ „My kážeme,“ — odpověděl kněz — „ale mnozí nechtějí slyšet o tomto předmětu, a když už musí, zacpávají si téměř uši. Ano, kážeme o tom a neustaneme kázati.“

1. Nečistota *zaslepuje rozum*. Rozum je světlo. Nekráčíme-li podle tohoto světla, tápeme ve tmách jako slepci. Rozum nemůže býti zcela odstaven, ale může býti a bývá zatemněn, zejména u těch, kteří slouží smyslnosti. Jejich nezřízená žádostivost zahalí jejich rozum jako temný mrak, takže lidé nečistotě oddaní nevěří, co mají věriti, nebojí se, čeho se mají báti, vůbec ani na Boha nemyslí; a když myslí, jenom se rouhají. Napomínejte je, hrozte jim, proste je, zapřísahajte je, oni nevidí, neslyší, nemyslí, ničeho nedbají: ani svého stavu, ani své cti, ani svého zdraví. Zvíře zvítězilo zde nad člověkem.

Či nebylo to děsné zatemnění rozumu, když syn krále sichemského svedl dceru pastýře, když král David, jenž kdysi pěl: „Pán je můj dědičný podíl a kalich“ (Ž. 15, 5), svedl ženu Uriášovu a zavinil vraždu, když starci u proroka Daniele zapomněli na vážnost věku svého, když král Ammon obětoval své žádostivosti korunu a život, když král Šalomoun, obdivovaný pro svou moudrost, k vůli ženám opustil Boha svého a klaněl se modlám, a když dokonce jiný král israelský dal ohyzdné modlářské obrazy na oltář, na němž uctívali předkové pravého Boha! Jaká to zaslepenost rozumu! Nevítěl zde nad rozumem zvířecí pud? Zvíře ovšem nevěří. Proto

je tolik nevěry, poněvadž je tolik nečistoty. Proto napsali někteří na svůj prapor: volná láska, aby snáze odvedli jiné od víry, protože víra a volná láska nedají se naprosto spolu srovnati. A vskutku tak nachytali do svých osidel zejména mladé lidi. Kdyby těch neměli, byli by brzy u konce. Ale čeho se mladý člověk, jenž hoří vášní, uchopí, toho se uchopí se zápallem a toho se tak snadno nespustí.

2. Nečistota *zeslabuje* vůli. Po každé těžké nemoci něco zůstane. Tak i zde: těžký hřích proti čistotě je těžký pád, který zanechává po sobě velkou dráždivost, takže člověk při novém pokušení stěží dovede odporovat. Jako při každé neřesti, tak i zde má se to s člověkem jako s vozem, který se rozjel a letí svrchu: těžko lze jej zastaviti. Právě tak, kdo se dopustil prvního těžkého hříchu, rozběhl se po nakloněné ploše: těžko je se zastaviti a přestati. Proto, moji drazí, bojte se prvního hříchu!

Myslíš-li však přec, že se ho dopustíš jen jednou, velice málo znáš svou vlastní slabost a sílu neřesti. Sv. Ambrož dí: „Spíše najdeš takového, jenž vůbec neklesl, než takového, jenž po pádu opět povstal a už neklesl.“ Ano zkušenost učí, že mezi stem těch, kteří se dopustili těžkého hříchu nečistoty, sotva se najde jediný, jenž se ho dopustil jen jednou.

Z toho vyplývá, že se tento hřích snadno stává *zvykem*; zvyk však se stane nutností, nutnost druhou přirozeností, a ta končí zavržením. Toho zakouší tací nešťastníci velmi často: Chtějí roztrhnouti hrozná pouta, jimiž je spoutal hříšný zvyk, ale mají málo síly; chtějí povstati, ale sotvaže povstávají, již zase bídne klesají; zdá se, že si nečistý duch s nimi hraje jako s loutkami a že jim ponechává na okamžik svobodu, aby, jestliže povstali, hned zase upadli.

Když vévoda Alexander Farnese dobyl města Dourlensu v Pikardii, město bylo vydáno podle tehdejšího zlozvyku vojínům v plen. Mezi pobočníky vévodovými byl také duchovní rádce P. Sailly z Bruselu. Ten dal přes hlavní ulici natáhnouti dva provazy, jejichž konce si uvázal kolem pasu. Potom se obrátil k paním a dívkám, které lomíce rukama sbíhaly se na ulici, a zvolal: „Které z vás je milá čest, uchop se provazu a pojď za mnou!“ Všechny tak neprodleně učinily. A teď je uvedl ctihodný kněz do bezpečí středem rozvášněných vojáků, kteří si nedovolili protiviti se šlechtnému jednání knězovu.

Moji drazí, ještě větší starost a péči než tento kněz má o vás, zvláště o tebe, milá mládeži, vznešená královna panen

a naše milá Matka, Panna Maria. Vidí hroznou zkázu světa a nebezpečí, které hrozí vaší nevinnosti. Vidí, kolik léček klade vaší čistotě a nevinnosti svět: jak jedni pracují perem nebo štětcem, jiní úlisným jazykem, jiní zábavou a penízem, jen aby vás svedli ke hříchu. Myslíte, že Panna Maria nevynaloží vše, aby vás zachránila? Hle, Ona vám též podává záchranné lano, t. j. svou lásku, a praví: „Komu jest jeho čest milá, nepohrdni mou láskou a pojď za mnou!“

Nuže nadchněte svá srdce pro Pannu Marii a utíkejte se k ní s nezlomnou důvěrou! Doporučte se jí vstávající, líhající, zejména ji vzývejte v nebezpečí a pokušení! Panna Maria vás jistě zachrání pro blaženost věčnou, která jest připravena čistým duším v nebesích. Amen.

VIII. Zasnoubení Panny Marie.

„Matka jeho Maria byla zasnoubena Josefovi.“

(Mat. 1, 18.)

Zasnoubení Panny Marie, sňatek Panny Marie! Nezní to podivně? Což nezasvětila se přesvatá Panna Bohu neodvolatelným slibem panenství? Není Bohu zasvěcené panenství vznešenější, světější a Bohu milejší než řádné manželství? A přece vstupuje bl. Panna se sv. Josefem v posvátný, nerozlučný svazek. Hle, již přišli do vyzdobeného domu Zachariášova: Josef, snoubenec, muž ušlechtilé postavy a znamenitých vlastností ducha i srdce, a po boku jeho Maria, tolik omilostněná snoubenka, nádoba Ducha sv.: Když se všichni svědci a příbuzní shromáždili, Josef a Maria předstoupili před kněze Zachariáše, který vzal pravou ruku přesvaté Panny, vložil ji do pravice Josefovy, pohlédl vroucně k nebi a pravil: „Bůh Abrahamův, Bůh Isakovův a Bůh Jakubův budiž s vámi, spoj vás a splň na vás své požehnání!“ Sv. manželství bylo tedy uzavřeno.

Proč? Jistě se tak nestalo bez *řízení Božího*: buď že příbuzní nebo kněží naléhali na to, poněvadž jim záleželo na tom, aby královský rod Davidův byl zachován, buď že Bůh sám je osvětil, aby tak učinili za účely vyššími. Krátce: jediné vůle Boží, která je měřítkem svatosti, zde rozhodla z důležitých důvodů.

I.

Které důvody to as byly?

a) Panna Maria byla vyvolena za Matku Boží. — Slušelo se, aby matka i dítě byly chráněny před nectí a pomluvou. Co by byli řekli židé, kdyby byli viděli matku s dítětem bez zákonitého otce? Jaké podezření by bylo padlo na přesvatou Matku? Jaká potupa by byla stihla i dítě samo! Tohoto podezření a nebezpečí Prozřetelnost Boží nepřipustila, a proto dala Marii ženicha.

Bylo tím snad zachování slibu Panně Marii znemožněno? Což nemůže býti manželství (spojení) pouze smluvené (ratum), aniž bylo dokonáno (consummatum)?

b) Sv. Jeronym, sv. Bernard a jiní sv. Otcové uvádějí ještě jiný důvod, že Bůh totiž chtěl důstojnost Pána Ježíše i Matky jeho zatajiti před odvěkým nepřítelem. Až do Velkého pátku měl satan proti Ježíši bojovati a přispěti k našemu vykoupení právě tím, že přivodil Spasiteli našemu smrt na kříži. Kdyby byl zlý duch s jistotou věděl, že Ježíš je pravý Syn Boží, byl by možná jeho ukřižování překážel, aby místo zisku neutrpěl škody. Dbáme-li tohoto vztahu P. Ježíše a jeho Matky ke knížeti tohoto světa, mnohé události jejich života nabudou hlubokého významu. Dábel tušil sice důstojnost Kristovu a Mariinu, ale určitě jí nepoznal. Proto dorážel na ně různými pokušeními, čímž však Ježíš i Maria získali zásluhy a stali se v mnohém našimi vzory.

c) Matka Boží neměla zde na zemi pohodlného života, naopak zakusila velmi trpké dny. Na př. v památnou noc Narození Páně bylo jí hledati v Betlémě útulek až za městem, ve chlévě. Dále byl to tvrdý úděl pro Ni, když musila utíkat se synáčkem svým do Egypta. Byla by mohla to vše snést sama? Nebylo by jí bývalo též úzko, kdyby byla samotná žila se svým dítětem v Nazaretě? Kdo by neuznal, že jí bylo třeba ochrany a útěchy? A té se jí dostalo v jejím snoubenci Josefovi.

d) Konečně křesťanská rodina potřebovala vzor a ideál. Proto řízením Božím založena svatá Rodina: Matka byla svatá, dítě svaté, scházel ještě sv. ženich — Josef.

Podle legendy Bůh sám označil sv. Josefa jako ženicha Panny Marie. Jako kdysi Mojžíš aby poznal, že Aron je vyvolen za velekněze, poručil: „Z každého kmene israelského ať položí nejstarší člen hůl před archu úmluvy,“ tak velekněz vy-

zval svobodné muže z kmene Judova a z rodiny Davidovy, aby položili hole své před archu úmluvy. A jako tenkrát vzkvetla jen hůl Aronova na důkaz, že má býti podle vůle Boží veleknězem, neboť jen Bůh mohl tento zázrak učiniti, tak i zde vypučel liliový květ jen z hole Josefovy na znamení, že jest vyvolen za snoubence přesvaté Panny.

Rozkvetlá hůl Josefova jest krásný symbol. I když život sv. Josefa až dosavad byl krásný, čistý a šťastný, přece byl jen jako suchá hůl; teprve tehdá, když podal ruku Panně Marii, začíná jeho převeliké štěstí: hůl jeho zkvetla, a život jeho jest pln světla a vůně nebeské.

2. Zadívejme se dnes blíže na sv. Josefa! Panna Maria nám dovolí, vždyť je to její milý snoubenec.

Tři věci zasluhují na sv. Josefu obdivu:

a) *Svatost*. Jakou plnost moudrosti a svatosti dává tušiti již vyvolení sv. Josefa za snoubence bl. Panny, neřku-li za budoucí hlavu sv. Rodiny! Josef a Maria měli stejně smýšleti, cítiti, jednati a měli se navzájem vřele milovati. Musili se tedy k sobě hoditi, zejména sv. Josef musil se co do svatosti Panně Marii podobati. Písmo sv. nemluví mnoho o sv. Josefu, ale výslovně dí o něm „muž spravedlivý“.

Na sv. Josefu se krásně vyplnila slova, jež řekl farao o Josefu egyptském: „Bude nám možno naléztí muže plného Ducha Božího, jako jest tento?“ Sv. Josef vynikal nad vrstevníky nejen důstojností, ale i dokonalostí a svatostí. Poroučeti vtělenému Bohu jako otec rodiny, což bylo jeho výsadou, je jistě více než býti místodržícím v Egyptě, je víc než lesk královského otcovství, víc než panství nad celou zemí. Proto musil býti mužem podle srdce Božího, mužem, v němž bydlel Duch Boží. Říká se, že rozkazování jiným činí dobré lidi pokornými. Je-li tomu tak, jak pokorný asi byl muž, jenž mohl poroučeti sv. Rodině! Jak poddajný ten, který malého Ježíška vodil za ruku! Jak čistý a svatý ten, kterého neposvěcovala ruka andělova a oheň z oltáře Hospodinova, nýbrž častý pohled na přecistou Pannu a objetí vtělené čistoty živého Boha! Žádná z postav starozákonních, ani Abraham, ani Mojžíš, ani David není tak veliký jako sv. Josef co do čistoty, pokory, hluboké víry a něžné důvěrnosti s vtěleným Bohem a jeho přesvatou Matkou.

b) *Důstojnost*.

Sv. Josef, snoubenec Panny Marie, Matky Boží, královny nebes! Který snoubenec se mu vyrovná? Svazek mezi Josefem

a Marií bylo pravé manželství, svazek, jež spojil a požehnal Hospodin. Podá-li královna ruku obyčejnému smrtelníku, dává mu podíl na své důstojnosti. Proto má sv. Josef podíl na důstojnosti Panny Marie. Panna Maria je strom, ovoce jeho jest božské dítě. Komu patří strom, tomu patří i ovoce. Ačkoli sv. Josef není přirozeným otcem božského dítěte, přece je jeho pravoplatným otcem. To je u sv. Josefa nejvyšší důstojnost. Kdo může říci k Ježíši kromě jeho Matky: „Tys můj syn?“ A koho oslovil sám Ježíš jako sv. Josefa: „Tys otec můj?“ Tímto jménem jistě častěji poctil vtělený Bůh svého pěstouna.

Sv. Rodina, jejímž ochráncem a hlavou se stal sv. Josef, nemá význam jen soukromý, nýbrž zcela obecný. Správně nelze ji posuzovat než v nejužším vztahu k božskému plánu vykoupení: neboť má býti základem pro církev, pro království Kristovo a pro veškeré lidstvo. V této Rodině položen základ pro spásu světa. Čím byl tedy sv. Josef sv. Rodině, co jí prokázal, to učinil pro církev, pro království Boží, pro nás; v nás má všechno jeho snažení a konání svůj poslední cíl. Svatý Josef byl živitelem, těžitelem a ochráncem Rodiny nazaretské, byl takřka její božskou Prozřetelností. Ale to vše byl také pro nás, pro lid Boží a království Kristovo. Vychovatel královského prince, jenž obětavě a věrně koná svůj úřad, prokazuje tím dobro celé říši, celému národu a zaslouží si tudíž dík celé říše, celého národa. Sv. Josef, jenž živil, chránil a opatroval Ježíše pro nás, jest i náš největší dobrodinec, skutečně otec naší vlasti.

c) Blaženost.

Zasnoubením přiblížily se k sobě dvě svaté duše, aby se navždy spojily čistou, svatou láskou. Spojení mezi Marií a Josefem nebylo sblížení dvou chladných srdcí, spojení z vypočítavosti, chladného rozumu, které by bylo mělo za účel jen skrytí nadpřirozené vtělení Syna Božího před světem, nýbrž spojení dvou srdcí vřele se milujících. I když Panna Maria lnula přirozeně celým srdcem k svému božskému dítěti, takže se rozplývala mateřskou blažeností, tím není řečeno, že byla chladná a lhostejná k Josefovi. Naopak Panna Maria svého panického a svatého snoubence vroucně milovala, i když její dítě bylo středem celého jejího života a všech citů. Byly to dvě lásky, které si však nebyly vzájemně na újmu. K lásce Mariině pojila se též láska a vděčnost božského dítěte, kterých si sv. Josef jako věrný pěstoun plně zasloužil.

Co by byl měl sv. snoubenec na tomto světě bez této dvojí lásky? Jako tesař byl prostý člověk, jemuž bylo nejen starati se o sv. Rodinu, ale i přinášeti velké oběti. Vzpomeňme jen útěku sv. Rodiny do Egypta nebo ztráty dvanáctiletého Ježíše v chrámě! Tu však byla mu upřímná láska obou svatých svěřených osob milou útěchou a odměnou za všechny starosti a oběti. Již pouhý úsměv Panny Marie osladil mu každé břímě, neřku-li její něžnost, s níž stírala mu s hlavy horký pot. A jak ho teprve rozradostnil vděčný pohled božského dítěte a jak plesal, když ho směl pocelovati nebo obejmouti!

Co více si mohl sv. Josef přát na této zemi, v tomto slzavém údolí? Byl někdo tak šťasten, jako on? Byl někdo tak vyvýšen, tak milován, jako On? A byl-li život jeho tak šťastný, vskutku nejšťastnější, jak šťastná a krásná byla jeho smrt! Sv. Josef skončil v náručí Matky milosti a vydechl poslední dech své lásky do srdce svého božského svěřence.

Poznej z toho, milý křesťane, v čem záleží pravé štěstí člověka! Ne v hojnosti pozemských statků ani v počtech tohoto světa ani v jeho počitcích; to vše pomíjí jako polní tráva, jako kouř, jako stín. Pravé štěstí záleží v tom, abychom byli co nejblíže Bohu, abychom byli v jeho službách a získávali si zásluhy pro jeho sv. zájmy, pro království jeho, pro Něho, zásluhy, jež jsou na věky zachovány ve vševědouce Boží a pro něž Bůh sám chce býti naším dlužníkem, neboť odplatí každému podle skutků jeho. Amen.

IX. Zvěstování Panny Marie.

„Dešed k ní anděl, řekl: Zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou, požehnanás ty mezi ženami.“

(Luk. 1, 28.)

Již se blížíme k nejvyššímu vyznamenání své nebeské Matky, k jejímu jedinečnému povýšení za Matku Boží, neboť dnes připomeneme si její Zvěstování.

Jestliže byl zvěstován příchod Jana Křtitele, předchůdce Páně, ještě více se slušelo, aby zvěstován byl příchod samého Syna Božího, Vykupitele našeho. Neboť jeho vtělení jest vstup Boží na tuto zem, jest největší a nejvelikolepější dílo Boží na

venek, nejdalekosáhlejší ve svých účincích pro čas i věčnost.

Bůh posílá anděla, aby s Pannou Marií vyjednával téměř jako s velmocí a obdržel její svolení. Tak velice Bůh dbá lidské svobody. Anděl a žena byli původci našeho pádu, anděl a žena mají býti původci našeho vykoupení, naší záchrany.

1. Šest měsíců po početí Jana Křtitele přichází archanděl Gabriel, týž, který oznámil narození Janovo, do Nazareta, do malého domku, v němž přebývá sv. Panna. V milé podobě lidské, jako krásný jinoch, vchází do světničky, kde se Panna Maria v ústraní modlí. Každé křesťanské dítě ví, jak ji pozdravil. „Zdráva buď, milostiplná, Pán s Tebou, požehnanás Ty mezi ženami.“ Pozdrav, který má ohlas po celém katolickém světě a nepřestane zaznívati až na konec věků! Od počátku světa nedostalo se člověku jménem Božím takové chvály od anděla. Již v těchto slovech můžeme viděti narážku na vtělení Páně: Slova „milosti plná“ znamenají důstojnou přípravu Panny Marie na vtělení, „Pán s Tebou“ podstatu vtělení, totiž zvláštní přebývání Syna Božího v ní, a „požehnanás Ty mezi ženami“ účinek vtělení pro Marii, t. j. vyvýšení nade všechny ženy.

Panna Maria se leká a žasne ne pro zjev andělův — takovým byla asi již častěji vyznamenána — ale pro neobyčejnou chválu. Anděl však ji uklidňuje a oznamuje jí účel božského poselství. „Neboj se, Maria, neboť Jsi našla milost u Boha, ejhle počneš v životě a porодиš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude, a Pán Bůh dá mu trůn Davida, otce jeho, a bude kralovati v domě Jakubově na věky a království jeho nebude konce.“ Co je to jiného než jasná nabídka božského mateřství? Syn, kterého má počítí a poroditi, je podle své přirozenosti Bůh, Syn Boží, a jako člověk má býti syn její. Podle úkolu svého je to Mesiáš, jak byl předpověděn Jakubovi a Davidovi, Vykupitel světa, a podle úradku Otcova věčný soudce lidstva, které svou krví vykoupí.

Přesvatá Panna, jsouc vysoce osvícena, vskutku „milosti plná“, a znajíc Písma sv., ihned poznává smysl tohoto poselství. Nemá pochybností o jeho splnění, poněvadž se vůli Boží ochotně podrobí, ale jako *opatrná a obezřetná* panna chce jen věděti, zdali si zachová krásu panenství. I táže se: „Kterak se to stane, když muže nepoznávám?“ Anděl jí hned dává vysvětlení: „*Duch Svatý* sestoupí v tebe, a moc Nejvyššího zastíní tě; proto také to svaté, které se z tebe narodí, slouti bude

Syn Boží. A hle, Alžběta, příbuzná tvá, i ona počala syna ve stáří svém, a nyní jest již v šestém měsíci, ta, která slove neplodná.“ Netřeba tedy, aby se porušení slibu svého obávala, neboť pannou zůstane. Stane se totiž matkou Syna Nejvyššího zázračným způsobem, podobně, jako se stal zázrak na Alžbětě, její příbuzné, „neboť nemožná není u Boha nižádná věc“.

Anděl své vysvětlení dopověděl a čeká jen na svolení sv. Panny. Poučení andělovo Panně přesvaté a úradků Božích poslušné úplně postačilo, aby se bez výhrady podrobila vůli Boží. Jistě jí nebylo tajno, že svým svolením nastoupí těžkou, bolestnou cestu zaslíbeného Mesiáše, tuší, že ji očekávají nejen neslýchané radosti a pocty, ale i neslýchaná utrpení a hrůzy. Než vůči všemu tomu je téměř slepa, hledíc jen na vůli Boží a na spásu naši. Proto pokorně a ochotně dí: „Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!“

2. Na jedno slovo z její rozmluvy s andělem chceme však zvláště obrátiti zřetel, totiž: „Kterak se to stane, když muže nepoznávám?“, slovo, které je důkazem, že se Panna Maria zavázala Bohu slibem ustavičného panenství. To je nejkrásnější slovo, které promluvila k chvále panenství. Skoro se zdá, jako by si méně vážila svého vyvolení za matku než panenství, poněvadž právě o to má starost. Neptá se: Jak unesu všechna utrpení, která mne stihnou, jak přetrpím všechny bolesti, které mne očekávají, nýbrž: Kterak zachovám si panenství? „Kterak se to stane, když muže nepoznávám?“ Byly Anežky, byly Kateřiny, které pro lilii panenství obětovaly nejkrásnější časné vyhlídky, ba i život svůj; ale P. Maria, jak se zdá, byla by bývala ochotna obětovati i své božské mateřství. A přece nešlo o to, aby se neprohřešila proti panenské čistotě, ale aby dostála slibu svému a zachovala si čistotu v největší kráse.

Z jejího počínání učme se, moji drazí, jak si máme vážit čistoty a čeho dlužno zejména dbát, abychom si ji zachovali. Jednomu zvláště se máme učit od přesvaté Panny, totiž *opatrnosti*. Někteří lidé chtějí zůstat čistými, ale jsou neopatrní, jsou lehkomyšní. Přistupují k ohni a myslí, že se nespálí; skáčí do hlubiny a myslí, že neutonou.

Co činili svatí, aby si zachovali klenot čistoty? Jak byli na sebe přísní! Když připadlo na ně pokušení, vrhli se do trní nebo skočili do ledové vody nebo se mrskali. Tak trýznili tělo, aby je ukáznili. To je sice obdivuhodné, ale není doporučitelné. Než bez určité přísnosti, jak jí žádá opatrnost, nezůstaneme čisti.

Nečistota jest oheň. Jako třeba zabezpečiti se proti ohni, jenž nás ohrožuje, tak třeba zabezpečit se i proti nečistotě. Sklon k nečistotě není u všech stejný. Někdo je jako suchá sláma, stačí jiskřička, a již hoří nečistou žádostí. Tu je ovšem třeba velké opatrnosti. Někdo je jako luční tráva, t. j. není tak k hříchu náchylný; ale ani takovému se lehkovážnost nevyplatí. V každém z nás je dostatek hořlaviny, aby v nás roznítla oheň nečisté žádosti, a všude lítají jiskry, někde dokonce celé spousty — vzpomeňte jen kin a divadel, jistých ilustrovaných časopisů a knih a j., — které mohou způsobiti velký požár. Proto potřebí opatrnosti a bdělosti. Rozvaž si tedy, milý křesťane, dobře, můžeš-li bez nebezpečí to či ono viděti, slyšeti a čísti, můžeš-li bez nebezpečí tam a onam jíti! Bez rozvahy, bez opatrnosti nezůstaneš čistým. A kolik jest dnes takových, kteří nedbají opatrnosti! Proto dobře řekl kdosi: „Nejvhodnější nápis na nejširší bránu pekelnou jest: Neopatrnost.“

Někdo je velmi znepokojován nízkou náklonností a má mnoho pokušení, ale jest odolnější než jiný, jenž nemá takových nesnází. Čím to? Tím, že se modlí, hlavně v pokušeních. Modlitba svolává na duši dešť milosti, který ji osvěžuje a sílí. Největší rozdíl mezi stojícími a klesajícími, co se týká čistoty, jest v tom, že jedni jsou plni víry a lásky Boží, druzí bez víry a bez lásky.

Nejsou jen nebezpečí vnitřní, ale také vnější. Jedním z nejzlobivějších je svádění k nečistotě, zvláště proto, že svůdce přichází obyčejně se lstí a klamem, aby nebyl hned poznán. Běda tomu, kdo každému důvěřuje, kdo není opatrný. Zde jest příkazem: „In fuga salus“, to znamená: v útěku od svůdce je spása.

3. Malý ohýnek zdoláme sami, ale na větší, zejména za prudkého větru, naprosto nestačíme. Je potřebí *pomocníků*, hasičů, potřebí hojné vody. Malé pokušení přemůžeme sami, ale ve velkém pokušení, kdy na nás prudce doráží svět, dokonce i ďábel, nemáme-li hluboko klesnouti, třeba pomocníků, třeba hojné síly a milosti. Dobrým pomocníkem jest moudrý kněz — zpovědník, svěříme-li se mu: svým slovem nás poučí, povzbudí a milostí Kristovou, již nám uděluje, posílí. A co máme říci o božském pomocníku svém, o samém Spasiteli, Ježíši Kristu, který ve sv. přijímání tak úzce se s námi spojuje, že přebývá v nás a my v něm? Zde platí slova sv. apoštola: „Všecko mohu v tom, jenž mne posiluje?“ (K Fil.

4, 13.) Proto všichni učitelé duchovního života vřele doporučují *časté sv. přijímání* jako prostředek k zachování čistoty.

Sv. Filip Neri, jenž byl znamenitým vychovatelem mládeže, praví: „Časté sv. přijímání spojené s láskou k P. Marii jest nejen nejlepším, ale jediným prostředkem, aby si mladá srdce zachovala čistotu.“ Známy asketický spisovatel, Msgre Segur, také velký znatel a vychovatel mládeže, píše: „V Paříži jsem poznal mnoho mladých lidí, kteří, ačkoliv byli ohroženi zátopou nečistoty, si zachovali čistotu. Čím to? Zpovídali se a přistupovali k Stolu Páně každý týden.“

Ale ještě jednoho pomocníka nebo lépe jednu pomocnici nesmíme opominouti, totiž *bl. Pannu Marii*, na kterou jsme již dříve upozornili; vždyť jest prostřednicí všech milostí! Proto také sv. Filip Neri napsal: „Časté sv. přijímání spojené s láskou k P. Marii!“ Jeden starý bojovník, který bojoval r. 1866 u Králové Hradce, vypravoval, jaký to byl útek rakouského vojska po jeho porážce. „Když jsem viděl,“ — pravil, — „že se zbraní neubráním před pronásledujícími Prusy, vzpomněl jsem si na Pannu Marii a začal jsem se k ní modlití „Zdrávas“, aby mne uchránila. A hle, šťastně, bez zranění jsem vyvázl.“ Moji drazí, zejména vy, mladí přátelé, důvěřujte i vy v mocnou ochranu Matky Boží! Bude-li vás pronásledovati zlý nepřítel, nečistá vášeň, volejte k ní důvěrně slovy Zdrávasu: „Matko Boží, pros za nás hříšné nyní!“ A když Panna Maria uchránila své ctitele a dítky od smrti tělesné, tím spíše bude vás chrániti od smrti duchovní. Amen.

X. Panna Maria - Matka Boží.

„Duch Svatý sestoupí v tebe a moc Nejvyššího zastíní tě; proto také to svaté, co se z tebe narodí, slouti bude Syn Boží.“

(Luk. 1, 35.)

Dnes vystupujeme na vrchol důstojnosti své duchovní Matky, dnes jest předmětem naší úvahy její nejvyšší vyznamenání, její *božské mateřství*. Panna Maria jest Matkou Boží. Když Israelité na své cestě do země zaslíbené přitáhli na její pomezí, Mojžíš poslal vyzvědače do vnitrozemí, aby zhlédli zemi. A hle, dva z nich vrátivše se přinesli na žerdi ratolest s obrov-

ským hroznem. I poznali všichni, jak úrodná to země. Chceš-li poznati, jak vznešená je Maria, pohlédni na její božské Dítě, t. j. převzácný duchovní hrozen, který nám přinesla.

Její božské mateřství je nejvznešenější přednost, z níž vyplývají a v níž mají odůvodnění všechny ostatní. Podstatně je to nadpřirozené, vůlí a mocí Boží způsobené duchovní spojení osoby Panny Marie s božskou Osobou jejího Syna, které je základem činnosti bl. Panny vůči jeho člověčenství. Toto její nadpřirozené spojení duchovní s božskou Osobou nelze jednodušeji a přirozeněji vyjádřiti než jménem „matrimonium divinum“, t. j. božské manželství.

Než nechme hlubokých pojetí tohoto tajemství a hleďme ho využití pro své srdce.

1. Zaletme tudíž na okamžik do Nazareta a vzpomeňme rozmluvy Panny Marie s andělem, jenž jí přinesl tak překvapující poselství. Když se přesvědčila, že její panenství není naprosto ohroženo, sklání se před úradkem Božím a vyslovuje věkopamátne „fiat“, „staniž se!“ Slovo to letí vzhůru k trůnu Božímu a jeho odezvou jest: „A Ona počala z Ducha Svatého.“ „Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.“ Krátce: P. Maria se stala Matkou Boží.

Dvakrát zaznělo veliké „fiat“, „staň se!“ Na počátku stvoření z úst Božích: „Fiat lux — buď světlo, a bylo světlo; buď obloha! a stalo se tak... Zplod' země bylinu a dřevo plodné... A stalo se tak.“ A zaznělo na počátku vykoupení druhé „fiat“ z úst Mariiných, a Syn Boží se stal člověkem a Maria jeho matkou.

Panna Maria se ovšem nestala matkou v tom smyslu, jako by byl Kristus přijal od ní božskou přirozenost, poněvadž ji má od Boha-Otce, z něhož je od věčnosti zplozen, nýbrž v tom smyslu, že Kristus, přijav skrze Ducha Sv. v P. Marii *lidskou přirozenost* a spojiv ji se svou božskou přirozeností v jedné osobě, narodil se z P. Marie. Je tedy P. Maria vpravdě Matkou neboli Rodičkou Boží!

Již anděl jí připisuje tuto důstojnost, řka k ní: „Duch Sv. sestoupí v tebe a moc Nejvyššího zastíní tě: proto také to svaté, co se z tebe narodí, slouti bude Syn Boží.“ I P. Maria sama přiznává se jako Matka Boží, neboť nazývá Ježíše svým synem. Poněvadž je tedy Ježíš, Syn Boží, i jejím synem, čímž jiným může býti P. Maria než Matkou Boží?

Roku 1931 se slavilo po celém katolickém světě 1500. výročí obecného sněmu efezského, t. j. toho sněmu, který tak

slavně obhájl božské mateřství P. Marie proti Nestorioví. Jaké bylo to tehda nadšení mezi křesťany efezskými! Celý den čekali před branou chrámu, kde byli biskupové na sněmu shromážděni. Když se konečně brána otevřela a zástupce papežův, Cyril, patriarcha alexandrijský prohlásil: „Panna Maria jest vpravdě Matka Boží. Nestorius jest odsouzen a veškeré důstojnosti zbaven,“ celé shromáždění vybuchlo v radostné volání: „Potřen je nepřítel slavné Panny! Ať žije slavná a vždy vítězná Matka Boží!“

Děkujte Bohu, moji drazí, že můžete právem v P. Marii uctívati Matku Boží. Neboť kdyby nebyla Matkou Boží, nebyl by Kristus, kterého počala a porodila, Syn Boží, nebyl by pravý Bůh. Když by však nebyl pravý Bůh, nýbrž jen pouhý člověk, jeho učení nebylo by božské, nýbrž jen lidské, a nezasloužilo by si pevné, nezvratné víry, a tak celé křesťanství by spočívalo leda na lži a klamu a jako takové bylo by se již dávno musilo zhroutiti.

2. Matka Boží, jaká to nepochopitelná důstojnost! Co je matka, to ovšem víme: Nikdo není tak blízek dítěti jako matka. Matka je s dítětem takřka jedna bytost. Je to téměř jeden život, jenž oba oživuje, jeden kmen, jedna krev. Ale obtíž je ve slově „Boží“. Abychom to pochopili, musili bychom chápat, kdo jest Bůh, jeho velikost a výsost. Všechno, co je na nebi i na zemi vznešeného a ctihodného — vyjma Boha — mizí jako stín, srovnáme-li to s důstojností Matky Boží. Panna Maria, Matka Boží, je nekonečně vyšší než všechny královny a panovnice země, které rodí jen pozemské krále. P. Maria, Matka Boží, jest vyšší než všichni svatí: neboť tito i když se skvějí ctí a slávou, jsou jen služebníci Boží, kdežto Maria jest Matka Boží! Ano Panna Maria předčí i nejvyšší kůry andělů, neboť i když jsou nejbližší trůnu Božího, přece ani jediný z nich nemůže říci jako P. Maria k P. Ježíši: Tys můj syn. Sv. Tomáš Akv. dí: „Maria tím, že se stala Matkou Boží, dosáhla skrze toto úzké spojení s nekonečným statkem téměř nekonečné důstojnosti.“

Veliká je důstojnost matky, která má syna knížetem, větší jest důstojnost matky, jejíž syn je králem, ještě větší, je-li papežem; ale kdo vyjádří důstojnost té, jejíž syn je ten, v Jehož jménu mají klekati kolena všech, kteří jsou na nebi, na zemi i pod zemí, jenž trůní po pravici Boha Otce všemohoucího, a přijde na konci věků s mocí velikou a velebností soudit živé i mrtvé!

Ó, jak krásně dí sv. Bonaventura: „Bůh byl by mohl stvořiti větší svět, než je tento, byl by mohl stvořiti větší nebe, než je to, které se klene nad námi; ale větší matky než je Matka Boží, nemůže stvořiti.“ Zdá se, že tato důstojnost unesla samu P. Marii, když plna nadšení volá: „Aj od této chvíle blahoslaviti mne budou všechna pokolení. Neboť veliké věci učinil mi ten, jenž jest mocný.“ Proto, milý křesťane, obdivuj důstojnost bl. Matky Páně a prokazuj jí větší úctu než všem andělům a svatým!

3. Co z toho vyplývá, že P. Maria je matka Boží? Nevyplyvá z toho, že nesmírně mocná musí býti její *přímluva*? Slyší-li Pán Ježíš přímluvy svatých, jak dokazují nápadná vyslyšení a zázraky, které se stále dějí na jejich přímluvu — a to jsou přece jen služebníci Boží! — jak by mohl oslyšeti tu, která je Matkou jeho a kterou co nejvroucněji miluje? „Ne,“ — píše sv. Bohumil, biskup alexandrijský — „syn se raduje, když ho Matka o něco prosí, neboť si přeje, aby vše, co nám prokazuje, mohl nám prokazovati skrze svou Matku, by ji takto odměnil za dobrodiní, jež od ní obdržel.“

Jedna zbožná matka měla synka, který sotvaže odrostl dětským letům, oddal se hanebnému zvyku. Jednou přišla k P. Mikuláši Zucchi, slavnému kazateli, aby se s ním poradila, jak by měla hocha od této neřesti odvrátiti. Kněz ji vyzval, aby ho k němu poslala. Cítě se počtěn pozváním slavného kazatele, ochotně ho navštívil. Láska a srdečná veselost horlivého kněze rázem si získala srdce mladíkovo. Proto rád slíbil, že se bude každý den modliti modlitbu, kterou mu kněz vřele doporučil. Zní: „Ó, Paní má, ó, Matko má, Tobě se zcela oddávám. Na důkaz, že jsem celý tvůj, obětuji Tobě dnes své oči, své uši, svá ústa, své srdce, celého sebe. Protože jsem tedy celý Tvůj, ó dobrá Matko, chraň mne a opatruj jako svůj majetek!“ Hoch uposlechl. Když za několik let přišel P. Zucchi zase do tohoto města, zbožná matka ihned přispěchala k němu, aby mu s velikou radostí oznámila, jak se její syn obrátil. „Ach, otče“ — pravila — „jakými díky jsem bl. Panně a vám zavázána! Z mého syna, který byl jako ďábel, stal se anděl.“ Hle, co zmohla vytrvalá důvěra a modlitba k P. Marii. Nuže, důvěřuj jí i ty, ve všech svých potřebách, pokusech a nebezpečích!

4. Protestanté a vlažní katolíci se pohoršují, že tolik vzýváme Matku Páně, řkouce, že v *Písmě sv.* je tak málo o ní. Je pravda, v *Písmě sv.* není mnoho o P. Marii, ale co tam stojí,

to již něco znamená a nám zcela postačí. Na začátku Písma sv. se představuje lidstvu strženému v záhubu hříchem Adamovým jako jediná naděje: „Ona rozdrtí hlavu tvou (hade).“ Téměř uprostřed Písma sv. prorok Isaiáš předpovídá: „Ejhle, panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel, t. j. Pán s námi!“ A když přišla plnost času, anděl sestupuje do kobky nazaretské k vyvolené Panně a pozdravuje ji jménem Božím: „Zdráva buď, milosti plná, Pán s Tebou, požehnanás Ty mezi ženami!“ a přináší jí poselství: „Duch Svatý sestoupí v Tebe a moc Nejvyššího zastíní Tě: proto také to svaté, co se z Tebe narodí, slouti bude Syn Boží.“ Svatý Matouš konče rodokmen Páně, praví o ní: „Jakub zplodil Josefa, muže Marie, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.“ A když Pán umírá na kříži, čteme u sv. Jana: „Stály pak u kříže Ježíšova jeho matka a sestra matky jeho... a Maria Magdalena.“ Kdyby z těchto slov evangelia bylo tam jen jediné slovo, stačilo by to na svědectví o božském Mateřství Panny Marie. To je víc než naše tisícere chvalořeči o Ní.

Pro nás, katolíky, musí býti pohnutkou k její velké úctě právě ta okolnost, že tak málo nalézáme o Panně Marii v Písmě sv. Nemůžeme pochybovati, že Bůh to tak chtěl, ačkoli jistě žádá od nás, abychom ji vřele ctili a ve všech potřebách se k ní utíkali. I ptáme se: „Proč nás tedy Písmo sv., zejména sv. evangelium, k tomu nevybízí? Proč to sv. apoštolové zvláště nezdůraznili? Odpověď zní: Protože se to *rozumí samo sebou*. Když čteme ve sv. evangeliu výslovně, že Panna Maria je Matka Boží, plyne z toho zřejmě, že ji máme také jako Matku Boží ctít. Co se rozumí samo sebou, o tom se mnoho nemluví. Tak také se mnoho nekáže o tom, že nemáme nikoho zabítí nebo mu zapáliti dům, to každý ví. Tak i zde: Když se praví: „Maria jest matka Ježíšova, matka Boží,“ to stačí, abychom bez další pobídky k ní zahořeli vřelou láskou a úctou, podobně, jako když se po temných dnech ukáže slunko, každý bezděky, bez pobídky, jest radostné nálady. Proto posteskněme si upřímně: „Ó, Panno Maria, někteří se horší, že příliš mnoho o Tobě mluvíme, že příliš nahlas hlásáme Tvou vznešenost. A přece je to tak málo. Kdybychom k úctě Tvé činili, co činili svatí, když pro časté modlení růžence dostali na prstech mozoly, bylo by to málo, velmi málo, ještě bychom dluh svůj u Tebe nesplatili; než doufáme, že se spokojíš upřímnou úctou a láskou, kterou Ti věnujeme. Ó, přijmi ji dobrotivě od nás a buď nám milostiva!“ Amen.

XI. Panna Maria - Matka Naše.

„Nato řekl učedníkovi: Hle, matka tvá.“

(Jan 19, 27.)

Včera vystoupili jsme k vrcholu důstojnosti blahoslavené Panny Marie a dnes přistupujeme k vrcholu své radosti. Sv. Stanislava Kostky ještě jako hoch se otázali, zdali miluje Pannu Marii. Překvapen touto otázkou, odpověděl: „Kterak bych ji nemiloval? Vždyť je to má matka!“ To je ryze katolická odpověď. Panna Maria jest naše matka. Tomu nás učila již naše pozemská matka, když nám vyprávěla, jak ji máme pozdravovat. Tomu se učíme od svatých ctitelů Panny Marie i ode všech pravých katolíků. To je pravé katolické smýšlení. Proto nevinné duše prosí Pannu Marii jako matku svou, aby jim pomohla zachovati čistotu, zarmoucení utíkají se k Ní jako k Matce, aby se u Ní potěšili, těžce zkoušení vzývají ji též jako matku svou, aby je uchránila zoufalství. Pojednejme dnes zvlášť o tomto svém vrcholném štěstí: *Panna Maria jest naše matka.*

1. Co řekl sv. Stanislav, to jsme již víc než stokrát vyřkli i my: Bůh jest otec můj a Panna Maria jest má matka. Svatá Terezie, když jí zemřela matka, takto se modlila k Panně Marii: „Jsem nyní sirotek; ale, Maria, buď Ty nyní mou matkou, abych zůstala čistá a zbožná!“ To je řeč svatých. Jedna vážená francouzská rodina vydala se na cestu do Švédska, aby tam shlédla krásy přírody. Za průvodce měla mladého muže, který tam byl domovem. — Jednoho dne průvodce upozoroval, že se ta rodina modlí, dokonce i k Panně Marii. Byl bezpochyby nevěrec, poněvadž to nemohl pochopiti, ano ještě se tomu před synem té rodiny vysmíval, zvláště proti Matce Boží si dovolil hrubou poznámku. Ale mladý Francouz se ihned ohradil proti tomu slovy: „Co byste řekl, kdybych si dovolil vysmívati se vaší matce? Snesl byste to? Jako katolík musím vám říci, že Pannu Marii ctím a miluji jako svou matku. Chcete-li ještě dále nás provázeti, nesmíte se Panny Marie ani dotknouti.“ Mladý Švéd přijal tuto důtku klidně, jen jedno mu nešlo z hlavy: Pannu Marii ctím a miluji jako svou matku. Tato poznámka dokonce způsobila, že se seznámil s katolickým náboženstvím, a poznav, že je jediné

pravé, stal se katolíkem. To ho však stálo ztrátu velkého dědictví a vlastního domova.

Neméně krásné jest, co se vypravuje v životě sv. Františka Regis. Jedenkrát byl totiž povolán, aby připravil na smrt lupiče. Přišel k němu, zapřisahal ho nebem a zemí, aby svých hrozných činů litoval a s Bohem se smířil. Ale marně: srdce loupežníkovy bylo jako kámen. Co měl tedy světec s ním činiti? I vzal ze svého breviáře obrázek Matky Boží a drže jej před očima zločince, tázal se ho: „Znáš tu, kterou představuje tento obrázek?“ „Znám.“ „Nuže, ta tě ještě miluje,“ dí světec. V tom zločinec jako by ze sna procitl, podívá se pozorně na obrázek a konečně praví: „Pak mne nezná!“ — „Ó, dobře tě zná,“ namítá světec. „Pak neví, že jsem se vysmíval náboženství!“ „Ó, ví!“ „A že jsem prolil nevinnou krev!“ „To také ví.“ „A že mne miluje?“ „Ano, Ona tě miluje!“ Jakmile to sv. František vyřkl, tázal se: „A je to pravda?“ „To je tak pravda, že spíše nebe a země pomínou, než aby se dokázalo, že jediné slovo Kristovo je nepravdivé. A Kristus s kříže řekl: „Hle, matka tvá!“ „A že má ještě se mnou smilování?“ „Ano, má s tebou smilování!“ Po těchto slovech se zločinec dal do hlasitého pláče a — byl obrácen.

„Hle matka tvá!“ to platí tedy i hříšníku: i jemu jest matkou, poněvadž je též jejím dítětem, i když nehodným. Ó jaká útěcha pro ubohého hříšníka!

2. Panna Maria jest naší matkou. To není smělé tvrzení, pro to máme skutečné *důvody*.

a) Panna Maria jest matkou Kristovou. Kristus však tvoří se všemi křesťany jedno mystické (duchovní) *tělo*, jménem církve, jehož je *hlavou*. Hlava a tělo (údy), k němuž náležíme i my, *mají jednu a touž matku*, proto je Panna Maria i naší, ovšem duchovní matkou. Toto duchovní mateřství Matky Pánně není jen tak *zvané* mateřství, ale je to pravé, skutečné, organické mateřství, poněvadž se zakládá na vpravdě mateřském poměru Panny Marie ke Kristu a na — vpravdě organickém poměru křesťanů ke Kristu jako ke své hlavě. Krátce: Tělesné mateřství Panny Marie vzhledem ke Kristu je základem jejího duchovního mateřství vzhledem k nám.

b) Kristus jest *život* náš, jak sám svědčí slovy: „Já jsem cesta, pravda a život“ (Jan 14, 6). Na to upozorňuje i sv. apoštol, řka: „Když se ukáže Kristus, váš to život.“ (Ke Kol. 3, 4.) Ale Krista, t. j. nadpřirozený život svůj jsme obdrželi skrze

Marii. Zprostředkovatelku, dárkyni života zoveme matkou. Je tedy Panna Maria naší duchovní matkou.

To není jen zbožné mínění, nýbrž *katolická pravda*, která jest jasně obsažena v pramenech naší víry.

1. Již na začátku Písma sv., v prvoevangelii, je poukázáno na tuto pravdu známými slovy Hospodinovými k hadovi: „Nepráteleství ustanovuji mezi tebou (hade) a ženou, mezi potomstvem tvým a potomstvem jejím; ona rozdrtí hlavu tvou!“ Gen. 3, 15. Potomstvo ženy neznací jen Krista-Vykupitele, ale také i všechny lidi Kristem vykoupené: i tito jsou dítkami téhož Otce, jehož věčným Synem je Kristus, proto jsou též bratřími a sestrami Kristovými. — Patří-li však také k potomstvu ženy, t. j. Panny Marie, znamená to, že jsou k Ní v poměru dítek k Matce, nebo že jest Panna Maria jejich matkou co se týká života nadpřirozeného, života milosti.

2. Vystupte nyní v duchu na Kalvarii, kde na kříži umírá Pán. Dříve než dotlouklo jeho božské Srdce, pronáší s kříže slovo, nejdříve k Matce své: „Ženo, hle syn tvůj!“ a nato k učeníku svému Janovi: „Hle, matka tvá!“ Poněvadž tehda sv. Jan byl zástupcem nás všech, tato slova platila i nám. Jednak tedy Spasitel náš prohlašuje, že matka jeho jest i matkou naší, kterou se již stala, když svolila v jeho vtělení, jednak doporučí nás matce své, aby o nás pečovala jako o své duchovní dítky. Proto slova Kristova jsou nejen výrazem jeho něžné a dětinné starosti o svou matku, nýbrž také poslední čin lásky umírajícího Spasitele, kterou objímá celý svět. Podle vůle Kristovy má býti tudíž Panna Maria i naší matkou a my jejími dítkami. Hledme, ať jsme hodni tak veliké cti!

3. Pravdu tuto dosvědčuje krásně i tradice a obecná víra v církvi, která se jako stále rostoucí proud valí všemi staletími.

Již v prvním období křesťanství bývá stavěna Panna Maria proti Evě. Eva je matka všech lidí podle života přirozeného, k němuž dobrotivý Bůh připojil ještě život nadpřirozený, život milosti. Skrze Evu jsme sice ztratili tento nadpřirozený život, ale skrze Pannu Marii jsme jej zase obdrželi: Panna Maria nám jej darovala skrze Syna svého, Spasitele našeho, a stala se tedy naší matkou podle života nadpřirozeného, jak jsme již ukázali.

Sv. *Augustin* napsal o této skutečnosti hluboká slova: „Panna Maria je zcela ojedinělá mezi ženami, jest matkou a pannou zároveň nejen podle duše, ale i podle těla. — Podle duše není matkou naší hlavy, Ježíše Krista, jestiž naopak duchovně

z něho zrozena, ale jest duchovní matkou jeho údů, jimiž jsme my, neboť láskou svou spolupůsobila k duchovnímu obrození věřících v církvi, údů to hlavy.“

Nepřišli bychom dnes na konec, kdybychom chtěli podati všechna významná svědectví všech křesťanských věků. Jenom ještě jednu věc poznamenejme. Pravdu o této nauce tak drahé křesťanskému srdci uznal sám Luther, neboť pokládal za velké štěstí a za jedinečnou útěchu křesťana, že může, ba musí považovati Pannu Marii za svou skutečnou matku, jako má Krista za bratra a Boha za otce. Přivrženci jeho později zamítli i tuto utěšenou pravdu, zato však tím vřeleji se jí přidržely věrné dítky katolické církve. Již každé dítě se jí učí na klíně matčině a každý katolík, jenž si zachoval víru, vyznává tak rád, že máme nad hvězdami matku vznešenou, mocnou a k pomoci vždy ochotnou. Proto chápeme úpěnlivé volání a vroucí vzdechy církve sv.: „Ukaž, že jsi naší matkou!“ A věru, jak skvěle se Panna Maria prokázala za všech věků naší milující matkou! Zeptejte se jejích kapliček pod lipovými baldachýny, a povědí vám. Tažte se jejích krásných svatyní, a řeknou vám. Ptejte se slavných poutních míst a dosvědčí vám. Sv. Alfons z Liguori doznává: „Kdybychom lásku všech matek vložili do jednoho srdce, ještě by se tato láska ani zdaleka nevyrovnala té lásce, kterou má Panna Maria ke každému z nás a chová ve svém mateřském a panenském srdci.“ Jaké lásky a vděčnosti si tedy od nás zaslouží!

3. Nemůžeme pochybovati, že Bůh svěřil Panně Marii úkol, aby byla naší matkou, poněvadž je to téměř zcela *přirozené*. Studujte náboženství! Poznáte, že se Bůh všude přizpůsobuje našim přirozeným potřebám. Jistě však je naší potřebou, potřebou naší lidské přirozenosti, že chceme míti matku i v řádu nadpřirozeném. Žádný článek nelze nesnadněji popříti, než že člověk potřebuje matku. Nemá-li dítě matky, cítí v srdci svém prázdnotu, již nikdo nevyplní, ani bratr, ani sestra, ani otec. Potřebujeme matku i pro život duše, matku, která nám tak rozumí jako tělesná, které se můžeme směle svěřiti, poněvadž jest nesmírně dobrá. Proto nelze o tom pochybovati, že Bůh se o tuto matku postaral v Panně Marii, poněvadž se nikdo k tomuto úkolu tak nehodí jako Ona.

Čím je pro nás Panna Maria jako matka, ukáže nám následující událost. Před lety jeden německý princ cestoval společně s katolickou hraběcí rodinou: Byli to otec, matka a malá dceruška. Princ byl protestant; nebyl protivníkem katolické

církve, ale jedno nechápal, proč se totiž katolíci ve všem neobracejí přímo na Boha, proč se dříve utíkají k Panně Marii. Než mělo se mu dostat krásného vysvětlení. Když loď, po níž jeli, přistála v malém přístavišti, vstoupili na loď hoši s velkým novofundlandským psem. Pes ihned očenichával neznámé cestující: I přišel také k dcerušce hraběte, kterou držel otec za ruku. A hle, dítě se vytrhlo otci a přiskočivši k matce, zvolalo: „Máti, řekni tatínkovi, ať psa zažene.“ To stačilo protestantskému princovi, aby pochopil, proč se katolíci utíkají nejdřív k Panně Marii; i přistoupil k hraběnce, řka: „Paní hraběnko, děkuji za poučení, které mně dalo vaše dítě. Je to zcela přirozené pro člověka, aby se dříve utíkal k matce. Proto se stanu katolíkem.“ Ano, je to zcela přirozené: Něžnost matky a její vliv u otce jsou pohnutky, proč se dříve obracíme k matce, ve věcech pak nadpřirozených k své nebeské matce, Panně Marii. Přistupme v duchu k Bohu svému a zvolíme: „Ó Bože, děkujeme Tobě, žeš nám dal tak vzácnou matku. Tys znal naše srdce, že v něm dřímá láska k matce. A hle, v Panně Marii jsi nám dal takovou matku, že ti nemůžeme dosti děkovati.“

Kdesi utonul učitel, který se vrhl v šílenství do vody. Na prsou měl vypálená slova: „Není Boha, není otce, není matky.“ Věru, není-li matky, těžko člověku vytrvati v bídě a trápení na tomto světě, a proto snadno propadá zoufalství. Ó, my nejsme tak nešťastní. Máme Boha, máme Otce, máme Matku tam na nebesích. Když člověk ztratil Boha, poslední záchrana, jež mu zbývá, jest aspoň trochu lásky k Panně Marii. Pak si tak snadno nezoufá. — Ale když ani té nemá, propadá zoufalství a stane se obětí pekla. Proto se, moji drazí, pevně přidržte své nebeské matky! „Cti i matku svou, aby se ti dobře vedlo a ty abys dlouho živ byl na zemi!“ Uctívejte ji s dětinnou láskou a nezlomnou důvěrou. Nelze mysliti, že nenasadí všechny páky, abyste přišli k Ní do nebe.

Na náhrobek kardinála Pie v kostele Notre Dame v Poitiers dali, jak si přál, nápis: „Tuus sum ego, mater.“ Tvůj jsem já, ó Matko. Byl to totiž jeho oblíbený výrok, který svědčil, jakou lásku chová k Panně Marii. „Tvůj jsem, ó Matko,“ zvolal při každé události svého života: při svěcení na kněžství, na biskupa, při povýšení v hodnost kardinálskou. Byla to téměř přísaha jeho oddanosti a věrnosti. Nejinak zvolal, když končil svou pozemskou pouť; a bezpochyby to bylo jeho zvolání i tam na věčnosti, když stanul před trůnem Matky Boží a Matky své. „Tvůj jsem, ó Matko, na věky.“

Moji drazí, žijte tak, abyste mohli vždy právem říci: Tvůj jsem, ó Matko; tvůj v pokušení, v boji, v strasti a utrpení, tvůj až do posledního dechu. Pak, až vás uchopí smrt do náruče, duše vaše vzlétne tam do nebes, kde vám přijde vstříc vaše nebeská matka a řekne: „Můj jsi, ó synu, má jsi, ó dcero, pojď jen, již dlouho na tebe čekám, pojď do mé náruče!“ Amen.

XII. Navštívení Panny Marie.

„Maria povstavši v těch dnech, odešla s chvatem na hory do města Judova.“

(Luk. 1, 39.)

Jsou matky, na které by mohly být jejich děti hrdé, jako na př. sv. Augustin na svou matku sv. Moniku. Ale jistě můžeme všichni býti hrdi na svou nebeskou matku, Pannu Marii, nejen co se týká důstojnosti její, ale i její ctnosti a svatosti. Ctnost je pravá velikost, poněvadž není možná bez vlastního přičinění. Chceš-li býti vpravdě velký, velký před Bohem a před lidmi, staň se ctnostným! Ve své duchovní matce Panně Marii máš překrásný vzor. Na tento *vzor ctnosti* zadíváme se zejména v následujících několika úvahách, obírajíce se dalším životem Bohorodičky. O čistotě Panny Marie jsme již slyšeli, dnes o její *pokoře*.

1. Zaleťme ještě jednou v duchu do Nazareta a ponořme se na chvíli opět do tajemství Zvěstování. Je to krásné tajemství. Jak krásný obraz! Svatá Panna dlí na modlitbách: Vtom zazáří komůrka její jasným, bílým světlem a anděl v krásném rouše stojí před vyvolenou Pannou a pozdravuje ji. Písmo sv. samo se déle zdržuje při tomto tajemství a předvádí nám je podrobně. Jak se chová přesvatá Panna? Sv. Bernard píše: „Zvláště dvě ctnosti Panny Marie přivedly Spasitele na tuto zem: nestihlá čistota a podivuhodná pokora. Kdyby se jí této druhé nebylo dostávalo, ani první nebyla by se mu líbila.“ Čistotu dokazuje slovo: „Kterak se to stane, když muže nepoznávám,“ a *pokoru*: „Aj, já služebnice Páně.“ Povšimněme si hlavně dvou okolností:

a) Den zvěstování byl pro Pannu Marii den největšího významení. Jak ji tituloval anděl? „Milosti plná, Pán s te-

bou, požehnanás ty mezi ženami.“ Co jí všechno předpověděl? „Porodíš syna... ten bude veliký a synem Nejvyššího slouti bude... a království jeho nebude konce.“ Jak skvělé obzory otvírají se tu před očima Panny Marie do budoucnosti! Vidí vznešenost svou, vidí skvělý trůn svůj, a přece jak odpovídá k tomu všemu? Sklopí zrak a praví: „Aj, já služebnice Páně, staniž se mi podle slova tvého!“ Matkou Boží se má státi a dívkou, služebnicí Boží se nazývá! Jaká pokora!

b) Sv. evangelium vypravuje: „A vešed k ní anděl, řekl: Zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou, požehnanás ty mezi ženami.“ Ona pak užasla nad řečí jeho a přemýšlela, jaké by to bylo pozdravení.“ Ptáme se: Proč užasla, proč se ulekla? Očekávali bychom, že zplesala, a zatím užasla. Sv. Otcové praví, že proto užasla, poněvadž slova andělova obsahují největší chválu. Jaký rozdíl proti chování lidí! Lidé mají nejraději, když se jim hodně lichotí. To je pro ně nejmilejší hudba.

2. Poněvadž anděl upozornil Pannu Marii, že její příbuzná Alžběta i přes své stáří obdrží synáčka, rozhodla se, že ji navštíví. A tak po několika dnech tiché adorace vtěleného Boha dává se na cestu. Vložme toto tajemství, kterým se chceme poněkud blíže obírat, do vhodného rámce okolností.

a) Byl den jako každý jiný a svět šel svou cestou. Karavany táhly asijskými pouštěmi, lodi se zbožím východu brázdily Středozemní moře, a hle, z tichého domku nazaretského, kam sestoupil anděl a kde Slovo tělem učiněno jest, vychází omilostněná panna, nastupujíc dalekou cestu. Srdce její oplývá nesmírnou blažeností, vždyť nese pod srdcem vtělené Slovo Boží. První Boží Tělo! Cesta vede přes hory a doly Galileje, Samařskem a konečně rozkošnými údolími judských hor. Spěchá. Nad její hlavou se klene blankytná obloha, kolem vítá ji půvabná příroda a zpěvné ptactvo. Luka a nivy jsou oděny pestrými květy. Jsou velikonoce, počátek jara.

Tři dny trvala cesta a zároveň tichá adorace požehnané matky Páně. Konečně je u cíle v nynějším městečku Ain Karim, vzdáleném od Jerusalema 2 hodiny. Sotvaže se přiblížila k domku Zachariášovu, otevrou se dveře a požehnané Panně spěchá vstříc starší žena, příbuzná její, Alžběta. Maria ji pozdravuje, načež Alžběta objímajíc ji, volá hlasem velikým: „Požehnanás ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého! A odkud mi to, aby Matka Pána mého přišla ke mně?“ Panna Maria, jsouc takto uvítána, nic se nediví, nýbrž začíná Bohu vzdávat dík: „Velebí duše má Hospodina a duch můj zaplesal

v Bohu, Spasiteli mém.“ To je začátek krásné, radostné a požehnané návštěvy Panny Marie u její příbuzné Alžběty, která potrvála tři měsíce.

b) Celá událost dýše vzácnou vůní *pokory*. Proč přichází Panna Maria k Alžbětě? Aby se snad pochlubila, čím se stala, anebo na sebe upozornila? Nikoli, nýbrž hlavně proto, aby své příbuzné posloužila. Za tím účelem, jak dí sv. Bonaventura, prodloužila svůj pobyt v domě Zachariášově. Ještě dnes se ukazuje blízko Ain Karimu studnice, zv. Mariina, ke které sv. Panna přicházela navázat vody pro domácnost Alžbětinu. Tak i o Panně Marii platí, že nepřišla na návštěvu, aby se dala obsluhovat, nýbrž aby — sloužila. Jaká pokora! Ó, Maria, pomni, žes Matka Pána nejvyššího, a ty chceš býti nejen služebnicí Páně, ale i služebnicí lidí. Tvoji hostitelé hledí na tebe s nejhlubší úctou, a ty se skláníš k jejich službám!

Ó, jak je Panna Maria pokorná! Při setkání pozdravuje svou příbuznou Alžbětu, ač by se byl slušel spíše opak. — A když ji počne Alžběta velebiti: „Požehnanás ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého! Odkud mi to, že matka Pána mého přišla ke mně,“ přesvatá Panna ihned se obrací k Bohu a volá: „Velebí duše má Hospodina a duch můj zaplesal v Bohu Spasiteli mém.“ Sv. Bernard krásně to opisuje, klada v ústa Mariina tato slova: „Ty chválíš, Alžběto, matku Páně, ale duše má mne nutí chváliti Nejvyššího. Ty blahoslavíš mne, že jsem uvěřila, „a blahoslavená, která uvěřila, že se vyplní ty věci, které jí byly pověděny od Pána,“ ale příčina mé víry a mého štěstí, kterého se mi dostalo, je dobrota Všemohoucího, a když od této doby mne blahoslaviti budou všechna pokolení, stane se to, poněvadž se Hospodinu zalíbilo shlédnouti na mne, svou prostou služebnici.“

c) Vznešený chvalozpěv *Magnificat* sv. Ambrož nazývá extasí, unesením pokory sv. Panny. Je to krásný projev vděčnosti, vděčnost však je dítkem pokory. Panna Maria dí výslovně: „Neboť veliké věci učinil mně ten, jenž jest mocný.“ Uznáváme i my, že nám Bůh velmi mnoho prokázal? Nejsme jako těch devět malomocných v evangeliu? Deset jich Pán Ježíš uzdravil, a jen jediný vzdal chválu Bohu, poděkoval.

d) Pohlédneme-li jen *zběžně* do dalšího života blahoslavené Panny, uznáme, že pokora byla nejen stálou ozdobou její sv. duše, ale že zářila větším a větším leskem.

Co je obyčejnějšího v životě, než že se lidé rádi chlubí a přeceňují, kdežto Panna Maria, pokorná dívka Páně, ukrývá

co nejpečlivěji před lidmi milost svou, nechtíc, aby ji lidé obdivovali a chválili. Proto se také podrobuje jako obyčejná matka příkazu očišťování.

Zdá se, jako by chtěla v pokoře a ponížení závoditi s božským Synem svým, neboť má účast na všem nízkém a potupném, co stíhá Syna jejího; zato o dnech jeho slávy není přítomna. V Betlemě dlí se svým děťátkem ve chlévě, při útěku do Egypta, kde se zdá, jako by zrozený Spasitel byl bezmocný, ovšem nemůže scházeti. Třicet let žije se svým Synem skrytě v zapadlém Nazaretě. Když její Ježíš koná zázraky a budí v lidu úžas a nadšení, takže ho chtějí učiniti králem, není přítomna, když vjíždí slavně do Jerusalema, vítán zástupy, nespatriš jí; zato když vlekou Syna jejího jako zločince ulicemi, když ho vedou na místo popravní, jde mu vstříc, a když ho tam ukřižují, mezi dvěma lotry, stojí pod křížem, takže každý může poznati, že je matkou toho, jenž umírá na dřevě potupy. Ó, jaká pokora! Zda téměř nevolá k nám: „Učte se ode mne, dítky mé, neboť jsem tichá a pokorná srdcem!“

Nuže, chceme-li býti hodnými dítkami své nebeské Matky, musíme býti pokorní. Buďme tedy pokorní před Bohem, neboť kdybychom sebe více znamenali před světem — před Bohem nejsme nic. Či co jsme sami ze sebe? Buďme pokorní sami před sebou, ve svém smýšlení: „Nezakládejme si na sobě pro dobro, které je na nás, nýbrž vzdávejme chválu Bohu: „Velebí duše má Hospodina, neboť veliké věci učinil mi, jenž jest mocný.“ A nepřehlížejme svých chyb! Buďme dále pokorní před bližními! Pokora, skromnost jest nejkrásnější naše ozdoba; domýšlivosti a marnivosti se lidé vysmívají. Pamatujme, co řekl Kristus Pán: „Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“ Panna Maria se nejvíce ponížila, proto byla též nejvíce povýšena; ponížila se jako dívka Páně a jest vyvýšena jako královna nebes i země. Ponížujme se tedy s ní podle jejího vzoru a příkladu, abychom s ní také věčně byli povýšeni. Amen.

XIII. Ctnosti Panny Marie při narození Páně.

„I porodila syna svého prvorozeného a obvinula jej plénkami a položila ho v jeslích, poněvadž neměli místo v hospodě.“

(Luk. 2, 7.)

„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle,“ tak nadepsal bych kapitolu ze životopisu P. Marie, kterou vám dnes předložím. Jedná o tajemství *narození Páně*, při němž srdce Matky Páně zakusilo největšího štěstí. Doufejme, že se i nám podaří okusiti tohoto štěstí, dobře-li poznáme podmínky, za kterých lze ho dosíci, a na které nás upozorňuje naše nebeská Matka svým chováním v tomto tajemství.

Jsou dvě: *I. oddanost do vůle Boží a II. pevná víra.*

I.

„Toho času vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby se konal soupis celé říše... I šli všichni, aby se přiznávali, každý do města svého. Odešel pak i Josef z Galileje z města Nazareta do Judska do města Davidova, jež slove Betlem, poněvadž byl z domu a kmene Davidova.“ Tak píše sv. Lukáš (2, 1—4).

Jak působil tento rozkaz na židy? Jedni kleli a spílali, druzí se zlobili a reptali, ženy vzdychaly. Josef a Maria přijali jej však klidně: Věděliť, že je to rozkaz pravoplatné vrchnosti a vrchnost že je nástrojem Božím; proto vrchnosti své poslouchati, že jest Boha poslouchati.

a) I dali se na cestu. Cesta byla velmi obtížná: trvala tři dny a vedla přes vrchy, kde v zimě vanou silné vichry a prší nebo dokonce i sněží. Panna Maria sedí zahalena vlněným oděvem na oslátku, obličej její příkrývá závoj. Sv. Josef má dlouhou pastýřskou hůl, o níž se opírá a jíž pohání dobytče. Oba snášejí všelikou nepohodu klidně a spokojeně.

Kdysi vezli tudy archu úmluvy s manou a prutem Aronovým, a s jakou okázalostí! Nyní kráčí touž cestou živá archa úmluvy, Matka Boží, skrývající samého Syna Božího, a nikdo z kolemjdoucích si jí nevšímá. Panna Maria též nehledí na sebe nějak upozorniti, vždyť z pokory nevyjevila vznešeného

tajemství ani svému snoubenci, a není nespokojena, že Bůh sám na ni neupozornil a nemá teď na ni zvláštních ohledů.

Vždyť jejím heslem jest: Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého: Buď tak, jak, ó Bože, sám chceš!

b) I přicházejí do Betlema, ale bohužel již pozdě: nikde už není pro ně místa. Josef zaklepal na mnohé dveře, co zatím Maria stála na cestě, čekajíc na odpověď. A hle, všude jsou odmítnuti. Ale i to přijímají s trpělivostí, mírností a tichostí. Tak se nachýlil nejpamátnější den, přiblížil nejposvátnější Štědrý večer a nastala Svatá noc. Josefu a Panně Marii nezbývalo než se uchýliti za město a tam hledati odpočinek, ačkoli se přiblížil okamžik, na který nedočkavě čekal celý svět.

c) Jaký program, jakou přípravu bychom sestavili pro světodějnou událost, pro Narození Páně! Jaký palác bychom vyhledali, s jakou nádherou, s jakým pohodlím, s jakým služebnictvem! A zatím skutečnost je pravý opak! Prostá jeskyně s chatrným přístřeším, s obyčejnými jeslemi u zdi, s volíkem a oslem — to jest úprava místa, kde sestoupí na zem Vykupitel světa, věčný Král. Než přes to vše Josef a Maria jsou spokojeni, jsouce oddáni zcela do vůle Boží, proto nečiní nároků a spokojují se s útulkem nejprostším. Vizte, moji drazí, co působí oddanost do vůle Boží, vpravdě dobrá vůle, jaký plodí pokoj a klid! „Pokoj lidem dobré vůle!“ Chcete-li tedy požívatí sladkého pokoje s Bohem, oddejte se sv. vůli jeho, jí se ve všem řiďte a spravujte!“ „Staniž se mi podle slova tvého!“ Je-li mezi vámi někdo nespokojen, ať si řekne dnes vážně tato slova a k nim přidá: Ó Bože, staniž se mi podle vůle Tvé: chceš-li mně něco vzíti, vezmi; chceš-li mne navštívit křížem, navštiv; chceš-li mne zkoušeti, zkoušej; chceš-li abych dále žil, chci dále žíti; chceš-li, abych zemřel, rád chci zemříti. Tak ještě dnes, ba v tomto okamžiku zakusí sladkého pokoje s Bohem.

d) Nikdo z nás si nepřeje války; ach, jak jsme si oddychli, když skončilo děsné krveprolévání! Ale bohužel jsou jiné mnohé, i když malé, šarvátky, které nepřestaly; myslím vzájemnou nenávist a příkoří. Mají-li i tyto boje přestat, potřebí i zde dobré vůle, která se řídí vůlí Boží, která chce, abychom si odpouštěli, na křivdy zapomínali a zlé dobrým spláceli.

Někdy je velmi málo třeba, abychom se s bližním snášeli a žili ve svornosti. Kdosi se zlobil půl života, že mu vrzaly dveře, a přece nikdy se neměl k tomu, aby je byl namazal olejem. Podobně je často potřebí jen několik kapek oleje, trochu trpě-

livosti, ústupnosti, vlídného pohledu, laskavého slova, skromnějšího chování, a je po neshodě.

Sv. Jakub se táže křesťanů: „Odkud vznikají boje a půtky mezi vámi?“ a odpovídá: „Ne-li odtud, od vašich chtíčů, které bojují ve vašich údech?“ (4, 1.) Dodejme ještě: Od vašich chtíčů, kterých nepřemáháte, ale kterým povolujete. Brzy toužíte po cti, brzy po majetku, brzy po požitku, a jak se namáháte, abyste svou touhu ukojili! A konečně přece nedosahujete toho, oč jste tolik usilovali, a jste nespokojení a rezervaní. Pohleďte na svou duchovní Matku Pannu Marii: Přese všechny obtíže, přese všechny nesnáze, které ji stihly ve věkopamátne noci v Betlemě, jak je klidna a spokojena, poněvadž je zcela oddána do vůle Boží! Vůle Boží jest vůle její, kdežto my míváme jen vůli svou, které se Bůh má přizpůsobit: Nic si nechceme odepřít, v ničem se přemáhat. Odtud vznikají boje a půtky nejen mezi námi, ale i ve vlastním srdci, které je divokým bojištěm. Ve všem, zejména ve svých křížích, obtížích a nesnázích řídme se vzorem své nebeské Matky, a splní se i na nás: „Na zemi pokoj lidem dobré vůle.“

II.

a) Za veškeré protivenství, které sv. Josef a přesvatá Panna v Betlemě zakusili, dostalo se jim, zejména Panně Marii, převeliké odměny, nejsladší radosti. Sv. evangelista píše, co se právě událo ve chlévě: „Stalo se pak, když tam byli, naplnili se dnové, aby porodila. I porodila syna svého prvorozeného a obvinula jej plénkami a položila ho v jeslích.“ Vizte, jak klečí v plesu svého mateřského srdce a v hluboké adoraci před narozeným svým dítětem: Je krásné jako padlý sníh, a když na ni pohlédne svýma krásnýma očkama, z nichž září božská moudrost, dobrota a láska, znovu ji posvěcuje, znovu omilostňuje, vchází téměř do jejího srdce. Což tedy divu, že jej zahrnuje průkazy něhy, polibky lásky. Kdo pochopí její blaženost! Vždyť ten, jenž leží na slámě před ní, jest její Bůh, její Stvořitel, Vykupitel a Posvětitel, její poslední cíl, její věčná blaženost — a jest její vlastní a pravé dítě! V tom okamžiku necítí nepohodlí, trampoty, bolesti. Ó, jak by si přála, aby mu byla mohla připravit nejkrásnější kolébku, položit ho na nejměkčí podušky, chovat ho v nejpříjemnějším okolí? Nemůže toho ovšem splnit, ale všechny tyto nedostatky vyváží její mateřská láska.

b) Odhalme již *pramen* celého tohoto štěstí Bohorodičky!

V V. století vystoupil patriarcha cařihradský Nestorius a ve své pýše volal: *Deum bimestrem non colo*, t. j. Boha dvouměsíčního nebudu ctíti! Proč? Měl za to, že se Bůh nemůže státi dítětem, aniž přestane býti Bohem. Tak smýšlel, ale tvrzení svého nedokázal a dokázati nemohl, maje proti sobě jak Písmo sv., tak tradici. Ale těm Nestorius nevěřil, a proto se z jeho Narození neradoval. Ejhle, co je pramenem radosti a blaženosti Bohorodičky a ovšem i sv. Josefa: Víra! Duch Sv. sestoupí v tebe a moc nejvyššího zastíní tě; proto také to svaté, co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.“ Její pevné víře nepřekážela malinkost dítěte, jeho opuštěnost, strádání, skrytost, naopak to ho činilo srdci jejímu ještě dražším a lásky hodnějším. Se sv. Bernardem mohla volat: „*Tantum mihi carior, quantum mihi vilior*,“ t. j. „tím je mně lásky hodnějším, čím je pro mne nepatrnějším.“ Právem ji blahoslaví její příbuzná Alžběta: „Blahoslavená, která uvěřila!“

Moji drazí, jak velkolepé jest tajemství Narození Páně, díváme-li se na ně ve světle víry! Přichází Syn Boží, přichází Vykupitel, aby spasil svět. Jak daleko se svět odvrátil od Boha! Pýcha, ziskuchtivost a požívačnost byly cíle jeho tužeb a snah. Z těchto tří hlavních neduhů má býti vyléčen a zachráněn. A Vykupitel jej znamenitě a radikálně léčí a zachraňuje. Proti pýše staví hned při svém narození svou pokoru, jsa nepatrným dítkem; proti touze po bohatství svou chodobu; proti požívačnosti svůj sebezápor. „Sebe sama zmařil přijav způsobu služebníka tím, že podobným se stal lidem a ve vnějším zjevu byl shledán jako člověk.“ (K Fil. 2, 7.)

Co však zmohou tyto prostředky, jež zvolil Vykupitel světa, ponížení, chudoba, sebezápor, v rukou světa? Právě, že jsou zdánlivě nepatrné a slabé, touží svět po opaku, aby totiž mnoho znamenal, mčl a požíval. Ale zato v rukou Božích jsou vítězné a záchranné. To je právě veliké a božské, že Bůh nepatrnými prostředky dosahuje účinků světodějných. „Co poštilé jest ve světě, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a co slabé jest ve světě, vyvolil si Bůh, aby zahanbil silné, a co neurozené jest ve světě a opovržené a čeho není, to vyvolil Bůh, aby zkazil to, co jest, a to k tomu konci, aby žádné tělo se nechlubilo před Bohem.“ (I. ke Kor. 1, 26—28.) Čím nepatrnější prostředky, které mají velkolepý úspěch, tím větší vítězství, tím větší sláva. Kdyby byl Kristus Pán přišel na tento svět jako mocný král, nebylo by to bývalo nic zvlášť-

ního, kdyby ho bylo lidstvo oslavovalo. Ale když přichází jako slabé dítě, a lidstvo se mu klaní, jaká je to sláva! „Sláva na výsostech Bohu!“ A nyní pohledte, jak se Panna Maria a sv. Josef klaní božskému dítěti v jeslích a plénkách, jak jsou *první* a nejpřednější z těch milionů a milionů adoratorů, kteří se mu klaněli a budou klaněti. To je ovoce jejich víry. „Blahoslavená, která uvěřila.“

Ale ještě jest něco, co nám činí narozeného Spasitele tak milým a drahým. To není jen jeho ponížení, ale také spodobnění s námi. „Amor aut similes invenit, aut similes facit,“ t. j. „Láska buď si najde bytosti podobné, nebo si je podobnými učiní.“ Jak bychom ho tedy neměli milovati, když se nám stal podobným ve všem, vyjma hřích! Ale zejména jest na dětech, aby si ho upřímně zamilovaly. Vizte, děti, jak se vám stal podobným, stav se dítětem, poněvadž vás miloval! Nesluší se, abyste i vy ho milovaly celým srdcem?

Láska však předpokládá víru. Nuže, moji drazí, posilněte a upevněte svou víru u jesliček, věřte s Josefem a Pannou Marií, a budete se radovat a plesat také s Josefem a Pannou Marií. Co je dražšího a šťastnějšího než pevná víra? Proto dejte pozor, abyste ji v sobě nepodřývali špatnou společností, špatnou četbou a špatným životem! To jsou tři zlí nepřátelé víry. Žijte podle víry, žijte podle nejkrásnějšího vzoru svého, podle Bohorodičky! „Spravedlivý můj živ jest z víry.“ (Židům 10, 28.)

Nyní zalétněte se mnou ještě jednou do chléva k jesličkám, t. j. na místo, na kterém tak často dlel muž nejen velké učnosti, ale i hluboké víry, sv. *Jeronym*. Jednou zas je pohřben v rozjímání o Ježíškovi. I praví k Jezulátku: „Čím to, že zde ležíš na tak tvrdém lůžku? Jak se ti za to odměním? Něco ti musím dát. Mám ti dát peníze? Ale namítáš: Mně náleží nebe i země; dej to chudým! To bude, jako bys to dal mně. Ale já bych rád něco právě tobě věnoval, sic jinak zemru hořem.“ „Když bys mně tak rád něco dal, víš, co? Dej mně své hříchy a nepokoj svého svědomí!“ „Ale Ježíšku, co s tím budeš dělat?“ „Ponesu to na svých bedrách.“ A světec si povzdychl: „Ty chceš tedy ode mne zlo, abys mi zato dal dobro, své zásluhy. Nuže, vezmi, co je mé, a dej mi, co je tvé!“

Moji drazí, i od nás chce narozený pán hříchy, aby je s nás sňal a nám ulehčil. Nuž, dejme mu je ve sv. zpovědi: On nás od nich očistí a srdce naše připraví, aby se stalo krásnými, živými jeslemi ve sv. přijímání. Amen.

XIV. Panna Maria při obětování Páně.

„A tvou vlastní duši pronikne meč, aby se zjevila smýšlení srdcí lidských.“

(Luk. 2, 35.)

Málo tajemství je tak obšírně vylíčeno ve sv. evangeliu jako *obětování Páně*. To je znamení, že má velkou důležitost nejen pro Pannu Marii, ale i pro nás.

Je čtyřicátý den po narození Pána Ježíše: Panna Maria přichází se svým pokladem, s božským dítětem, aby je podle zákona Páně Bohu představila a obětovala. Již jednou přišla sama do svatyně, tehdá totiž, když ještě jako dítě sama sebe obětovala Bohu a jeho službě, službě chrámové. Teď má opět obětovati, ale obět neskončeně větší, t. j. dítě, které chová na svém srdci. A tak přináší obět očištnou za sebe, obět chudých, totiž dvě hrdliček nebo dvě holoubátek, a obět výkupnou za svého prvorozence.

Vejděme v duchu se sv. rodiči Ježíšovými do svatyně: Tam již vyhlíží s toužebností muž spravedlivý a bohabojný, staříčkový kněz Simeon, očekávající potěšení israelského, t. j. příchodu Mesiáše, muž, jemuž slíbil Bůh, že neužrší smrti, dokud by neuviděl Pomazaného Páně.

Panna Maria přistupuje ke knězi a podává mu své dítě. Simeon bere je na lokty a oplývá radostí, pronáší dojemná slova: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči mé spásu tvou, kterou jsi připravil před očima všech národů, světlo k osvícení pohanů a k slávě lidu svého israelského.“ — Přesvatá Panna obětuje tu synáčka svého veřejně za nás, jako již dříve učinila soukromě ve svatyni svého srdce. Sv. Epifanius nazývá ji kněžkou, říká: „*Virginem apello veluti sacerdotem*“, t. j. „Pannu nazývám jakoby kněžkou.“ Staříčkový Simeon je zástupce veškerého v hříších zestárlého lidstva, toužícího po vykoupení.

Když Simeon rodičům požehnal, dí památná slova: „Hle, tento jest ustanoven ku pádu a ku povstání mnohých v Israeli a na znamení, jemuž budou odpírati; a tvou vlastní duši pronikne meč, aby se zjevila myšlení mnohých srdcí.“ Tím jako by chtěl říci: Od toho okamžiku, cos obětovala syna svého, nepatří již tobě, nýbrž patří jiným. Hle, jest ustanoven ku povstání a k spáse pro mnohé v Israeli, ačkoli pro mnohé

bude kamenem úrazu, ku pádu. Bude totiž znamením odporu, proti němuž povstanou všechny vášně, bude terčem obecného pronásledování a nenávisti. A duši tvou pronikne meč: Co On totiž bude trpěti na těle, budeš ty trpěti s Ním v duši své pro svou lásku. Až budeš hleděti na jeho hroznou smrt, pronikne duši tvou ostrý meč bolesti. — „Aby se zjevila smýšlení mnohých srdcí.“ To znamená: Tehdáž se ukáží nejtajnější myšlenky, myšlenky zrady a zbabělosti, závisti a nenávisti na straně nepřátel, ale také myšlenky zmužilosti a věrnosti, lásky a oddanosti na straně věrných.

Zabývejme se blíže *obětí Bohorodičky* a připojme obět svou!

I.

Jak známo, král Farao ve své nenávisti chtěl vyhladiti národ israelský. I poručil, aby všichni zrozenci mužského pohlaví byli hozeni do Nilu. Matka Mojžíšova tři měsíce skrývala svého synáčka, až ho konečně nemohla utajiti. Co učinila? Dala ho do ošitky, kterou vymazala smolou a klím, položila jej na břehu řeky do rákosí a řekla dceři své: Jdi a dívej se, co se bude dít. Za chvíli přišla dcera Faraonova se svými družkami. Vtom spatří ošitku v rákosí. I poslala pro ni jednu služebnici. Když ji přinesla, otevřela ji a uzřevši chlapečka, an pláče, byla jata soustrastí s ním a pravila: „To je jedno z dětí hebrejských.“ Tu jí pravila sestra hošíčkova: „Přeješ si, abych zavolala hebrejskou ženu, která by mohla dítě odchovati?“ Odpověděla: „Jdi!“ Dívka šla a zavolala svou matku. Dcera Faraonova jí pravila: „Vezmi tohoto chlapečka a živ mi jej. Já ti dám tvou mzdu.“ Vzala tedy žena-matka pachole a živila je. Když hoch dorostl, odevzdala ho dceři Faraonově. Ta ho pojala za syna a dala mu jméno Mojžíš, t. j. z vody vytažený.

Moji drazí, jak bolestně dojímalu Matku, když se nesměla přiznat k synu svému a když ho měla odchovat pro cizí osobu! Hle, i Panně Marii svěřil Bůh vtěleného Syna svého, aby ho odchovala ne pro sebe, nýbrž pro nás, aby byl obětním beránkem za hříchy naše. I jí platilo: Vezmi tohoto chlapečka a živ mi jej! Vezmi ho s oltáře Hospodinova a odchovej ho pro oltář kříže! Za svou mateřskou péčí má býti ti údělem: „Tvou vlastní duši pronikne meč,“ neboť tak vroucně milovaného syna ztratíš za děsných muk jeho na Kalvarii.

Sv. Bonaventura píše: „Panna Maria ráda by byla vytrpěla všechny muky místo svého Ježíše, ale poněvadž lidská oběť nestačila božské spravedlnosti a ztracené lidstvo mohlo býti jen Bohem zachráněno, podrobuje se vůli Boží a obětuje syna svého.“ Ó matky křesťanské, slyšte, co je předpověděno matce nejlepší: „Tvou vlastní duši pronikne meč.“ „Pro tuto předpověď,“ dí sv. Bernard, „matka Páně bude umírat téměř 33 let,“ poněvadž slova Simeonova budou jí zníti téměř neustále v uších a předpověděný meč bude stále hlouběji a hlouběji vnikati do jejího srdce.

Již jeden starý spisovatel napsal, že není větší bolesti ani větší úzkosti, než když s jistotou očekáváme svá utrpení. Někdy má člověk útěchu: Snad se to nestane! Ale Panna Maria nemohla se tak těšiti. To není jen lidský čin, který přivede Syna jejího na Golgotu, nýbrž to je nezměnitelný úradek Boží. Panna Maria ví a věří, že se všechno, co předpověděli proroci o utrpení Mesiášově, vyplní do posledního písmene. Její živá víra stále jí představuje, co se stane v budoucnu. Každý okamžik je pro ni utrpením, jakmile vzpomene děsného údělu svého. Podle těla je teď v Betlemě nebo v Nazaretě nebo v Egyptě, ale duchem je od té chvíle na Kalvarii.

Abraham viděl tři dny před sebou hrozné divadlo, jak totiž bude obětovat vlastního syna Isáka. Panna Maria vidí je tři a třicet let, kdykoli pohlédne na svého Syna a představí si, jak bude zmučen a zraněn na celém těle. Kamkoli se podívá, vidí hroznou katastrofu kalvarskou, jíž padne za oběť její Ježíš. To působilo její vědění a její láska. Ale kdykoli se obnovil její bol, obnovila se i její touha po naší spáse, a proto ochotně vzala na se utrpení své.

Říká se: Čas vše hojí, časem zavře se i hluboká rána. Toho však u Panny Marie nebylo: Čím dále, tím více se šířila rána jejího srdce, neboť každým dnem byla Kalvarii blíž. Ale všechny předtuchy nemohly ohroziti její touhu po naší spáse. Proto její oddanost při obětování Ježíše v chrámě nevztahuje se jen na ten jediný okamžik, nýbrž na všechny okamžiky až do posledního na hoře Kalvarii; stále jest plna vznešeného smýšlení a nesmírné obětavosti. Proto nám nedává svého syna jen jednou, nýbrž nesčíslněkrát, t. j., kolikrát si na utrpení svého syna vzpomene, tolikrát ho za nás obětuje; po třicet let obnovuje svou oběť. Jaká obětavost, jaká láska! Moji drazí, budme vděčni přesvaté Panně a milujme ji upřímně jako svou obětavou matku!

A teď aspoň krátce o *naší oběti*.

1. *Musíme obětovati*. Spíše bychom vynalezli, jak se dělá zlato, než abychom mohli zůstat bez oběti v životě svém. Služba Boží nutně vyžaduje oběť, oběť našich choutek, našeho pohodlí, naší žádosti. Od té doby, co nás stihla pro hřích Adamův kletba: „V potu tváře jísti budeš chléb svůj,“ nelze se obejít v konání svých povinností bez oběti. Sv. Lukáš napsal: „Skrze mnohá soužení musíme vcházeti do království Božího (Sk. ap. 14, 21).“ Ale co plodí víc soužení než oběť?

2. *Jak máme obětovat?*

a) *Dobrovolně*, neboť tím se dostane oběti pravé cesty. Tvá oběť může být zlato, když s radostí ji přineseš, stříbro, když klidně a trpělivě, měď to bude, když lhostejně, a sláma, když ji budeš přinášeti netrpělivě. Proto, musíš-li některou oběť přinést, nereptej, sic ti nic neprospěje, nýbrž bude to s tebou jako se spoutaným vězněm: Čím strásá zlostněji okovy, tím více se mu zadírají do kůže.

Dobrovolně přines oběť svou! Nic lepšího nemůžeš vykonati. Naše práce má cenu před Bohem, vždyť není bez námahy; větší cenu má modlitba; ale největší má oběť. Řeknu-li: Miluj bližního svého jako přítel přítele, nebo: Miluj ho jako otec syna svého, je to vše velmi málo proti tomu, řeknu-li: Miluj ho jako Bůh, který se za nás obětuje! Oběť je kus svého já, ano může být celé já, když někdo obětuje život svůj. Proto nic nemá takové ceny v očích Božích jako oběť: ta nás vynese nejvýše.

b) *Oběťujme velkomyslně*. Pohledme, pro koho přinášíme oběť. Poslední pohnutka má být ten, jenž pro nás všechno učinil, jenž pro nás dal, co měl nejdražšího, totiž Syna svého. „Tak Bůh miloval svět, že svého Syna dal.“ Dá se naše oběť, byť sebe hrdinnější, srovnati s obětí, kterou za nás přinesl Bůh?

Ještě z jednoho důvodu máme být velkomyslní při oběti. Oběť je to, co zachraňuje svět. Netřeba, abychom měli černé brýle a byli jen plni bázně vzhledem k budoucnosti. Je pravda, že všechny zlé mocnosti jsou činny, aby lidstvu vyrvaly víru, aby zdeptaly církve; všechny náruživosti jsou uvolněny, aby v lidstvu ubíly bázeň Boží a vrhly je v propast. Ale jedno jest, co dovede lidstvo zachrániti: to je oběť těch, kteří se velkomyslně oběťují. Chceš-li, otče, matko, štěstí a požehnání v rodině, oběťuj se za rodinu!

3. *U čem* má záležeti oběť? To ti poví každý den sám, denní okolnosti a hlas svědomí. Navštíví-li tě nemoc, snášej ji oddaně; kdyby přišla i smrt, což jest ovšem těžká oběť, i tehdá se podříd ochotně Prozřetelnosti Boží, řka: „Ó Pane, buď vůle tvá!“

Chceš-li však svůj život přinést Bohu za oběť, zachovávej jeho *přikázání!*

Co se týká I. přikázání, nesmíš čísti spisů, které víru podkopávají nebo zeslabují, i kdyby to byly zajímavé, moderní romány! Co se týká III. přikázání, navštěvuj svědomitě mši sv. v den nedělní a sváteční (závazný), což ti nebude těžké, víš-li, co je mše sv. Sic jak se opovážíš Boha o něco prositi, když mu neprokážeš pocty, kterou od tebe žádá? IV. přikázání. V tom, jak známo, Bůh žádá, abys poslouchal rodičů a jejich zástupců, i když nejsi dobré nálady, a abys poslouchal hned. V. přikázání zakazuje někoho zabít. To jest ovšem snadné vyplnit, ale v témž přikázání je též obsaženo, že se máš vystríhati toho, co k tomu vede a vésti může, t. j. nenávisť a nepřátelství: proto máš odpustit. To arcit' může býti někdy těžká, velmi těžká oběť, ale tím více požehnaná!

V VI. a IX. přikázání Bůh žádá, abys byl mravně čist až do hrobu podle stavu svého. Proto se zříkej špatné, nemravné čety, společnosti, zábavy! I zábava má býti počestná. Co je to za zábavu, při níž se ubíjí duše! Proto přeruš všechno, co tě svádí, přeruš i tajný hříšný poměr!

Tím jsme udali aspoň povinnosti nejdůležitější. I *postní* přikázání žádá od nás oběť: půst není příjemný, a také nemá být, sic nemá ceny.

Tak jest celý život plný oběti; ale proto nenaříkejme, nýbrž se radujme: Čím víc oběti, tím větší naděje, že přijdeme tam, kde jest Pán a Spasitel náš, jenž se za nás obětoval na kříži, a kde je naše nebeská matka Panna Maria, která spolu za nás obětovala Syna svého. Kdyby bylo našich obětí celá hora, nebude to na škodu, naopak tím větší bude jednou naše radost a blaženost. Jest pravda: „Mnoho mívá soužení spravedlivec“ (Ž. 33, 20), ale sv. Pavel náš těší: „Myslím, že utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás.“ (K Řím. 8, 18.) Až jednou budeme na pravdě Boží a bude se vypláceti odměna, jistě neřekneme: „Ach tak málo jsem dostal za tak mnoho,“ nýbrž: „Tak mnoho jsem dostal za tak málo!“

Stará báje vypravuje o ostrově blaha a štěstí: Tam prý

je stále modré nebe, stále plno krásných květů a sladkých plodů, tam prý stále zaznívá krásný zpěv, tam prý není nemocí a chorob, tam prý jsou stejně smýšlející, hodní lidé, tam prý je stále svatý pokoj. A skutečně byli a jsou lidé tak nerozumní, kteří mysleli a myslí, že je někde takový ostrov, taková oasa v poušti tohoto života. Ó, dítko Boží, o něčem takovém můžeš snít, ale věz: Takového místa zde není. Tam nad námi je říše blaženosti, tam přístav, kam nedoléhá žádná bouře, žádné protivenství, tam štěstí nekonečné; ale zde jest oběť, zdejší životní cesta jest cestou oběti, jenže vede k věčnému štěstí. Bude-li pro tebe tato cesta příliš těžká, bude-li se ti zdát, že Bůh žádá od tebe příliš mnoho, příliš velikou oběť, pohleď na svou nebeskou matku: Ona, naše matka, obětovala za nás, co měla nejdražšího, své jediné, nejlepší dítě; ký div tedy, že i my, dítky její, nemůžeme žít bez oběti! Čím však větší oběť, tím větší bude zásluha, tím větší blaženost, budeme-li obětovat jako Ona, oddaně a velkomyslně. Amen.

XV. Útěk do Egypta.

„Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta, a buď tam, až povím tobě.“

(Mat. 2, 13.)

Cesty Boží jsou obdivuhodné. Jako žasneme, když neznámou cestou přijdeme k cíli, tak se podivujeme, jak nás Bůh vedl v tomto životě. Stará pohanská báje vypravuje o bohyni, která má v ruce klubko nití, a kdykoli se nit přetrhne, že zhasne život některého člověka. Tak Bůh má v ruce nit každého života lidského; Bůh je pánem našeho života nejen co do délky, ale i co do průběhu; při tom však ponechává každému svobodnou vůli jako dobrý pán svému služebníku. Bůh sám nás ujišťuje, že všechno *řídí* k dobrému. „Mysl člověka přemýšlí o své cestě, Hospodin však spravuje kroky jeho.“ (Přísl. 16, 9.) Moudrost Boží „sahá mocně od konce (vesmíru) do konce, a řídí všechno líbezně.“ (Moudr. 8, 1.) Když se nám zdá, že je po všem veta, že jsme jako lodička na rozbouřeném moři každým okamžikem v nebezpečí záhuby, dobrotitivý Bůh zasáhne do víru protivenství, a nastane utišení

veliké. Tato činnost Boží sluje *Prozřetelnost*. Šťasten, kdo je proniknut pevnou vírou v Prozřetelnost Boží! Neboť kdo nemá toho přesvědčení, že je v rukou Božích, snadno se může octnouti na pokraji zoufalství. Bez této víry jest tento život těžký, ba nesnesitelný. Pravdu o Prozřetelnosti Boží máte, moji drazí, znázorněnu v kostelích, na oltářích a j. okem Božím, které nás nejen všude vidí, ale i všude provází, anebo otevřenou náručí nebeského Otce, která nás chrání a opatruje. Šťasten, kdo se náručí Boží nevzpírá a jeho pohledu nevyhýbá. Tázete se, jak se to hodí k májové úvaze? Velmi dobře. Neboť dnes uvážíme o události v životě sv. Rodiny, v níž se tato pravda znamenitě jeví, totiž o *útěku sv. Rodiny do Egypta*. O trojím se dnes poučíme:

- I. jak dobrotivý Bůh řídí osudy sv. Rodiny;
- II. jak Josef a Maria doufají nezlomně v jeho Prozřetelnost a
- III. proč také my máme v ni pevně důvěřovat.

I.

Sv. evangelium vypravuje: „Když se tedy Ježíš narodil v Betlemě judském za dnů Heroda krále, hle, mudrci od východu přišli do Jerusalema.“ Byli to vznešení a učení pohané, upozornění zvláštní hvězdou, že se narodil Vykupitel. I ptali se: „Kde jest ten novorozený král židovský? Neboť viděli jsme hvězdu jeho na východě, i přišli jsme poklonit se jemu.“ Uslyšev to král Herodes, vzrušil se a všecken Jerusalem s ním, poněvadž se bál, že přijde o trůn. „I shromáždív všechny kněze a znalce Písma v lidu, tázal se jich, kde se má Vykupitel naroditi. Oni pak řekli jemu: V Betlemě judském.“ Tam tedy poslal vznešené a vzácné poutníky; ale víme, s jakou ďábelskou politikou. Poslav totiž mudrce do Betlema, řekl: „Jděte a ptejte se pilně po dítěti, a když je naleznete, zvěstujte mi, abych i já přijda poklonil se jemu.“ Tak se přetvařoval, pojav úmysl hrozný! Nezvoláme-li tu: „Ó, ty chytráku, ty prohnáný pleticháři, ty sice pravíš: „Zvěstujte mi, abych i já přijda poklonil se jemu,“ ale zatím zamýšlíš narozeného krále a Vykupitele sprovoditi ze světa. To se ti však nepodaří: Ten, který je nade všemi králi, skříží a zmaří záměry tvé svou božskou Prozřetelností.

Provázejme raději sv. mudrce do jeskyně betlemské. Jak

se asi podivili, když spatřili tak bídné přístřeší narozeného krále! Ale víra jejich byla větší než obdiv. Proto bez sebe-menší pochybnosti vstupují do jeskyně. Ó jaké divadlo vidí před sebou! „Králové země, — volá sv. Jan Zlatoustý — nemyslete, že zde naleznete krále, jehož čelo okrášleno jest diadémem, nebo malého prince, oděného v kolébce bohatě ozdobené zlatem a hedvábím. Ne, pojdte a vizte v obyčejném, vlhkém chlévě chudou matku, nevěstu prostého dělníka, a uprostřed nich děťátko zavinuté v plenky a položené v jeslích!“ Dojati tímto divadlem a hluboce pohnuti andělským pohledem a nebeskou krásou, která se rozlévala po tváři sv. Panny, oslnění a uneseni úsměvem božského dítěte, svatí mudrcové vrhají se na tvář svou a klaní se Synu Nejvyššího. Potom otevřevše poklady své, obětují mu dary, zlato, kadidlo a myrrhu, nejpřednější vzácnosti svých zemí.

Z hloubi srdce přejeme přesvaté Panně a jejímu snoubenci tuto neočekávanou radost z pocty, které se dostalo jejich božskému dítěti. Bezpochyby rozmlouvali delší čas se sv. mudrci. Sv. Bonaventura píše: „Pohled na matku, jak mluví s ostychem, s očima sklopenýma k zemi a s uctivostí. Netěší ji mluvit a se ukazovati.“

Když se sv. mudrci naposledy poklonili narozenému Vykupiteli, chystali se na zpáteční cestu. A hle, anděl dává jim zprávu o zrádném plánu Herodově a radí jim, aby se vrátili jinou cestou než přišli, což zajisté ochotně učinili.

Po krásném dni následuje někdy strašná noc. Tak bývá i v životě lidském: po radosti žalost. Tak tomu bylo tentokráte i u sv. Rodiny. Po přeradostných dojmech z návštěvy a adorace sv. mudrců následovala pro Josefa a P. Marii trapná, bolestná zkouška. Sv. evangelista Matouš píše: „Když mudrci odešli, hle anděl Páně ukázal se ve snách Josefovi a řekl: „Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta a buď tam, až řeknu Tobě, neboť Herodes bude hledati dítě, aby je zahubil.“ Jaká zpráva, jaké zděšení pro sv. rodiče! Po takové oslavě božského dítěte mají utíkat do ciziny! A přece jaký průkaz Prozřetelnosti Boží, jaký důkaz lásky! Bůh, jehož oko zejména nad svými bdí a jehož ruka zvláště své svěřence chrání, maří tak záměr Herodův: Narozeného Vykupitele nedostane. Moji drazí, tak Prozřetelnost bdí i nad námi a spravuje kroky naše. Naši předkové ve všech příhodách a nehodách se těšili: Bez vůle Boží ani vlas s hlavy nesejde. Klaňme se vděčně dobrotivé a nezpytatelné Prozřetelnosti Boží!

II.

„Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta!“ Tak zněl rozkaz posla Božího sv. Josefu, jako blesk s čistého nebe. Měl utíkat do Egypta, do země daleké, neznámé, bez vůdce, bez zásob, bez prodlení, v nepříznivou dobu roční se slabým dítětem a s něžnou jeho matkou.

Přes to sv. Josef nejeví v této nepříjemné záležitosti nijaké nespokojenosti, netáže se po vysvětlení, nečiní námitek proti úradku Božímu, nýbrž ochotně poslouchá. Anděl řekl: „Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec!“ To stačilo.

Právě tak se podrobuje příkazu Božímu i bl. Matka Páně; nemyslí na sebe, myslí jen na své dítě, které plna soucitu a lásky tiskne vroucně na srdce.

Netrvá dlouho a již jsou na cestě. Cesta vede za nočního temna hlubokými roklemi a sráznými svahy. Bohorodička brzo kráčí pěšky, brzo sedí na oslátku, které pohání její sv. snoubenec. Spěchají do země, kde nemají známých ani přátel, kde je čeká bezpochyby trpká chudoba a kde snad jim bude zážiti i nepříjemných ústrků od pohanů. Ale sv. Rodina nenaříká, nehrozí se, jsouc zcela oddána do vůle Boží a spoléhajíc na řízení Boží Prozřetelnosti, vždyť „duše spravedlivých jsou v ruce Boží.“ (Moudr. 3, 1.)

Jak odlišné bývá chování naše, potká-li nás trpká zkouška nebo stihne-li nás bolestná rána! Zda nevyčítáme Bohu, že si toho nezasloužíme? Proč nás tedy tak těžce zkouší? A přece jací jsme ubožáci proti sv. osobám, Josefu a Marii! Jak by nám slušelo, kdybychom uznali s trpělivým Jobem: „Dobré-li věci jsme brali z ruky Boží, proč bychom nechtěli přijímati zlých?“ (Job 2, 10.) Bude dobře, když podrobněji uvážíme, proč se máme zcela oddati řízení Prozřetelnosti Boží.

III.

Které jsou tedy pro to důvody?

a) Bůh jest *nejvyšší Pán*: Bez jeho vůle nebo bez jeho dopuštění nemůže se nic stát, ať si o to usiluje celý svět. Když Bůh tě bude chrániti, neublíží ti celé peklo. Proto pravil Kristus Pán jako Bůh: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi.“ Když se dal Šavel na cestu do Damašku, aby odtamtud přivedl zjímáné křesťany do Jerusalema, zjevil se mu Pán Ježíš a pravil k němu: „Šavle, Šavle, proč mne pronásle-

duješ?“ A Šavel pocítiv nad sebou mocnou ruku, — byltě na zem poražen a oslepen — volal hned: „Kdo jsi, Pane?“ Načež řekl Pán: „Já jsem Ježíš, jehož ty pronásleduješ,“ a dodal: „Ale tvrdo ti bude proti ostnu kopati,“ t. j. proti mně se vzpíráti.

b) Bůh jest *nejvýš moudrý*. Hiero, král syrakuský, dal vystavěti velikou loď. Ale když měla býti spuštěna na vodu, nemohli jí hnouti. I obrátili se k Archimedovi, jenž slíbil, že sestaví stroj, a tím že král sám spustí loď na vodu. A dostál slovu. Z toho bylo takové nadšení pro Archimeda, že se stalo pořekadlem: „Všecko je moudré, co slíbí nebo podnikne Archimedes.“ Ale, moji drazí, oč větší jest svět než největší loď? A hle, Bůh jim hýbe, Bůh jej řídí. Zde je potřebí větší moudrosti než měl Archimedes. Oč více tedy platí zde: Vše, co činí Bůh, jest moudré!

c) Bůh jest *vševědoucí*; zná nejen věci přítomné, ale i budoucí; nejen skutečné, ale i možné; nejen zřejmé, ale i tajné. Neříkej tedy: Nebylo dobré, že se to a to stalo, na př. že mně Bůh vzal to dítě. To je nerozumná řeč. Bůh ví, co je pro tebe lepší, ví, co by se s tvým dítětem bylo stalo v budoucnosti.

Máme-li voliti mezi dvěma věcmi, tak či onak, nevíme často, co by bylo lepší, Bůh však ví, proto by bylo nejlepší dáti to rozhodnouti jemu nebo přenechatí to jeho řízení. Snad bčduješ, že ses narodil chudý; ale kdo ví, zdali bys šel dnes nebo jindy do kostela, kdybys byl bohat! Lidé znají léky proti tomu nebo onomu neduhu; ale jako neznají všech neduhů, tak ani léků proti nim. Jen Bůh je zná! Co je tedy lepší než oddati se jeho řízení a prositi, aby se stalo podle vůle jeho?

Sotvaže sv. Rodina opustila Betlem, zazníval usedavý pláč po celém okolí pro vraždění nemluvňat betlemských, jež nařídil král Herodes. Bylo to hrozné, a Bůh to dopustil; ale zda to neobrátil právě k dobru zabitých dětí? Teď jsou všechny ve slávě věčné a náleží mezi prvomučedníky. Zda by tam také všechny byly přišly, kdyby byly zůstaly na živu a dorostly s ostatními? Často je k našemu prospěchu, nač příliš naříkáme. Ovšem myslíš-li, že se život tvůj zcela končí smrtí na smrtelném loži nebo v chladném hrobě, nikdy, na věky nikdy nepochopíš řízení Prozřetelnosti Boží a neoddáš se do jeho sv. vůle. Bude to ovšem jen ke tvé vlastní ohromné škodě.

d) Bůh jest *otec náš* a my jsme děti jeho. Dobrý otec ne-

může dítěte svého nenáviděti, i když mu něco odepře nebo je pokáře; činí tak, poněvadž mu chce dobré. Tak i Otec náš nebeský, i když nám něco odepře nebo nás potrestá, miluje nás a chce naše dobro. Slyšte jen, m. kř., jak se o nás stará: „Pozorujte lilie polní, kterak rostou, nepracují aniž předou; pravím pak vám, že ani Šalomoun ve vši slávě své nebyl tak oděn, jako jedna z nich. Jestli tedy trávu polní, která dnes jest a zítra do peci vržena bývá, Bůh tak odívá, čím spíše vás, malověrní? Nepečujte tedy úzkostlivě, říkajíce: Co budeme jísti aneb čím se budeme odívat? — Ví zajisté Otec váš nebeský, že toho všeho potřebujete. Hledejte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno bude vám přidáno.“ (Mat. 6, 28—33.) Kdo nás tak ujišťuje? Sám Kristus Pán. Potřebujeme ještě většího ujištění, abychom zcela důvěřovali Prozřetelnosti Boží?

Jeden zedník měl ve zvyku říkat, kdykoli se něco přihodilo: „Všechno pochází shůry,“ i když se mu dostalo za to posměchu. A nebylo to jen prázdné slovo, nýbrž skutečně jeho přesvědčení. Jednou, bylo právě poledne, usedl si s ostatními dělníky vedle novostavby, aby se posítil. Vytáhl kus chleba a kousek masa a položil obé vedle sebe. Než pojedl, dal se do řeči se spoludělníkem, co zatím přiběhl pes a maso mu sebral. Ihned jeden dělník, který to zpozoroval, vykřikl: „Je to také shůry?“ Okradený dělník bez okolků vstal a běžel za psem. Ale sotvaže odběhl, vystavěná zeď se naklonila a zřítíla. Všichni, kteří tam seděli, byli těžce zraněni, on jediný byl zachráněn. I poklekl a pravil zas: „Všechno je shůry.“ Tak řekni, milý křesťane, i ty, ať tě potká cokoli: Všechno je shůry, všechno pochází od Boha, ale přidej ještě: Všechno vede také vzhůru, neboť těm, kteří milují Boha, všechny věci napomáhají k dobrému.“ (K Řím. 8, 28.) Amen.

XVI. Panna Maria bez dítěte.

„Hle, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.“
(Luk. 2, 48.)

Panna Maria bez Ježíše, matka bez dítěte! Jaký bol jest v těchto slovech! Tím větší, čím víc matka své dítě miluje. I když je dítě nemocné, přece může dlíti u něho a stíratí je-

ho horký pot, může s ním rozmlouvati a pohlížeti do jeho čistých očí. Ano, i když zemřelo, může jí býti ještě útěchou, že může vedle něho dlíti a k němu mluvit, i když jí už neslyší. Teprve když odpočívá v chladném hrobě a silná vrstva země odloučí ji navždy od jejího dítěte, rozpoutá se bol jejího srdce nevýslovně. Kdo ji potěší? Její ostatní děti. Teď tím vroucněji tiskne každé z nich na své srdce. Ale když ztratí jediné dítě, jež co nejvřeleji milovala, v němž skládala všechny své naděje a na němž se již dočkala i radostí, tehda jest její bol nesmírný.

Takový bol pocítilo přesvaté srdce P. Marie, když ztratila o slavnosti velikonoční v Jerusalemě svého dvanáctiletého Ježíše. Událost tato je vám, moji drazí, známa, je zcela prostá, ale dojemná a krásná. Připomeňme si ji v hlavních rysech.

1. Z chrámu jerusalemského vycházelo se dvěma branami: západní a východní. Jednou vycházeli muži, druhou ženy; hoši mohli jíti tou či onou. Tyto dvě brány odloučily od sebe Pannu Marii a sv. Josefa. Jeden se o druhém domníval, že s ním jde Ježíš. A zatím božské pachole se nepřipojilo k žádnému z nich. Když se Panna Maria shledala se sv. Josefem na první zastávce své cesty (v Birehu), jaké to bylo pro ni překvapení, když spatřila Josefa samotného! „Kde jest Ježíš?“ Tato slova byla na rtech obou. Ale přесmutné mlčení bylo odpovědí. Když se vzpamatovali z údivu, rozmlouvali spolu, kde by mohl býti. I jali se ho hledati mezi příbuznými a známými. Poněvadž ho mezi nimi nenalezli, bol sv. rodičů, zejména přесvaté matky neustále vzrůstal. Snad ji znepokojovaly i hrozné myšlenky. Právě v tu dobu bylo totiž v Jerusalemě povstání židů proti nenáviděným Římanům, kteří však židy krutě ztrestali. Proto snadno jí mohlo napadnouti: Možná, upadl do rukou povstalců, snad není už mezi živými a za chvíli uvidím ho mrtvého! Když Josef Egyptský byl prodán od svých bratrů, přišel bratr Ruben, jenž ho chtěl od smrti zachrániti, a nenaleznuv Josefa v cisterně, kam ho druzí bratři spustili, zvolal: „Chlapce nevidět, a já kam půjdu?“ Podobně mohla volati i Matka Páně, když nenalezla svého Ježíše mezi příbuznými a známými: Kam půjdu, abych našla Ježíše?

Ó pohled, m. kř., na Pannu Marii v jejím hlubokém zármutku nad ztrátou drahého synáčka! A řekni mi: Nemá býti do hloubi srdce zarmoucen i hříšník nad ztrátou Boha svého?

Panna Maria ztratila Ježíše bez viny, ale hříšník ztrácí Boha svou vlastní vinou. Ubohý hříšníku, víš, co je Bůh? Bůh je tvé všechno, ať věříš nebo nevěříš, ať to víš nebo nevíš. Bůh je světlo tvé: bez něho budeš kráčet ve tmách. Bůh jest pramen tvého štěstí: bez něho bude tvé srdce děsná poušť. Bůh je průvodce tvého pokoje: bez něho budeš nespokojen a rozerván. Zkrátka Bůh jest tvůj život, tvá blaženost, ale hříchem jsi ho ztratil. Kdybys byl pozbyl majetku, byl bys možná žebrákem, ale mohl by ses těšit: Mám zdraví, budu pracovat a vydělám si, čeho potřebuji. Kdybys pozbyl zdraví, zasloužil by sis soucitu, neboť měl bys těžký život; ale jistě by se nad tebou někdo ustrnul a pomáhal by tobě. A kdybys ztratil i život, mohlo by to býti pro tebe ziskem, jak se těší sv. Pavel. Ale ztratil-lis Boha, všechno jsi ztratil, štěstí zde i štěstí tam, neboť bez *Boha není štěstí*. Než namítneš: Jsem zdrav a mám majetek, co mně tedy schází? Schází ti hlavní věc, Bůh. Nic netrvá na světě věčně a na věčnosti všechna blaženost je v Bohu: S ním máš mít všechno, bez něho nic. Proto ztratit Boha, znamená ztratit všechno a nemít, co by blažilo rozum a srdce, tělo a duši.

Král francouzský Ludvík XI. vedl válku s Angličany, ale klidil neúspěch za neúspěchem. V této neblahé situaci přichvátá do královského paláce posel a začne líčiti, jak zle se vede jeho vojsku. Ale král nedá mu domluvit, vezme ho za ruku a počne mu ukazovati své klenoty a umělecké sbírky. Při tom opět a opět se ho táže: „Což, není to krásné, není to nádherné? Viděls již takové skvosty?“ „Neviděl,“ odpovídá posel, než pln úžasu nad lehkomyšlností královou, dodává: „Ale také jsem neviděl takového krále, který by byl tak ochoten všechno ztratit jako ty!“ I ty, ubohý hříšníku, mně ukazuješ své drahé a vzácné věci, které máš, a říkáš: „Nejsou to krásné věci?“ Nato ti pravím: „Jsou krásné, ale nedovedou tě učiniti vpravdě šťastným; k tomu potřebuješ Boha. Jestliže však se o Boha nestaráš, musím ti také říci, že neznám tak lehkomyšlného člověka, jako jsi ty, který by se nestaral o věc nejdůležitější!“

2. Ptáš se: „Co mám činit, abych Boha, kterého jsem ztratil, zase našel?“ Nuže, pohleď na Bohorodičku a sv. Josefa!

Když nenalezli Ježíše mezi příbuznými a známými, vrátili se do Jerusalema, aby ho *hledali*. Hle, jak se ptají všech poutníků, s nimiž se potkávají! Ale nikdo nemůže jim dát uspokojivé odpovědi. Ještě bylo hrobové ticho v městě, když

tam časně ráno vešli. Tak spěchali. Sotvaže se rozednilo, Panna Maria i sv. Josef procházejí město křížem krážem. Jdou kolem dlouhé řady prostých domů bez oken a s plochými střechami, tu a tam zaklepají na dveře a táží se, zdali nevědí, kde by byl jejich Ježíš. Když se nic nedověděli, spěchají do chrámu, prohlédávají jej, ale Ježíše nenalézají. I opouští město a hledají v nejbližším okolí. Potom zase se vracejí a hledají poznovu na místech, kde již hledali. Než vše nadarmo.

Ó Maria, zarmoucená, nešťastná matko! Jakou muku prožívá tvé mateřské srdce! Tvůj syn, tvůj předrahý poklad je ztracen! Kdo ti poví, kde ho nalezneš? Kdo tě potěší? Právem píše Origenes: „Pro nevýslovnou lásku, kterou měla Panna Maria k svému synu, trpěla při ztrátě syna svého víc než mučedníci za největších muk.“

Když hledala s Josefem celý den, musila pro nastávající noc od dalšího hledání ustati. Ale jaká to byla noc pro sklíčenou matku! Zármutek a bolest nedaly jí ani na okamžik oči zavřít; opět a opět ozývalo se v srdci jejím: „Ó, Ježíši, můj Ježíši, můj přemilý synu, má útěcho, má oporo, můj živote, kde jsi? Oznam mně, kde tě naleznu! Víš, že nemohu bez tebe žít; utiš bol své matky!“ A pak volala k Otci nebeskému: „Otče nebeský, neponechávej svého jednorozeného syna déle zármutku jeho, vždyť i On trpí pro odloučení od své matky!“ Tak a podobně líčí sv. Bonaventura bolestné hledání přesvaté matky.

S matkou Boží trpěl děsně i pěstoun: Jaká muka byla pro něho, když slyšel Pannu Marii, tak milující matku, hořce naříkat! Jak sám též bolestnil nad ztrátou svého Ježíše, kterého tolik miloval, pro kterého žil, pracoval!

M. kř., poněvadž jest Ježíš i tvůj nejdražší poklad, neměl bys tedy i ty hledati jej s bolestí, jakmile jsi ho ztratil? Jakmile sv. rodičové Páně poznali, že ztratili Ježíše, ihned ustali od další cesty, vrátili se do Jerusalema a hledali svůj drahý poklad bez ustání. Tak bys měl i ty ihned ustati od všeho jiného a hledati Ježíše, neboť Ježíše naléztí je pro tvé štěstí a pro tvou spásu jediné potřebné! Bez Ježíše není pravé radosti, není pokoje, není bezpečí. A přece, jak si mnozí lidé počínají! Všechno spíše hledají než Boha: zdraví hledají, zisk hledají, pěkné zaopatření hledají, ale Boha nehledají! Proto také nejdůležitější poklad nemají, nejsou šťastni.

3. Konečně začal svítati *třetí den* po ztrátě božského pačolete. Můžeme za to míti, že se Panna Maria a sv. Josef

ihned odebrali do chrámu, aby tam zas úpěnlivě prosili Otce nebeského, by jim dal nalézt ztraceného syna.

Po dlouhé temné bouři, která tolik poděsila zejména srdce přesvaté matky, mělo konečně pro ni i pro sv. Josefa vysvitnout slunko útěchy. Nebe se dalo uprositi. Neboť čteme: „I stalo se, po třech dnech *nalezli ho v chrámě*, an sedí mezi učiteli, poslouchaje a otazuje se jich.“ Pozoruhodný pokyn pro nás. V chrámě najdeme i my ztraceného Ježíše; tedy ne v ruchu světa, ne na ulici, ne v kině, ne v hospodě nebo kavárně, ale v kostele, ve zpovědnici a ve sv. přijímání. Teď je doba velikonoční, vykonej tedy, křesťane, svou povinnost! Neříkej: „Až později, na to je vždycky čas!“ Ovšem když ti jej Bůh dá. Ale s tím, kdo Bohu předpisuje nebo předpisovati chce, Bůh nečiní zázraků; pro toho je největší nebezpečí, že už nebude čas, že bude pozdě, příliš pozdě.

Těžko lze si představit radostné vzrušení, které pocítila přesvatá matka, když *spatřila svého Ježíše* sedícího mezi učiteli. Ó sv. Panno, jak veliká byla *radost tvá*, když jsi zas spatřila svého vroucně milovaného synáčka! V okamžiku ustoupila všechna bolest tvá největší radosti. Sotva by bylo srdce tvé sneslo tuto neočekávanou změnu, kdyby ho byl Bůh sám neslil.

Josef a Maria plni obdivu a úžasu nemohli se odvrátit od tohoto dojemného divadla, které jim Bůh připravil, aby je zbavil jejich starosti, zármutku a bolu. Jejich srdce oplývalo nevýslovnou radostí! Moji drazí, tak se zaraduje každý, kdo nalezne Ježíše: Svatý, blaživý *pokoj* zavítá do jeho rozdrásaného srdce, pokoj, který zvěštovali andělé v památnou noc na nivách betlemských všem, kdo jsou dobré vůle.

Nuže, moji drazí, postavte se pod ochranu Matky Páně: Ona ví jednak, jaké jest neštěstí ztratiti Ježíše, jednak, jaké štěstí je Ježíše nalézt. Panna Maria se vás ujme, abyste ho už neztratili, když jste ho zas šťastně našli. Buďte jen jejími věrnými dětmi, a Ona jako vaše pravá matka se postará, abyste se shledali s Ní a s jejím Ježíšem v životě věčném. Amen.

XVII. Panna Maria - vzor ženy.

*„Kdo mne poslušen jest, nebude zahanben,
a kteří o mne se namáhají, nezhřeší.“*

(Sir. 24, 30.)

Z Jerusalema vrátili se sv. Josef, Panna Maria a dvanáctiletý Ježíš zase do Nazareta a započal tichý, skrytý a vzorný život sv. Rodiny. V minulých úvahách vzdělali jsme se krásnými ctnostmi své nebeské Matky, jež osvědčila při událostech radostných i žalostných. Jestliže jsme už dříve měli pro ni obdiv jako vzor pro dítě a pro dívku, sluší se upozorniti i na její povznášející vzor pro ženu.

Netřeba tohoto vzoru líčiti široce; stačí si svatou družku Josefovou představit, a máme před sebou *nejkrásnější vzor ženy*. Tichý Nazaret, skromná domácnost Josefova, to jest její říše; ne hlučné město, ne rušný svět. Žena křesťanská potřebuje krásný vzor, vždyť žena má veliký význam pro život soukromý, domácí i veřejný. Někteří nazvali ženské pokolení všemohoucím (Garibaldi). A skutečně, nemohou-li ženy všechno, mohou velmi mnoho. Má-li však žena křesťanská vykonati mnoho dobrého, třeba, aby měla čtvero vlastností, jimž se obdivujeme u Panny Marie.

1. První taková vlastnost je *zbožnost*, t. j. žena křesťanská má býti zcela prodchnuta Bohem: Z Boha a podle Boha mají býti její názory, z Boha mají vyvěrati a podle Boha se řídití její skutky. Z Boha má čerpati světlo a sílu, aby krácela správně a vytrvale k svému poslednímu cíli.

Moji drazí, pohlédněte na Bohorodičku! Není vtělená zbožnost? Celý její život co jest jiného než horoucí láska k Bohu, stálý ohled na Boha, krásná bohoslužba? Ve všem se řídí sv. vůlí Boží. „Aj, já dívka Páně!“ Každý její pohled na božské dítě jest modlitba, každý její pohled na sv. snoubence jest poslušnost a oddanost.

Ve světě je dnes málo zbožnosti, zato mnoho bezbežnosti a nevěry. Duch zbožnosti jest vytlačen z veřejnosti, ze škol. Záchrana duší je z větší části odkázána na život rodinný. A není-li ani tento křesťanský spořádán, zejména není-li otec zbožný, jest posledním útočištěm pro víru žena. Jest smutné, nemá-li muž pravé zbožnosti, ale chápeme to. Již jeho charakter jest chladnější. Pro mnoho starostí a pro práci pro

rodinu zapomíná snadno na nebe. Jako rozený bojovník neslyší tichého hlasu, který ho upomíná na věčnou vlast. Proto šťastný muž, který má zbožnou ženu, která jako anděl strážný obrací jeho zrak a srdce vzhůru, která čím méně mu domlouvá, tím více se za něho modlí a koná vzorně své povinnosti.

Chlodvík, král Franků, byl pohan, jenž ve své pýše nechtěl znáti jiného Boha než zlato a slávu. Proto marně mu domlouval biskup, aby se stal křesťanem. Ale měl za manželku ženu podle příkladu Mariina, zbožnou Klotildu, která svou zbožností ho pohnula k tomu, aby se s ní před bitvou s Alemany modlil za vítězství k pravému Bohu. Když zvítězil, ještě téhož roku 506 přijal v Remeši sv. křest s četnou družinou z rukou sv. Remigia.

Ale zbožnost je i pro ženu samu drahý statek. Běda ženě, nemá-li zbožnosti, nemá-li víry. Pak je jako motýl, kterému utrhli křídla: musí lézt jen po zemi, nemůže vzlétnout ke květům, aby z nich ssál med. Tak žena bez víry jest příliš připoutána k pozemské hroudě a nepovznáší se k zřídům pravého blaha. A kdyby i nebylo jiných důvodů, aby byla věřící a zbožná, jest dostatečným důvodem, že žena pohanská byla jen otrokyní svého muže. Je-li dnes rovnocennou družkou svého manžela, děkuje za to jen křesťanskému náboženství. Bez víry však zase upadá do starého bídného stavu, totiž jest jen předmětem náruživosti svého muže.

2. Druhá ctnost, již třeba ženě, jest *mravopočestnost*. Jakým vzorem je tu P. Maria! Kdo by se mohl bez hříchu domýšleti o ní nejmenšího stínu zlé žádostivosti, o ní, která se chvěla při zvěstování své mateřské důstojnosti, zda bude moci zachovat slib ustavičné čistoty? Bůh sám ji vyznamenal za její lásku k panenství a čistotě tím, že zůstala pannou, i když se stala matkou. To jest ovšem vrchol čistoty, který se uskutečnil jen zázrakem. Kromě toho Panna Maria, jsouc bez hříchu prvotního počata, neměla ani sebemenšího hnutí nízké žádosti. Proto je pro ženu nejkrásnějším vzorem mravopočestnosti. I muž je povinen míti tuto ctnost, ale rozenou strážkyní mravopočestnosti a stydlivosti v rodině jest žena. Ona má býti obrazem Bohorodičky.

Když byla matka Páně tolik nadšena pro čistotu a panenství, sudte, moji drazí, jak se nosila a jak se dívala. Kdykoli ženy israelské vycházely z domu, měly závoj. Jistě ani matka Boží se neukázala bez závoje před světem, ačkoli ho nejméně potřebovala. Jejím nejkrásnějším závojem bylo její chování

a skromnost jejích očí. Z toho, jak se žena nosí a jak se dívá, pozná se, jak vysoko cení mravopoctnost. Proto některé ženy se nápadně nosí, aby upozornily, co chtějí a vyhledávají, což platí i o jejich pohledech a řečech.

Nemá-li žena víry a zbožnosti, je jako motýl bez křídel; nemá-li však mravopoctnosti a stydlivosti, je jako motýl, kterému setřeli s křídel pel. Žena nepoctná jest v očích nebe a lidí poctných ožebračena o největší krásu.

Sv. Perpetua, mladá vznešená dáma, byla pro své statečné vyznání víry odsouzena, aby byla usmýkána divokým dobytčetem. Když se zvíře na ni vrhlo a vymrštilo ji do výše, přišel její šat v nepořádek. Světice v té chvíli neměla jiné starosti, než aby si šat slušně upravila a neporušila stydlivost. Takovými měly byste býti, křesťanské ženy, i vy: Kdybyste měly před sebou smrt, bylo by lépe, abyste obětovaly život, než abyste hřešily proti čistotě. Budete-li takového smýšlení, budete s to, abyste uchránily lilie, které Bůh vsadí do vaší rodinné zahrádky, t. j. abyste zachovaly dětem svým nevinost.

3. Dále je to *tichost*, k níž se pojí i mírnost a trpělivost; tichost totiž, která mlčí, aby byl zachován pokoj, která všechno klidně přijímá a ve zlé nevykládá. Nemyslíte, že i tu jest Panna Maria nejkrásnějším vzorem? Či můžete si pomyslet, že by z jejích úst byla vyšla nějaká přezdívka, nebo že by byla bouchla dveřmi, nebo že by se byla na sv. Josefa zlostně tvářila? Na to si nesmíte ani mysliti. Buďte jí tedy podobny i co se týká tichosti, a nebudete toho litovati. Chcete-li něčeho dosáhnouti, je tichost a mírnost nejlepší prostředek: Jen tak, m. ž., zvítězíš i nad nejpánovitějším mužem.

Sv. Monika měla hrubého a zlého muže, od něhož byla trápena i týrána. Byltě ještě pohan. Ale co bylo její obranou a pomstou? Slzy a modlitba. Když jednou přišla k ní jedna žena na návštěvu a stěžovala si na svého muže, Monika nejen proti svému muži neřekla, ale ještě si pochvalovala jeho mírnost, majíc za to, že pohanský muž by mohl býti ještě hroznější. Než právě tím si získala jeho přízeň a lásku, takže byl-li dříve divoký a zuřivý jako lev, stal se tichým a mírným jako beránek.

Jako žena tichostí a trpělivostí domácí hádky a spory uklidňuje, tak zlobivostí a žvatlavostí je ještě zveličuje.

Císaři Julianovi se občané města Antiochie posmívali, že měl dlouhé, nehezké vousy. Nuže, co mu napadlo? Napsal

obhajovací list a dal jej rozšířiti mezi všemi občany, ovšem jen ke své škodě. Mnozí totiž neměli o celé věci ani tušení, až teprve tím byli na císaře upozorněni. Císař pozbyl tak u nich nejen vážnosti, ale celý ten směšný kousek dostal se na věky do dějin.

Tak tomu bývá, když si manželka nařiká u sousedek a žaluje na svého muže; poví jim, čeho nevědí. Tím však si u nich vážnosti nezíská, naopak ještě se jí za zády vysmějí. Roznášení chyb není cesta k uklidnění a urovnání rodinných neshod a hádek, nýbrž působí pravý opak.

Co dokáže žena svou tichostí a trpělivostí! Jednou seděli tři muži dlouho do noci v hostinci. Jeden poznamenal: „Dnes nám naše ženy asi vyčiní, až přijdeme domů!“ Ale nejmladší z nich hned na to: „Má žena neřekne ani slova. Až přijdu, klidně otevře dveře a ještě mi uvaří, co budu chtít.“ „Nu, takovou ženu bych rád viděl,“ namítali ostatní. „Pojďte se tedy podívat.“ Dopili, zaplatili a šli. Když přišli k stavení, muž zabouřil na okno, že se rozletělo, a volal na ženu. Za malou chvíli žena klidně dům otevřela, řkouc: Dobrý večer! Když vešli, muž zařval a poručil, aby všem uvařila čaj. Žena beze slova uposlechla a zanedlouho čaj stál na stole. Muž však místo díky zahrnul ji nízkými nadávkami. Žena zas ani slůvka nepromluvila a šla do vedlejší světnice, kde poklekla před křížem a se modlila. Jeden z příchozích mužů spatřiv ji, vstal a pravil: „Poslechni, to není žena, to je anděl, a my jsme ďáblové, když se opovažujeme takovým způsobem zkoušet její nebeskou trpělivost. Ne, to musí přestat.“ To na hrubého muže působilo: Zastyděl se, vstal a přistoupiv k ženě, klekl před ní a prosil ji za odpuštění. Tak nejen on, ale všichni tři se napravili. Proto pamatujte si, ženy křesťanské: Chcete-li přemoci zlé, přemáhejte je dobrým, jak napomíná též sv. Pavel (k Řím. 12, 21). neboť po zlém to nepůjde. Buďte tedy tiché, mírné a trpělivé k mužům svým. Vy pak, dívky a nastávající nevěsty, dbejte, aby vám ve vaší výbavě tři věci nescházely: tichost, mírnost a trpělivost!

Velcí muži se třásli před *velkými* ženami. Báli se, aby plány jejich nezmařily, byť i co nejjemněji. Jaké to byly ženy? Byly snad to takové, které se celý den s mužem hádají a jsou jako kousaví psi, které si vzaly za vzor leda starou Xantipu? Ach ne, to byly ženy, které si svou tichostí a mírností získaly jejich srdce. Proto, m. kř., chcete-li míti vliv na srdce mužovo, buďte tiché, mírné a trpělivé!

4. Čtvrtá vám potřebná ctnost je *obětavost*. Podívejte se na Pannu Marii: Ona obětovala za nás své jediné dítě v chrámě a na kříži. Když tento svůj nejdražší poklad za obět přinesla, oč ochotněji přinesla menší oběti, na př. že byla podána svému sv. snoubenci. Její heslo: „Aj, já dívka Páně“ jest heslo oběti.

Buďte i vy, křesťanské ženy, ochotny k obětem, které žádá od vás Bůh a vaše povolání. Bůh řekl v ráji k ženě: „Pod mocí muže budeš, on bude nad tebou panovati.“ (Gen. 3, 16.) Tím jí uložil život oběti, zejména oběť vlastní svobody. Na ženě jest, aby nejdříve myslila na jiné, pečovala o jiné, pak teprve aby myslila na sebe a pečovala o sebe. Na tom se nedá nic měniti. To je, m. ž., úděl váš od Boha: tu se musíte podrobiti; ale anděl Boží zaznamenává všechny vaše oběti. A vaše obětavost bude požehnána: Tím si získáte nejsnáze úctu a vděčnost muže svého, co bude pro vás jistě nejmilejší dík.

Milé ženy křesťanské, bylo by krásné, kdybyste dovedly zhotoviti co nejkrásnější sochu Bohorodičky nebo namalovati co nejvěrněji její obraz, takže bychom se nemohli naň podívat bez obdivu. Taková socha nebo takový obraz by si zasloužil, aby byl vystaven a ukázán širší veřejnosti. Ale mám pro vás lepší radu: Buďte samy krásnými živými sochami Matky Páně, napodobte věrně její ctnosti, a budete na podiv andělům a jako umělecká díla budete vzaty na věky do nebe. Amen.

XVIII. Panna Maria - vzor Matky.

„Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval.“ (Luk. 11, 27.)

Včera jsme vzpomínali na P. Marii jako na družku Josefovou a viděli v ní vzor ženy; dnes se zadíváme aspoň na okamžik na ni jako na matku Ježíšovu, t. j. na nejkrásnější *ideál křesťanské matky*. Kolik záleží na matce! Matka a dítě jsou dva světy, matka svět přítomnosti a dítě svět budoucnosti. Budoucnost však závisí na přítomnosti. Budoucí svět vskutku závisí na nynějších matkách. Dejte světu dobré matky a svět bude dobrý. Matka má totiž nejdříve přístup k srdci dítěte.

Srdce dítěte je odkázáno na matku, jest prázdné: matka je může vyplnit, čím chce; dítě jest jako čistá tabule, první kdo na ni píše, jest matka. Co matka vepsala do srdce dítěte, také se tam zpravidla udrží a zachová. Když přijdou jiní a píší do srdce dítěte odlišně od písma matčina, může se státi, že toto je zatlačeno, snad dokonce smazáno, ale přijde čas, kdy se zas objeví písmo matčino ve své pravdě a kráse.

Kdyby snad některá matka namítla, že Matka Boží stěží může býti brána za vzor, ptáme se: „Proč?“ „Proto, poněvadž neměla obtíží, které má obyčejná matka s dětmi. Kdybych měla sebe hodnější děti, přece nikdy nebudou jako její Ježíš. Matce Boží nebylo třeba, aby své božské dítě napomínala, od zlého odváděla a k dobrému vedla, poněvadž to byl Syn Boží. Panna Maria jen přihlížela, jak syn její čím dále tím více prospívá nejen tělesně, nýbrž i duševně jak čím dále tím více září jeho ctnost, a radovala se; kdežto obyčejná matka co má starostí, křížů, utrpení s dítětem, co se napláče!“ Na to odpovídáme: „I když jest to pravda, přece P. Maria se ze své strany chovala a jednala jako nejlepší matka, a proto jest překrásným vzorem matky.“

Co sluší zejména matce, co ji charakterisuje jako matku? Mateřská láska. Právě v tom je Bohorodička nejkrásnějším vzorem *křesťanské matky*.

Uvedme aspoň některý rys ze žití jejího na důkaz její *mateřské lásky*.

1. Bylo to, jak jsme již uvážili, při velikonoční pouti svaté Rodiny do Jerusalema, kdy se dvanáctiletý Ježíš na zpáteční cestě rodičům ztratil. Jak řekla k němu Panna Maria, když ho našli? „Synu, co jsi nám to učinil? Hle, otec tvůj a já s *bolestí* hledali jsme tebe.“ Jaká jsou to slova? Slova mateřské lásky, jak svědčí zejména slůvko „s bolestí“. Poněvadž přесvatá Matka se sv. pěstounem milovala Ježíše, proto ho s *bolestí* hledala.

Druhý rys: Bylo to při utrpení Páně. Učedníci Kristovi se rozutekli, lid opustil Pána. Ale Matka jeho P. Maria kráčela za ním na místo popravní a tam stála pod křížem a byla svědkyní děsné smrti svého syna. Stála blízko, vždyť důvěrně promluvil k ní s kříže, umíraje. Co se dalo v jejím mateřském srdci? Tehdy se vyplnilo, co jí předpověděl při obětování jejího Ježíše v chrámě kněz Simeon: „Duši tvou pronikne meč.“ Tím chtěl říci: Stihne tě tak krutý bol, že ti bude, jako by tě pronikl ostrý meč: Nezraní tě jen nepatrně, ale

pronikne zcela duši tvou, srdce tvé. Ale byla by Matka Boží tak děsný bol pocítila, kdyby nebyla milovala svého Ježíše celým srdcem svým? Čím větší láska, tím větší bol.

Ó, milé matky křesťanské, hleďte rády a často na tento svůj vzor, zejména když i vaše srdce bude zraňovati meč velké bolesti pro kříže s vašimi dětmi. Hleďte na bolestnou Matku Boží prosebným pohledem, a dostane se i vám její ochrany a přimluvy. Matka Páně téměř se s vámi rozdělí o váš mateřský úřad, neboť Ona jest *mocná ochránkyně matek*.

2. A teď dovolte, abych promluvil aspoň několik slov o *mateřské lásce*.

a) O jejím významu. Znáte povahu lidskou; víte, jak snadno si člověk zvykne nositi hlavu vysoko. Ale přede jednou bytostí ji ten hrdopýšek sklání: před svou matkou. Víte, jak býváme lehkomyšlni: Dnes učiníme svatosvatá předsevzetí, a již zítra na ně zapomínáme a jich nedbáme. Ale jedna vzpomínka nám v paměti utkvěla a provází nás celý život: obraz naší matky. Jak rádi vyhledáváme zábavu! Raději navštívíme místnost zábavnou než místo, kde bydlí zbožnost. Než na jednom místě pojme nás vážná a zbožná myšlenka, i když tam roste jen planá růže a divoká tráva: na hrobě naší matky.

Bůh uložil lidstvu různé úkoly. Ustanovil panovníka a řekl: Toho budete ctíti; vyvolil kněze a dal mu své plnomoci a řekl: Kněze budete slyšeti. Ale stvořil matku a přikázal dětem: Matku budete milovati. A hle, u všech národů, i u pohan- ských, nalézáme vřelou lásku dětí k matce: Matka jest jim souhrnem dobra a krásna. Čím to? Tím, že matka své dítě tak vroucně, tak něžně, tak obětavě miluje. Kolikrát mu svou lásku již dokázala! Matka může právem říci svému dítěti: Já jsem ti tisíckrát zachránila život, beze mne nebyl bys už dávno mezi živými.

Vzdělejme se a potěšme *nestihlou láskou* mateřského srdce! Ó srdce mateřské, jak jsi široké! Když se ubírá tvé dítě až v dálné zámoří, tvá láska provází je až tam. Ó srdce mateřské, jak jsi vysoké! Ani nebe není pro tebe příliš vysoko, neboť ty svoláváš požehnání jeho na své dítě. Ó srdce mateřské, jak jsi hluboké: Ani čas ani stáří ani nevděk nedovede umenšit tvou lásku k dítěti. Ó srdce mateřské, jak jsi věrné a silné! Když jiná srdce již vychladla, tvé teprve začíná vřele milovati. Když jiní již malomyslní, ty nepřestáváš doufati. Když jiná srdce jsou plna nenávisti, tvé srdce oplývá láskou. Tato láska působí na matku, tato láska je magnetem, který

táhne dítě nezadržitelně k matce. Kupte dítěti spoustu hraček a dejte je na jednu stranu, na druhou pak postavte matku a řekněte: „Dítě, vyber si, co je ti milejší!“ Dítě se na chvíli zadívá na hračky, ale pak se obrátí k matce a padne v její náruč.

Ovšem to předpokládá, že matka je vsutku řádnou, pravou a ideální matkou. Zůstaň tedy, milá matko křesťanská, na této výši a nesestupuj s ní! Dítě je velmi vnímavé pro dobré i zlé. Brzy zpozoruje: Matka není taková, jaká býti má. To bývá první zklamání dítěte, které může srdce jeho zraniti pro celý život. Jedno děvče desetileté bylo matkou usvědčeno ze lži a citelně potrestáno. Důtklivě jí matka vložila na srdce, jak jest ošklivé lhát. Dítě to přijalo. Ale netrvalo dlouho a děvče se přesvědčilo, jak matka sama lže jednak vůči ní, jednak vůči otci. To ji tak pohoršilo, že od té doby ztratila veškeru úctu k matce. Proto také všechna její napomenutí už neměla účinku, narážela na odpor. To se ovšem vždycky nestane, ale je to nebezpečné, má-li si matka zachovat autoritu.

3. Připojme ještě několik pokynů o *křesťanské výchově*, poněvadž je životní otázkou pro dítě. Bude to doplňkem k úvaze, kterou jsme konali na téma: Panna Maria jako dítě.

a) Nabádej, matko křesťanská, dítě své k modlitbě, b) bdi nad ním a c) veď je k ctnosti!

a) Uč dítě se modlit! Co je krásnějšího, než když matka seznamuje dítě s Bohem a modlitbou! Dítě, jak víš, nenáleží jen tobě, nýbrž na prvním místě náleží Bohu. Tuto příslušnost a náležitou úctu má již i dítě osvědčovat. I Bůh se musí o dítě starat, neboť ty při nejlepší vůli nemůžeš mu poskytnout, čeho potřebuje. Ty také nevíš, co těžkého je očekává. Kde bude pak čerpati sílu a útěchu, ne-li v modlitbě? Začni dítě učit modlitbě, dokud je nosíš v náručí! Až začne choditi do školy, má již mít pojem o Bohu a znát nejobyčejnější modlitby. Neříkej, že dítě tomu ještě nerozumí. Pozoruj jen, jak naslouchá, když začneš o Otci našem, jenž je na nebesích, nebo o andělech. S počátku modli se s ním! Tak sroste dítě s modlitbou a nezanechá jí, ani až bude mimo otcovský dům.

b) Bdi nad dítětem! Žádná květina není tolik ohrožena nebezpečnými vlivy jako útlá duše tvého dítěte. Proto musíš bdít, aby bylo uchráněno nákazy špatnosti, aby nebylo pohoršeno vlivy ulice, špatnými společníky a špatnou četbou. Bdít musíš, aby se neodecizilo Bohu, modlitbě, kostelu. Proto mu-

síš vědět, s kým si hraje, s kým se přátelí, co čte a kam chodí. Buď krátce druhým strážným andělem svého dítěte!

c) Nabádej k ctnosti! Milý křesťane, nemysli, že smíš dítě ponechat sobě samému, má-li prospívat v dobrém. Pamatuj, že má v sobě následkem dědičného hříchu nejen dobré, ale i zlé náklonnosti. To dobré, co vidíš na dítěti, podporuj a posiluj, zlé však potírej a veď dítě své, aby se přemáhalo a zlého vystříhalo. To je pravá výchova, to jest její jádro. To je důležitější pro dítě než pytel peněz, neboť penězi si neosvojí ctnost. I tu platí: „Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu vzal?“ Proto dbej, ať pěkně poslouchá, ať nelže a nic nestydatého nevysloví! Řekneš: „To jsou maličkosti!“ Jsou, ale z malých věcí povstávají veliké. Bůh má býti již u dítěte posledním cílem jeho myšlenek, slov a skutků. Podle toho dítě poučuj a napomínej!

Využítkuj dobře svého velikého vlivu na dítě! Nic tak nevniká do jeho srdce jako slovo tvé. Ale hlavně působ na dítě dobrým *příkladem*! Dítě nejspíše dělá to, co vidí. Vykládej mu sebe lépe o ctnosti, neuvidí-li to potvrzeno tvým příkladem, málo nebo nic s ním nesvedeš. Kdesi byl otec, který rád pil, a slyšel syna svého klít. I přistoupil k němu a napomínal ho, aby už neklel. „Považ“ — pravil — „že Bůh všechno slyší, jak se tedy hněvá na tebe, když tak kleješ.“ „Ovšem,“ odpověděl synáček, „ale Bůh také všechno vidí. Co si tedy pomyslí, když tě, otče, každou neděli vidí opilého jít domů z hospody?“ Otec už dále nemluvil. Musíš-li dítě trestat, trestej rozvážně a modli se, aby to pomohlo.

To všechno, co jsme uvedli o výchově, předpokládá upřímnou lásku matčinu k dítěti. Proto miluj, milý křesťane, dítě své láskou nejen přirozenou, ale i nadpřirozenou, totiž jako dítě Boží! Každý den doporuč děti své ochraně Bohorodičky a pros ji, aby provázela je svou mateřskou péčí po celý život, tak aby se s tebou shledaly u Ní tam v nebesích. Amen.

XIX. Svatá Rodina.

„Příbytkům spravedlivých Pán žehná.“

(Přísl. 3, 33.)

Při úvaze o Panně Marii jako vzoru ženy dleli jsme v duchu u ní v *domku nazaretském*. Dnes zas tam zaletíme, abychom se vzdělali, potěšili a povzbudili celou sv. Rodinou.

Ve středověku nazývali příbytky podle toho, kdo v nich obýval, nebo podle toho, co se tam stalo zvláštního. Jaké jméno by se tudíž hodilo na domek nazaretský, když tam bydlely osoby vpravdě nejsvětější? Ačkoli na venek vedly život prostý, obyčejný jako rodina dělníková, přece v srdci svém konaly nejkrásnější bohoslužbu, krátce vedly život svatý. Proto také dostal domek nazaretský titul *domek svatý*, „*casa santa*“ a rodina přívlastek „*svatá*“. Podle podání je domek nazaretský zachován a nalézá se v Loretě v Itálii, kam prý byl přenesen anděly. Nad ním vypíná se krásná basilika, která nese nápis: „Není na světě posvátnějšího místa nad toto.“ Moji drazí, přál bych vám, aby i vaše rodina byla svatou rodinou podle vzoru rodiny nazaretské. Uvažme, v čem zvlášť se má vaše rodina podobati sv. Rodině!

1. Nejříve však několik slov o *významu* rodiny. Když Bůh ztrestal zkažené lidstvo potopou, byla to archa Noemova, v níž se zachránilo osm lidí, základ to nových pokolení. I rodina křesťanská je záchrannou archou pro lidstvo v záplavě moderní nevěry a nemravnosti. Proto chápeme, že Pán Ježíš téměř třicet let pracoval na této arše, když žil dlouho se svými sv. rodiči v tichu domku nazaretského. Moji drazí, chvějeme se děsem, čteme-li, jak v Rusku a ve Španělsku pálili a bořili kostely a kněze vyháněli. Ale je tím v těchto zemích již vše ztraceno? Ó ne! Tak tomu bylo již v Anglii a Irsku za Jindřicha VIII., a hle, teď je tam církev katolická v rozkvětu. A co ji zachránilo? Rodina. V Japonsku ve věku XVII. byli vyznavači víry Kristovy mučeni a zabíjeni a jméno křesťanské téměř vyhlazeno, a přece když tam v letech sedmdesátých minulého století zase ponejprv přišli misionáři, našli tam víru katolickou zachovanou — v rodinách. Tolik tedy záleží na rodině!

Má-li však rodina býti záchrannou pro víru, musí se co nejvíce *podobati rodině nazaretské*. Sv. Rodinu nazaretskou ne-

můžeme však lépe vychváliti, než když ukážeme, že to byla *duchovní svatyně, duchovní chrám*. Podle toho musí býti i rodina křesťanská svatyní nebo chrámem.

2. V chrámě se věřící *modlí*. Kdo vylicí, jak se modlila sv. Rodina! Josef a Maria viděli vedle sebe vtěleného Boha, který jako člověk modlil se s nimi. To byla modlitba, která jistě prorážela nebesa a svolávala všechno dobré na sv. Rodinu. Tak i rodina křesťanská má býti duchovní svatyní modlitby, zejména modlitby společné. Moji drazí, po čem touží vaše celá rodina? Jistě po štěstí. Pak slyšte Spasitele, jenž ukazuje, co k tomu přispívá: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jméno mé, tam jsem i já mezi nimi.“ Z toho vyplývá: Budete-li se společně modliti, Kristus Pán bude mezi vámi svou zvláštní milostí a přimluvou. Konejte tedy rádi modlitby své společně! Není mocnější modlitby nad modlitbu společnou.

Při vykopávkách v Pompejích se našlo, že každý dům měl místo, které bylo domácí svatyní. Tam stál oltář, při němž otec obklopený domácími přinášel božstvu oběti. Oltář byl středem domácího života; tam se slavily sňatky, tam mělo ohlas narození a smrt, štěstí i neštěstí. Každá rodinná událost shromažďovala členy rodiny u oltáře. I na otroky se vztahovala jeho ochrana. Když se otrok utekl k oltáři, nesměl býti trestán. Tak tomu bylo u pohanů. Nemá tomu býti podobně i v domě křesťanském? Jak je dojemné, když z příbytku zaznívá společná modlitba!

Kde se v rodině modlí společně, tam se i výchova daří lépe. Děti mají více úcty před Bohem, poněvadž vidí dobrý příklad úcty na svých rodičích, a snadno věří, že jsou zástupci Boží, poněvadž se Boha pevně drží. Netřeba, aby modlitba byla dlouhá, aby nikdo neměl výmluvy, ale má býti zbožná; taktéž má býti stálá a pravidelná, ve svůj čas, ne dnes dlouhá, a zítra žádná.

Běda rodině, v níž zemřela modlitba! Jestliže se, otče, už nemodlíš, nediv se, že ti život připadá tak jednotvárný. Odvykla-lis i ty, matko, modlitbě, věz, že neštěstí zaklepalo na tvé dveře a již vchází. Děti, když se už nemodlíte, nezůstanete nevinnými! Proto se začněte zase všichni modlit!

3. V chrámě se *káže*. V Nazaretě, když mluvil Ježíš, bylo to v plném smyslu slovo Boží. Jak krásně asi vykládal na př. předpovědi Písem sv., které byly o něm! „Obětí krvavých ni darů jsi nechtěl, ale tělo připravil jsi mi. Obětí zápalné a

za hříšné nelíbily se tobě. Tu jsem řekl: Hle, přicházím, jakož v závitku knihy psáno jest o mně, abych vykonal vůli tvou, Bože.“ (K Žid. 10, 5—7.)

I v rodině má býti slovo Boží aspoň čteno, hlavně kniha knih, sv. *evangelium*. Za starých časů mívali v českých rodinách postilu, t. j. výklad nedělních a svátečních perikop (úryvků). Jeden nevěrec se vyjádřil, že evangelium obsahuje nejhlubší a nejvznešenější pravdy a podává důsledky, k nimž se konec konců musí vrátit všechna učenost.

Druhá kniha velmi potřebná pro znalost katolické nauky jest *katechismus*, který jasně, přesně a krátce podává hlavní pravdy naší sv. víry.

Ve starých českých rodinách měli ještě *životy svatých*. Kde se čítají, tam jsou svatí takřka rádci a těšitelé rodin. I světci sami se vzdělávali touto četbou. Pod vlivem četby životů svatých mění se celé rodiny, zejména odolávají jejich čtenáři snadno zlému duchu světa. „Životy svatých získaly věčným pravdám více srdcí, než všechna pojednání učenců,“ vyslovil se o jejich vlivu Montalembert.

Jedna vražednice čítala o samých vraždách a uschovávala si výstřižky takového obsahu z novin. Nakonec i sama vraždila. A jeden samovrah, který ztratil víru, a čítal také rád o sebevraždách, tázal se bedlivě, která smrt by byla nejlehčí, a skutečně skončil sebevraždou. Kdo čte životy svatých, táže se a pídí po věcech zcela jiných a nedojde k tak smutnému konci. Znají-li rodiče katechismus, mohou leccos dítěti vyložit i také je z něho zkoušeti. Sv. apoštolové byli posláni do celého světa, aby hlásali lidstvu Kristovo učení; křesťanští rodičové však mají si Kristovo učení osvojiti, aby je vkládali do srdcí dětí svých.

Dobrým kazatelem v rodině jsou též *katolické noviny*. Všude se dnes čtou noviny, ale bohužel mnozí katolíci čítají noviny nekatolické. Tak jako katolický list čtenáře poučuje a vyvrací časové námitky, tak list nekatolický čtenáře mámí a svádí, aby vývodům jeho proti víře uvěřil. I některému katolíku staly se *nekatolické noviny* evangeliem. Ale běda! Kdo stále požívá jed, byť i v malých dávkách, ponenáhlu se otráví. Kdo *pravidelně* čítá listy nekatolické, otravuje se víc a víc, až konečně propadá nevěře a věčné záhubě.

4. V chrámě se *obětuje*. I v rodině nazaretské se obětovalo. Oltáře byly srdce svatých Osob a nejvzácnější obětina na nich byla jejich vůle, jejich láska. Měltě Ježíš zásadou: „Buď vůle

tvá!“, Panna Maria zas měla heslo: „Aj, já dívka Páně,“ a Josef, muž spravedlivý, jistě dával ochotně Bohu, co žádal od něho Bůh.

Jedna oběť byla pro Pannu Marii velmi bolestná: smrt jejího věrného snoubence sv. Josefa. Když Pán Ježíš umíral na kříži, sv. Josefa už nebylo mezi živými, sic by byl Pán jistě jemu doporučil matku svou. Má se za to, že Maria i Ježíš byli při smrti Josefově; skončil tedy bezpochyby v domku naza-retském. Jak přinesla Panna Maria tuto oběť? Když s oddaností obětovala za nás svého Ježíše, jistě i svého věrného snoubence oželela s myslí pokornou a vůlí Bohu zcela oddanou.

I v rodině se musí obětovati. O různé oběti, jako jsou práce, starosti a j., není v žádné rodině nouze; ale jde o oběti, které se mají přímo přinášeti Bohu. To jsou oběti vlastní vůle, vlastních choutek vůli Boží, tedy oběti *poslušnosti*. „Lepší je zajisté poslušnost než oběti,“ dí Písmo sv. (I. král. 15, 22), neboť při oběti se obětovala krev dobytčat, poslušností však se obětuje vlastní vůle. Obětovati má muž, tím že přemáhá svůj hněv a svou prudkou povahu, aby nebyl drsný a hrubý; obětovati má žena, žijíc pro rodinu; i děti musí obětovati, podrobující se rodičům, poslouchající. I zachovávání příkázání církevních není pro rodinu bez větší nebo menší oběti: svěcení neděle a přítomnost při mši sv. žádá především oběť pohodlí a času; zachovávání postu vyžaduje oběť tělesné choutky; a zpověď velikonoční oběť ponížení a pokory. To všechno má se díti pro Boha a z lásky k Bohu: tím se každá oběť posvěcuje a ulehčuje.

5. Chrám je ozdoben *obrazy a sochami*, které upomínají věřící na krásné ctnosti svatých. V Nazaretě jich nebylo potřeby. Ježíš, Maria a Josef byli a jsou pravzory veškeré dokonalosti: stačil pohled jednoho na druhého, aby se nadchnul pro ctnost. Moji drazí, svědčí vaše domácí zařízení, že nejste ani budhisty ani mohamedány, nýbrž katolíky? Někde mají samá zrcadla, ale kříže a obrazu Bohorodičky, velikých a krásných zrcadel ctnosti, v příbytku nemají. Místo obrazu Kristova nebo Matky Boží mají na předním místě svůdnou krásku a vedle honícího psa nebo talíř s ovocem. Nemají-li v katolické rodině ani jediného obrazu božského Spasitele a Matky Boží, nedoporučují se naprosto jako katolická rodina. Jak ubohé bude také katolické přesvědčení takové rodiny!

6. Chrám jest konečně krásným výrazem *svornosti a jednoty*. Boj životní, který vede k vzájemným neshodám, zde

umlká, rozdílly stavovské ustupují: Všechno dýše jednotou smýšlení a cítění, jeden za druhého se modlí, jeden druhému odpouští.

Jaká jednota byla v Nazaretě! Všichni byli jedno srdce a jedna duše. Tak tomu má být i v katolické rodině. Panuje-li v rodině svornost a jednota, je to pozemský ráj. Není-li svornosti a jednoty, je to peklo. Jaký otřes rodinného blaha, jaké neštěstí, zapudí-li muž ženu, když se mu zachce, nebo když žena opustí muže, protože se jí jiný víc líbí nebo když se děti rodičům protiví! Proto žádná oběť nesmí býti otcům rodiny příliš velká, jde-li o zachování svornosti. Moji drazí, pro svornost a jednotu vše rádi oběťujte; jenom náboženství, víru ne! Víry si važte nade vše, té si všemožně hajte! Jen z víry budete čerpat sílu a útěchu, když se želaná svornost nebude chtít usídlit ve vaší rodině. Jinak můžete postoupiti až k nejzazším mezím ústupnosti.

Domek nazaretský byl pro sv. Rodinu nebem na zemi. Jak šťastna byla rodina nazaretská! Ale v této rodině se všichni modlili, Bohu obětovali a se milovali. Proste, m. kř., Matku Páně a sv. Josefa, aby tomu bylo tak i v rodině vaší! Modlete se, aby celý svět měl zase dobré rodiny! Toť jediná cesta k pozemskému blahu, jediná cesta tam do rodiny svatých a vyvolených v nebesích. Amen.

XX. Panna Maria v Káně Galilejské.

„A když se nedostávalo vína, matka Ježíšova řekla k němu: Nemají vína.“

(Jan 2, 2.)

Po třicátém roce svého žití Spasitel náš opustil tichý a milý svůj domov nazaretský, aby nastoupil svůj veřejný úřad učitelský. Sv. Josefa už bezpochyby nebylo. Panna Maria tedy osaměla. Bylo to jistě bolestné pro její mateřské srdce, když se s ní loučil její předrahý syn. Ale odevzdána jsouc zcela do vůle Boží přináší i tuto oběť odloučenosti ochotně Hospodinu.

Netrvalo však dlouho, a Matka Boží shledala se se svým Ježíšem ke své útěše na svatbě v Káně galilejské. Sv. evangelista píše: „Byla svatba v Káně galilejské, a byla tam matka

Ježíšova. Byl pak pozván na svatbu také Ježíš a učeníci jeho.“ Spasitel přijal pozvání a přišel na svatbu jen z pohnutek vznešených: jednak aby poctil svatebčany, kteří byli asi jeho příbuzní nebo známí, jednak aby přítomností svou posvětil stav manželský, základ života rodinného, jednak aby projevil svou božskou velebnost a utvrdil učeníky své ve víře, jednak aby upozornil na postavení matky své v království Božím na zemi.

Ze zprávy sv. evangelisty se dále dovídáme, že se nedostávalo vína, buď že svatebčané byli chudí, buď že přišlo více hostů, než se očekávalo. A hle, v této nemilé a pro hostitele zahanbující nouzi hledí pomoci krásným a dojemným způsobem Panna Maria. Postřehnuvši svým starostlivým okem nedostatek, obrací se k tomu, jenž pomoci může, k svému synu s prosbou plnou důvěry, jak svědčí slova: „Nemají vína.“ I když Pán Ježíš odpovídá: „Co mně a tobě ženo, ještě nepřišla hodina má,“ neodmítá její prosby, nýbrž naznačuje, že jest ochoten i zázračně pomoci, jakmile bude příhodná chvíle. Kdyby Panna Maria nebyla teď naň naléhala svou prosbou, nebyl by učinil ještě zázraku; ale na její přímluvu uspíšil zázračnou pomoc. Matka Boží porozuměla svému synu a proto ihned vyzývá služebníky: „Cokoli vám řekne, učíňte!“ Bohorodička se ve své důvěře nezklamala, neboť Ježíš za chvíli proměnil šest štoudví vody ve vzácné víno.

V jak krásném světle jeví se nám tu Panna Maria! Jak dobrotivé a *láskyplné* jest *její srdce*! Jak *mocná* její *přímluva* u jejího božského syna! Sv. Bonaventura prosí: „Ó dobrotivá přímlovkyně, buď také naší přímlovkyní u syna svého a řekni mu, že i my potřebujeme vína božské milosti, vína nebeské útěchy.“ Sv. Bernardin volá: „Stali jsme se sice nehodnými, zneuživše syna tvého, abychom obdrželi další jeho milosti, ale rci, ó Maria, jen jedno slovo k našemu dobru, ty ó matko Ježíšova, matko naše. a víno božské lásky znovu oživí naše bezcitná srdce.“ Srdce Bohorodičky až dosud plane láskou k jejím dítkám, neustává se jich ujímati a jim všemožně pomáhati, a její Syn až dosud plní její přání a prosby. Stačilo by na důkaz toho poukázati na poutní místa mariánská, skvělé památky její lásky a mocné přímluvy. Mohl bych se odvolati na zkušenost vaši, jak jste sami v žití svém zakusili její mateřské péče; ale k vůli větší útěše a radosti vaší uvedu aspoň několik krásných projevů její účinné lásky vůči jednotlivcům i celým národům.

1. Ve vlaku setkaly se dvě dámy, jedna starší, černě oděná, a druhá mladistvá slečna. Ačkoli se neznaly, rozpředla se mezi nimi záhy důvěrná rozmluva. „Zdá se mi,“ — poznamenala slečna, — „že máte smutek.“ „Mám“ — odvětila dáma, — „ale zvláštní: Byla jsem v klášteře karmelitek v Rakousku a pro nemoc musila jsem vystoupiti. To mne velice bolí.“ „Ale dovolte, takový život, jen se modlit a mlčet a ještě trýznit, to bych nesnesla. Nevím, jak bych mohla být bez divadla, bez společnosti, bez zábavy.“ „Vidím, že slečna jest jiného smýšlení než já,“ podotkla starší dáma; „smím se ptát, jakého jste zaměstnání?“ „Studuji na ústavě učitelek a právě mám před maturitou. Nevím, jak to dopadne, bojím se toho.“ „Dala bych vám radu: Pomodlete se k Panně Marii za osvícení a pomoc!“ „A co se mám modlit?“ „Aspoň jeden Zdrávas.“ „To neumím: modlím se vůbec málo a Pannu Marii nectím, jsem evangelička.“ „Ale slečno, co řekl anděl k Panně Marii, to přece znáte z bible, a co se k tomu přidává, je snadné a krásné. Chcete-li, napíši vám Zdrávas na lístek.“ Studentka neodporovala. Dáma tedy Zdrávas napsala a slečně odevzdala. Ta si jej uschovala a slíbila, že si jej přečte, a bude-li se jí zamlouvat, že se ho i pomodlí. Když v příští stanici vystupovala, připověděla ještě, že jí sdělí, jak dopadla její maturita.

Uplynuly dva týdny, a zpráva nepřicházela. Až v třetím týdnu přišel na dámu dopis, kde jí psala: „Zdrávas, který jste mi napsala, jsem si opět a opět četla a před maturitou jsem se jej i pomodlila, a zkouška dopadla skvěle. I umínila jsem si, že už se ho modlit nepřestanu, ano — slyšte — že se stanu katoličkou.“ A vskutku, co si umínila, provedla. — Bylo to jistě zvláštní řízení Boží, ale ne bez pomoci Bohorodičky.

Známý obránce starého Říma *Koriolán* byl od římského lidu těžce uražen. Zato přísahal Římu pomstu a přešel k jeho nepřátelům. Již stojí s jejich vojskem před hradbami města, a město nemá schopného vůdce: Zdá se, že je ztraceno. Vtom však otevře se hlavní brána a z ní vychází dlouhý průvod starců: předstoupí uctivě před rozhněvaného Koriolána, vrhnou se před ním na tvář a prosí úpěnlivě, aby ušetřil města. Než nadarmo. Koriolán zůstává neobměkčen. Řím musí jeho urážku odpykati. Starci se vzdálí a přichází druhý průvod, jeho bývalých přátel, s touž prosbou. Nadarmo. Když ani třetí průvod, v němž byly římské matrony plačící a naříkající, ne-

potkal se s úspěchem, přistupuje k němu vlastní choť s jeho dětmi, úpěnlivě jej prosí pro lásku, kterou si přísahali, aby se dal usmířiti. Ale mstitel zůstává při svém rozhodnutí: Řím musí padnout. Konečně se objeví vážná starší žena v šatě smutečním — jeho *matka*: Koriolán jí běží vstříc, ale matka ho odmítá, řkouc: „Dříve musím vědět, zdali přicházím k svému synu nebo k svému nepříteli.“ — Koriolán se celý chvěje a je na rozpacích. Má ztratit matku? Ne, raději ukrotí svůj hněv a upustí od pomsty. I dí k matce: „Přicházíš k synu svému,“ dodává však: „Matko, Řím jsi dnes zachránila, ale syna jsi ztratila.“ Nepřátelé totiž, jimž se zpronevěřil, ho zabili.

Odmyslete si, moji drazí, všechno nedokonalé z tohoto vypravování, a máte obraz, jak se nás Panna Maria ujímá a jak nám pomáhá.

2. Připomeňme si ještě krátce, abychom se neopakovali, jak Bohorodička pomáhala *celým zemím, celým národům*.

Bylo to v r. 1241, kdy naši vlast ohrožovali Tataři. Přivalili se z východu a hlavní tábor měli u Olomouce. Ohrožení křesťané hledali útočiště, kde mohli. Část se jich uchýlila na *Hostýn*, kde se opevnila, co pod vrchem se utábořil oddíl Tatarů. K tomuto nepříteli přibyl však ještě hroznější, totiž strašná žízeň, kterou pro nedostatek vody trpěli. I volali k Matce Boží. A hle, děsnou bouří, která se snesla nad vrchem, byli zbaveni žízně a spolu osvobozeni od Tatarů, kteří odtáhli. Od té doby se stal Sv. Hostýn moravskému lidu předrahým! Každého Čecha-katolíka jistě dnes potěší, že jeho krása roste.

Roku 1456 sultán Mohamed obléhal po čtyři měsíce *Bělehrad*. V městě povstal hlad a mor. Obyvatelé se chtěli již vzdát. Než tu vstoupí mezi zoufající sv. hrdina Jan Kapistrán a volá k Bohorodičce: „Ó Panno mocná, nevydávej dítek svých v ruce nevěřících, kteří se nám posmívají.“ To naplnilo znavené bojovníky důvěrou, takže se s přikvapivší posilou vrhli statečně na Turky a neustali, až je zahnali na útěk. Papež Kalixt II. tehdá z vděčnosti a na oživení důvěry k Matce Páně přikázal, aby se po celém světě křesťanském v poledne zvonilo k „Anděl Páně“.

Uplynulo něco přes sto let, a křesťanům hrozilo nové nebezpečí od Saracénů, ale tenkrát na moři. U *Lepanta* stála proti sobě dvě loďstva: slabé loďstvo křesťanské — jehož každá loď měla vlajku s obrazem Panny Marie, a daleko silnější loďstvo turecké pod pŕlměsícem. Mezitím, co trvala bitva, křesťané horlivě vzývali Matku Páně a hle, loďstvo křesťanské

zvítězilo, ukořistivši 180 tureckých lodí. Na poděkování mocné Ochránkyni zaveden svátek „Pomocnice křesťanů“. Kdo konečně zachránil *Vídeň*, k níž pronikly hordy turecké roku 1683 a již sevřely se všech stran? Nebyla to opět ta, jejíž jméno bylo na rtech chrabrých křesťanských bojovníků, zejména mariánských rytířů za vedení velkého ctitele mariánského, polského krále Jana Soběského? Navždy to hlásati bude svátek Jména Panny Marie, který z vděčnosti zavedl tehdejší papež Innocenc XI.

Tyto všeobecně známé ukázky stačí, abychom uznali, čím jest zavázáno křesťanstvo Matce Boží. Ó zpyšnělá a nevďěčná křesťanská Evropo, co by z tebe bylo, kdyby tě v tolika nebezpečích nebyla chránila ta, již bylo dáno, aby rozdrtila hlavu pekelného hada! Tvým hlavním městem byl by Istambul, tvým Římem Mekka v Arabii a tvým odznakem půlměsíc s koňským ohonem! Vrať se k vděčnosti slavných předků, kteří na počest své Ochránkyně a Královny stavěli vysoké sloupy a nádherné svatyně!

Za francouzské revoluce spatřil jeden důstojník, jak revolucionáři hrozí jedné matce s dcerou utopením. I vhodil na ně svůj plášť, aby téměř unikly zrakům zběsilců. Než plášť nestačil, aby zakryl obě osoby. A tak se stalo, že matka byla ušetřena, dcera však utopena. Moji drazí, plášť Matky Boží není malý, naopak stačí, aby zastřel a před nebezpečím zachránil nejen jednotlivce, ale jak jsme viděli, celé země a národy, které se pod její ochranu utíkají a k nim náleží i národ náš. Nuže, odvděčme se jí věrností a láskou za vše, co nám kdy prokázala dobrého, jednotlivcům i celému našemu národu. Jak vděční byli matce Páně svatebčané v Káně, když zvěděli, kdo se jich ujal v nemilé nouzi! Poděkujme jí také dnes a nepřestaňme děkovati, těšíce se, že nám bohdá bude popřáno, abychom jí projevili svůj nejuctivější dík jednou tváří v tvář tam před jejím věčným trůnem v nebesích. Amen.

XXI. Panna Maria - Matka bolestná.

„A tvou vlastní duší pronikne meč!“

(Luk. 2, 35.)

Léta, která prožila sv. Rodina v Nazaretě od 12. roku Spasitelova až do jeho 30. roku, plynula bezpochyby v úplném klidu. Ovšem odchod Pána Ježíše z nazaretského domova a rozloučení jeho s matkou Pannou Marií zneklidnilo tichou hladinu jejího mateřského srdce. O tom jsme již slyšeli. Ale co očekávalo toto něžné srdce mateřské na konci veřejného života Páně, jenž trval tři léta, když se přiblížily dni, aby za nás přinesl obět vykoupení, aby trpěl a dokonal na kříži! Tehdážaburácela děsná bouře nad touto něžnou květinou. Nemůže nám být lhostejné, co tenkrát vytrpěla jako matka Ježíšova, neboť je také matka naše. Máme spolu s ní cítiti, s ní téměř trpěti. Budeme ji tedy provázeti *na křížové cestě* Spasitelově na *Kalvarii pod kříž*, kde se Ona, již anděl pozdravil „milosti plná“, stala v plné míře bolesti plnou. Tehdáža vyplnila děsným způsobem předpověď Simeonova: „A tvou vlastní duší pronikne meč.“

I.

Již zazněla ulicemi města polnice na znamení, že se smutný průvod, průvod s božskou obětí, t. j. s odsouzeným Ježíšem, dal na pochod. Jako pronikavý jekot moře slyšíš ryk křičícího davu. Blíží se víc a víc: Jsou to muži, ženy, děti ze všech koutů města i dálných krajů bez rozdílu stavů. Plesají, že mohou spatřiti toho zvláštního proroka, jenž poslední léta budil obdiv po celé zemi: Jsou tu zejména zapřisáhlí nepřátelé Pána Ježíše, farizeové, kteří opět a opět projevují vůči němu pohrdání. A kdo k tomu přihlíží, kdo to vše slyší? Jeho matka, Panna Maria. — Již vidí žoldnéře s žebři, provazy a jiným děsným nářadím, když se tu pojednou objeví její Syn. Hrozný to pohled! Děsně zohaven a hluboce skloněn pod těžkým křížem kráčí nejistým krokem za úžasných bolestí vpřed. Kolem hlavy krví zbrocené má velkou trnovou korunu. Vtom pozdvihne zkrvácené oči k matce, takže se zraky jejich setkají. Smutný to pohled, bolestný jako zraňující meč pro obě přesvaté duše! Co tu pocítilo mateřské srdce Matky

Páně! Jak se tu plnilo: „A tvou vlastní duší pronikne meč.“ Kdysi krácel mladý Izák obtížen dřívím, na němž měl býti obětován, na horu, kterou určil Hospodin. Vedle něho šel otec Abraham velice sice zarmoucen, ale zcela oddán do vůle Boží. V jedné ruce nesl meč, jímž měl svého jediného a vřele milovaného syna probodnouti, a v druhé oheň, který měl stráviti tuto oběť. Zde nese Panna Maria ve svém mateřském srdci meč obětní, meč nejtrpčí bolesti, a oheň lásky, jenž má sžehnouti oběť jejího nejmilejšího Syna za spásu lidstva.

Když se synáček zapuzené Agary trápil v poušti žízní a zdálo se, že již umírá, Agar ho položila pod strom a vzdálila se od něho, řkouc: „Nemohu viděti, kterak chlapec umírá.“ Ne tak Panna Maria: Ona kráčí vzhůru na horu za Synem svým, aby byla přítomna jeho ukřižování.

Mojžíš spatřiv u hory Horeb, kde pásal stáda, keř, který hořel, ale neshořel, pravil k sobě: „Půjdu a ohledám tento veliký zjev.“ Tak Matka Boží jde na horu Kalvarii, aby viděla jedinečný zjev, oběť svého jediného Syna. Povolána jsouc míti účast na této oběti, měla viděti oheň bolesti a strasti, který strávil tuto božskou oběť.

Závist a nenávist pekelného hada způsobila, že Eva byla spoluvinnou na vině Adamově. Podobně měla míti Maria, nová Eva, účast na smazání viny Eviny a veškerého lidstva utrpením nového Adama. Pod stromem kříže, který pučí v církvi, musí státi Matka bolestná jako pod neblahým stromem stála v ráji účastnice pádu.

II.

Konečně nový Izák, zmučený Ježíš, dospěl na místo obětní, na Kalvarii. Katané svlékají mu jeho nesešitý šat, jitríce tím jeho hluboké rány. Ó Matko bolestná, teď můžeš viděti všechny rány, které ukrutníci zasadili tvému drahému Ježíši. Tu se vyplnilo: „Od paty do temene nic není zdravého na tobě,“ jak předpověděl Isaiáš. (1, 6.) Ach, jaký pohled pro Matku Páně! „Všechny rány — volá sv. Bonaventura — po celém svatém těle Ježíše Krista najdeš spojené v srdci Mariině.“

Děsné dílo ukřižování pokračuje: Ježíše *přibíjejí* na kříž. Kdo dovede vylíčiti hrůzu tohoto díla nespravedlnosti a ukrutnosti? Konečně vztýčili kříž s ukřižovaným Spasitelem. Ó, co tu zakouší Pán: Jeho tělo se trhá, rány rukou a nohou se zvětšují, krev hojněji teče. Na okamžik je hluboké ticho. Po-

jednou jako by celá příroda truchlila: Slunce se zatmí, skály pukají, hroby se otvírají, mrtví vstávají a jdou do města.

Když i oba lotři byli ukřižováni, smí se Matka přiblížiti k ukřižovanému synu svému. Ó ubohá Matko, jaké divadlo pro tebe, jaké utrpení! Ona vidí, jak se Ježíš téměř svíjí bolestí: Ať se obrátí tak či onak, nenalézá ulehčení, ba trpí ještě víc, a ona mu nemůže pomoci.

A přece jsou tyto muky nepatrné proti mukám, které trápí jeho svatou duši. Místo, aby došel soucitu u lidí, kterým tolik prokázal a za které se obětuje, dostává se mu posměchu a potupy. „Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže; je-li králem israelským, ať nyní sestoupí s kříže, a uvěříme v něho. Doufal v Boha, ať ho nyní vysvobodí, miluje-li ho; neboť pravil: Syn Boží jsem.“ (Mat. 27, 42—43.) K židům se přidali i pohanští vojíni, ba i lotři, kteří byli s ním ukřižováni, ho tupili. Jak hluboko zraňoval tento posměch srdce Ježíšovo, které se z ne-smírné lásky obětovalo i za tyto rouhače! Mohl by je pomstíti, ale ze soucitu s jejich zaslepeností ještě se za ně modlí: „Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí!“

Jak bolestně dojímalo jeho přesvaté srdce, když viděl pod křížem jen jediného apoštola! Ostatní ho opustili; z nich ho jeden zradil, druhý zapřel. Věrný učeník stál tu s bolestnou jeho Matkou. Jak je mu jí líto! Vždyť všecken bol prožívá s ním. I ona může volat: „Ó vy všichni, kteří jdete cestou, pohleďte a vizte, je-li bolest jako bolest má? (Pláč Jr. 1, 12.) Pro každou matku stačí, věděti, že dítě její trpí, aby proto pocítila větší bol, než kdyby sama totéž trpěla. Kolik teprv vytrpěla ona nejdokonalejší a nejsvětější ze všech matek při krvavé smrti svého Syna jediného a ze všech dětí nejlepšího!

Abychom mohli změřit její bol, musili bychom znát míru její lásky k Ježíši. Nikdy nebylo a nebude na světě matky tak ušlechtilé, lásky a citu plné, jako byla Maria, matka Boží, mistrovské dílo moudrosti, všemohoucnosti a lásky Boží. Její srdce milovalo Ježíše dvojí láskou: jako syna jejího a jako syna Božího. Právě ona láska způsobila, že hledíc na trpícího syna svého, stala se s ním téměř jednou bytostí a všechny muky, které trpěl on, trpěla i ona na svých údech. „Maria žije a umírá zároveň,“ dí sv. Bernardin, ale nemůže umřítí. Ó smrti tajuplná a nejnepochopitelnější po smrti Vykupitelově! Ježíš umírá, ale jen podle těla, Maria umírá, ale jen podle duše.“ Na Golgotě byly dva oltáře: na jednom bylo obětováno tělo Páně, na druhém srdce Matky Páně.

Jsou-li struny dvou harf stejně naladěny, stačí dotknout se jedné, aby se ozvala i druhá. Proto se srdcem Ježíšovým trpělo i srdce Mariino: Byly to dvě harfy naladěné stejnou láskou.

Panna Maria je *královnou mučedníků*, poněvadž trpěla víc než všichni mučedníci — ne pro mučení katanů, nýbrž pro krvácející rány své duše. U mučedníků žár jejich božské lásky mírnil a oslazoval jejich muky, ba naplňoval je i radostí; u Matky Páně však bylo tomu jinak: právě její nesmírná láska byla příčinou jejich nesmírných bolestí. „Nic většího nelze si představit — píše sv. Amadeus, — než muku a utrpení mateřského srdce Mariina. Než ne — namítá — my se klame: ještě větší než všechny bolesti a útrapy Panny Marie byla *statečnost a hrdinná obětavost*, s níž všechny bolesti snášela. Zázrak jejich útrap nedá se srovnati se zázrakem jejího klidu, oddanosti a obětavosti, který nám staví na oči ve svém utrpení.“

III.

Utrpení naší bolestné Matky dosáhlo vrcholu na Golgotě při ukřižování Páně, a hle Panna Maria nepropuká v pláč a nářek. Co trpí, je nevýslovné, a hle Ona není zdrcena. „Stabat,“ stála pod křížem nepohnutě, protože její statečnost převýšila její bol. Ta nejčistší, nejněžnější a nejbázněvší ze všech panen je nejhrdinnější a nejobětavější mezi všemi ženami.

Odkud čerpala bolestná Matka Boží svou rozhodnost, statečnost a oddanost?

1. Z příkladu *nebeského Otce*, který z lásky k nám dal Syna svého, ježž nekonečně miloval, aby se za nás obětoval.

2. Ji nadchla zejména nekonečná *láska jejího* božského Syna, s níž za nás na kříži vykřvácel. Se sv. netrpělivostí toužil za nás trpěti: „Mám pokřtěn býti křtem (krve), a kterak jsem tísněn (tužbou), dokavad se nevykoná!“ (Luk. 12, 50.) Proto v nejkrutějších mukách vyprošuje všem původcům své ukrutné smrti odpuštění: „Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí.“ A v poslední chvíli svého života pozemského ještě omilostňuje kajícího lotra: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“

3. Důvod její tichosti a oddanosti pod křížem bylo *ovoce*, které mělo světu přinést utrpení Páně. Panna Maria věděla, že krev jejího božského Syna bude hrází proti dravému proudu hříchů, že obět jeho zmaří následky prvního pádu a že

kříž učiní navždy konec tyranství satanovu, které začalo u osudného stromu v ráji. Svou hrdinností v utrpení zpečetila svou účast při naší spáse.

Shrňme, moji drazí, vše, co bylo přestáti Bohorodičce při utrpení jejího Syna! Jaké je to obrovské moře! „Jeť jako moře veliká pohroma tvá; kdož tě zhojí?“ naříká prorok. (Pláč Jerem. 2, 13.) *A proč* tolik trpěla? Jeden zbožný muž vystál mnoho potupy a posměchu. Celý zoufalý přistoupil ke kříži a pravil: „Pane Ježíši, co jsem učinil, že na mne sesíláš takovou muku?“ Následující noc zjevil se mu ve snách ukřižovaný Pán, řka: „A co jsem já učinil, že jsem musil tolik trpěti?“ — Když se probudil, už nenaříkal. Podobně může k nám promluvit Panna Maria? Proto, zmocní-li se tě, milý křesťane, veliká netrpělivost pro rány, které tě stíhají, přístup v duchu k bolestné Matce své pod křížem a na otázku, proč máš tolik trpěti, uslyšíš v duchu odpověď: „Kdo vytrpěl více: ty či já? A proč jsem tolik trpěla? Co jsem učinila? A jsem-li tvou matkou, chceš se diviti, že i ty, dítě mé, máš trpěti?“

Roku 1868 královna bavorská Marie ztratila svého syna Ludvíka II., který se utopil v jezeře Starenberském. Byla to pro ni těžká rána. Několik let před tím se stala katoličkou a naučila se znát i ctít bolestnou Matku Páně, která zvláště nyní byla jí velkou útěchou. Často chodila před její obraz a žalovala jí své hoře. Když se stala členkou Bratrstva sedmibolestné Panny Marie, poznamenala: „Teď jsem se dostala se svou bolestí do dobré společnosti.“ Ctiteli mariánský, čiň také tak, přistupuj ze srdce rád ve všech svých trampotách a strastech k bolestné Matce Páně! Ona je převzácná společnice a těšitelka: i když bude úděl tvůj těžký, uneseš jej, a až dotrpíš, budeš připočten k šťastné společnosti jejích věrných ctitelů v nebesích. Amen.

XXII. Panna Maria pod křížem.

*„Stály pak u kříže Ježíšova jeho matka a sestra matky jeho.“
(Jan 20, 25.)*

Včera prodlévali jsme s bolestnou Matkou svou na Kalvarii pod křížem a spolu s ní jsme cítili její nesmůrný bol. Dnes tam znovu v duchu vystoupíme, abychom se od ní naučili hlavním ctnostem životním i v utrpení, totiž víře, naději a lásce. Bude to pro nás prospěšné, poněvadž

a) život náš je z velké části utrpení a bol. Kapitola o utrpení, protivenství a bolu se vyskytuje v každém životopise a bývá často velmi dlouhá; utrpení a kříž — toť nejtěžší zkouška životní. Proto rčení, že tato země je slzavým údolím, není pouhou frází, nýbrž svatou pravdou. To pociťují zejména ti, kteří si zde chtějí mermomocí připravit nebe nebo ráj.

b) Mnohdy nedovedeme trpět. Jsme jako zběhové, kteří právě tehdy, kdy se mají osvědčit, zahazují zbraň a utíkají. Podobně i my, když se máme osvědčit věrnými a vytrvalými služebníky Božími, kdy je to těžké, totiž v bolu a trápení, naříkáme, reptáme a jsme celí nešťastní.

Ó trpící lidstvo, podívej se jen na Pannu Marii, Matku svou, jak stojí pod křížem při smrti syna svého, a uč se od ní víře, naději a lásce, t. j. ctnostem, které ti trápení a kříž nejen ulehčí, ale i záslužným učiní pro čas i věčnost! Víra, naděje a láska jsou nejkrásnější, ano božské ctnosti, nejsou nic jiného než Bůh žijící v nás. Celý život mají nás provázet a jako zlaté nitky se proplétat pletivem našich myšlenek, žádostí, řečí a skutků.

1. Ctnost, jíž nás učí matka Páně pod křížem, jest *víra*. Řekneš: Dnes je těžko věřit, těžko zachovat víru. Všecko útočí na víru, tupí ji, zesměšňuje: časopisy, knihy, noviny, divadla, kina, spolky, školy a j. Je to pravda; ale pohleď, milý příteli, na Pannu Marii pod křížem, za jakých okolností Ona věří. Kdy pak jindy byl vtělený Bůh ukřižován? Kdy pak jindy slyšelo lidstvo vzdychati Boha bolestí? Kdy pak vítězněji jásalí nepřátelé Kristovi, než když byl Pán ukřižován? A přece Panna Maria nepatří k těm, kteří možná upadli v pochybnost a říkali: „Když je Bůh a má moc i hory ze základu vyvrátit, proč tedy nepřikáže, aby se země otevřela a pohltila jeho protivníky? Nebo má-li moc metati blesky na nepřátele, proč

tak neučiní? Zdá se, že nepřátelé jeho přece mají pravdu, když dí: „Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže, a uvěříme v tebe.“ Ne, Panna Maria stojí pevně ve víře: ani stín pochybnosti nezatemnil jasu její víry!

Tak ani vy, moji drazí, nedejte se zviklati ve víře, i když Bůh na vás dopustí pernou zkoušku! Nedejte se zmást, když nepřátelé Kristovi na chvíli vítězí, když chvílemi neslyšíte než posměch a potupu na samého Spasitele! Kde by byla vaše zásluha, když byste sice neochvějně stáli ve víře, ale bez jakékoli zkoušky?

Jako Kristu, tak daří se i jeho *církvi*. Když je tupena, kačeřována a pronásledována, nechtějí mnozí věřit v její božský původ. A přece, i když je hanobena pro špatný život některých svých služebníků, zdali nezplodila tisíce a tisíce svatých? I když je vyháněna ze škol, zda nepřinesla národům kulturu? I když ji celé zástupy opustily, nedaly za ni statisíce mučedníků krev? I když ji chtějí zatlačit zase do katakomb, zda se před ní nesklonili vládci nejmnocnější a duchové nejosvícenější? Proto držte se pevně sv. církve!

Pozorujte dnešní *nepřátele Ježíšovy*! Jsou právě tací, jací stáli pod křížem.

a) Zapřisáhlí nepřátelé byli tehdá *farizeové*. Navenek stavěli se svatými, byli velmi přísní na jiné v zachovávaní vnějších předpisů, ale sami dělali, co chtěli. Toto pokolení dosud nevymřelo. I dnes jsou takoví, kteří vidí na církvi samé chyby a pranýřují je v novinách a na schůzích, ale sami jsou jako zbílení hrobové, plní hníloby a nečistoty.

b) K nepřátelům židovským pojili se i *pohanští vojáci*, lidé vnitřně úplně prázdní, kteří vyjma setníka dále nepřemýšleli, nýbrž své hrozné dílo provedli a o roucho Kristovo se losem rozdělili. Takoví jsou i nynější pohané, lidé totiž, kteří nic nevěří, o nic se nestarají, než aby vládli, bohatli a požívali rozkoše.

c) Konečně zuřil proti Kristu *svedený lid*, jež zpracovali a svedli farizeové. I dnes nemyslíci dav bezbožníků křičí tak, jak byl zpracován a jak se mu to hodí. Dnes volá „Hosanna“, a za několik dní „Ukřižuj!“ To mají ovšem na svědomí hlavně ti, kteří tento nemyslíci a vášnivý lid ožebračili o víru tiskem, schůzemi, spolky a kteří si duše jeho koupili podporami a příspěvky. Často se až dosud opakuje jidášské slovo: „Co mně dáte, a já vám ho zradím?“

Sečtěte, kolik bylo pod křížem protivníků Kristových, a

kolik jich bylo z inteligence! Než přes všechno toto běsnění proti Kristu Pánu Matka Boží stála, „stabat“, nezvratně u víře v jeho božství. Tak i ty, milý křesťane, buď pevný ve své víře v Krista Ježíše, byť i sebe více nepřátel se spojilo proti němu, a jen malý hlouček byl mu věren. Nebo množství nerozhoduje, nýbrž pravda, i když ji mnozí odmítají ze zaujatosti a slepé vášně.

2. Panna Maria pod křížem je krásný vzor *naděje*. Byly to strašné chvíle, když umíral Ježíš na kříži. Zdálo se, že je po všem veta. Ani šat mu katané neponechali, nýbrž jej losem mezi sebou rozdělili. Jak tu nepřátelé vítězili! Jak se posmívali: „Jiným pomáhal, sobě pomoci nemůže!“ „Teď je u konce se svou mocí, kterou konal zázraky, a se svou oblibou kterou si získal u lidu. Již se zdálo, že má všechn lid při sobě, neboť mu provolávali Hosanna; ale teď lid náleží zase nám!“ Ačkoli Matka Boží všechny tyto a jiné výroky slyšela, přece *pevně doufala*, že konečné vítězství je u jejího božského Syna. „Po třech dnech vstanu.“ (Mat. 27, 63.) Tato naděje vyvěrala z její skalopevné víry: Věřila, že syn její zemřel jako člověk, a ne jako Bůh; věděla, že Bůh moci své neztratil a ztratiti nemůže.

Proto, moji drazí, nepozbývejte naděje ve svých souženích a protivenstvích! Po noci utrpení vzejde vám jasné, radostné velikonoční jitro. Po bouři nastává zase jas a klid. Bez naděje každý větérek protivenství by vás převrátil a hnál k zoufalství. Když byl Pán Ježíš ukřižován, skrylo se jeho božství, nevykonávajíc svých blaživých účinků na jeho člověčenství; třetího dne ukázalo se zas ve své plné moci a působnosti. I za dnešních poměrů zdá se často, jako by se Bůh skryl, jako by věc církve byla ztracena; ale netrvá dlouho, a hle, Bůh tím více uplatňuje svou moc a svůj vliv. Kolikrát se to již ukázalo v dějinách církve sv.! Proto řekl Kristus Pán: „Důvěřujte, já jsem přemohl svět.“ (Jan 16, 33.)

3. Panna Maria pod křížem učí nás *lásce*. Sv. Pavel píše: „Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři, ale největší z nich jest láska.“ Láska jako květ vykvétá z víry a naděje; láska jest největší, poněvadž jest i nejtěžší.

Pod křížem bylo málo přátel Kristových; zato, jak víme, velmi mnoho nenávistníků a protivníků. Ale jedno srdce tam bylo, které planulo nejhoroucnější láskou: *srdce Matky Páně*. A koho toto srdce milovalo? Nebeského Otce, jenž sice dal Panně Marii za dítě svého vlastního Syna, ale žádal, aby ho

za nás obětovala. Koho ještě milovalo? Zcela přirozeně svého Ježíše. Žalmista mluví o jeho kráse, řka: „Krásný jsi podobou nad syny lidské, rozlit je půvab na rtech tvých.“ (Ž. 44, 3.) Ach, kam se poděla tato krása, když katané zohavili a uplvali jeho božskou tvář? Než to působilo, že ho přesvaté srdce Mariino tím více milovalo. A koho si ještě toto srdce zamilovalo? To jsme my, ubozí hříšníci, které umírající Pán své Matce slavně doporučil, když pravil ukazuje na našeho zástupce pod křížem: „Ženo, hle syn tvůj!“ Ó jakou láskou nás Panna Maria miluje!

Láska naše bývá často slabá, vrtkavá: stačí nelaskavý pohled, a je po lásce. Ach, kdyby se tak měla chovat naše duchovní Matka k nám ne k vůli maličkým chybám, ale i k vůli větším nedbalostem a pokleskům, kam bychom se poděli! Způsobili jsme jí svými hříchy nesmírný bol, vzali jsme jí jediného syna, ale přes to vše neustává nás milovati jako pravá matka, poněvadž v nás miluje svého Ježíše, jehož nejsvětější krev lpí na duších našich. Moji drazí, tak máte i vy milovati: Milujte tedy Otce nebeského z celého srdce, nejen když vás zahrnuje štěstím a plní vaše prosby a přání, ale i když vás trpce zkouší a žádá od vás velké oběti! Milujte božského Spasitele, nejen když se k vám chová jako ke svým apoštolům na hoře Tábor, ale i když vás vyzývá: „Vezmi kříž svůj na sebe a následuj mne na Kalvarii!“ A milujte své bližší, nejen když vám dobře činí a jsou vám vděční, ale i když vám ubližují a vás nenávidí! „Milujte nepřátele své!“ Milujte v nich Ježíše, a platiti bude o vás: „Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili.“ (Mat. 25, 40.)

Panna Maria vždy konala tyto ctnosti, ale nikdy obdivuhodněji a nikdy záslužněji než pod křížem, poněvadž nikdy nebyly tak těžké a obtížné jako tehdá. I naše víra, naděje a láska musí se osvědčiti a zoceliti ve zkouškách životních, v kříži a utrpení. Kéž nám bol a utrpení naší Matky získá milost, aby se naše božské ctnosti nikdy nekolísaly, nýbrž aby se víc a více upevňovaly a rostly přes všechny obtíže, zkoušky a utrpení. Amen.

XXIII. Radosti Panny Marie

(při Vzkříšení a Nanebevstoupení Páně).

„Plesat budu v Bohu, svém Spasiteli.“

(Habakuk 3, 16.)

Naše vznešená Matka neměla jen děsně truchliti, nýbrž také z plna srdce plesati. I pro ni nastal po Velkém pátku Hod velkonoční, t. j. den, kdy její ukřižovaný syn, kterého doprovodila k lůžku poslednímu na Kalvarii, slavně vstal z mrtvých. Hledme prožít se svou matkou tuto největší radost, jako jsme s ní v posledních večerech prožívali její bol a žal.

1. Trpká bolest, s níž matka Páně opustila Kalvarii a která se obnovovala při každé vzpomínce na hořké utrpení a ukrutnou smrt jejího božského Syna, ponenáhlu ustávala, poněvadž pevně věřila, že ho zas brzy uvidí živého, zmrtvýchvstalého. O tom ani dost málo nepochybovala; vždyť znala výroky Starého Zákona, které se vztahovaly na jeho zmrtvýchvstání, a Ježíš sám několikrát předpověděl přátelům i nepřátelům tuto velikou a rozhodující událost, ba i den její přesně udal. Proto ji neznepokojovalo směšné úsilí nepřátel, kteří chtěli tento největší důkaz jeho božství zmařit. Naopak bylo jí k útěše, poněvadž věděla, že se zapečetěním hrobu a vojenskou stráží u něho ještě více prospěje záměrům Božím, aby totiž tím bezpečněji prokázáno bylo vítězství Spasitelovo nad smrtí. Věřila tedy a doufala. I když naděje, s kterou jistě očekávala zmrtvýchvstání svého Ježíše, ji uklidňovala, přece ještě nebyla pravou radostí. Proto ozývaly se v srdci jejím hluboké vzdechy a tužby, aby se naděje její jižjiž splnila. Serafinský učitel sv. Bonaventura slyší ji ve své meditaci takto naříkati: „Ó nejdobrotivější a nejlepší Otče, můj milý syn jest mrtev, pochovala jsem ho vlastníma rukama. Než ty, můj Pane, jsi mocný, abys mi ho vrátil neporušeného. Proto volám k Tvé nekonečné velebnosti: Ó vrať mi ho zas! Proč jen otálíš ke mně přijíti? Zapřisahám tě, pošli mi ho zpět! Duše má je neklidná, dokud ho opět nespatřím. Ó můj drahý synu, co se s tebou stalo? Co činíš teď? — Proč prodléváš ke mně přijíti? Zapřisahám tě, neprodlévej déle! Tys přece řekl: Třetího dne z mrtvých vstanu. Vstaň tedy, mé jediné dobro, má jediná slávo a přijď opět! Tvůj návrat mne potěší, jako mne tvůj

odchod naplnil zármutkem. Vrať se mi, můj milý, přijď, o můj Ježíši, můj Pane, má jediná naděje, ó přijď ke mně, můj nejlepší synu!“

Tato vřelá touha doufající matky se vyplnila. Nastal třetí den po smrti Páně. Ještě zářily pochodně a ohně strážných vojinů u hrobu v temné noci; ještě se nezbarvily vrcholy Hebronu ranními červánky, a hle, hodina Kristova zmrtvýchvstání již udeřila.

Přesvatá duše Spasitelova opustila předpekli a jsouc provázena nesčeteným zástupem spravedlivých Starého Zákona odebrala se k hrobu na Kalvarii. Sem přišedši, spojila se s tělem tam odpočívajícím. Hned nový život pronikl sv. tělo, jeho drahá krev začala opět proudit žilami, rány, které hyzdily jeho sv. tělo od paty až k hlavě, zmizely, a veliké rány od hřebů na rukou a nohou i veliká rána v boku staly se jeho nejkrásnější ozdobou. Celé tělo září oslňujícím leskem a má vlastnosti rázu duchového.

Oživlý Vykupitel přioděn skvostným, bělostným rouchem prochází kamenem náhrobním jako vítěz nad smrtí. Alleluja! Kristus vstal z mrtvých. Alleluja!

2. *A kam se ubírá Pán?* Písmo sv. ani slůvkem se o tom nezmiňuje. Ale sv. *Bernard* s mnohými jinými sv. učiteli jest přesvědčen, že se zjevil *nejprve své matce*. „Kdo by se jen mohl domnívati, — píše, — že by Ježíš, plný lásky k Marii, Ježíš, pramen veškeré útěchy, Ježíš, který se tolik staral, aby vzpružil malomyslné učedníky, byl zapomněl na Marii, která trpký kalich utrpení pila s ním až na dno!“ Tradice ukazuje nám podnes i místo, kde se zjevení stalo, kde totiž stával dům Josefa z Arimathie blízko Kalvarie.

Tam tedy vchází Pán a *duše spravedlivých* s ním. Ó, jak zatoužily tyto duše spatřiti tu ženu statečnou, která již v ráji byla zaslíbena, a kterou předobrazovaly slavné hrdinky starozákonní, onu panenskou matku, kterou předpověděli proroci! Jak se zaradovali Zachariáš a Alžběta i předchůdce Páně sv. Jan, že mohou spatřiti tu, která kdysi v posvátné chvíli je navštívila! Jak zplesali zejména rodičové Mariini, Jáchym a Anna, když uzřeli svou tolik omilostněnou dceru, která po jejich odchodu z tohoto světa stala se Matkou Boží! Kdo konečně pochopí radost sv. snoubence Josefa, když opět uviděl svou čistou snoubenku!

Než nás ještě více zajímá *Pán Ježíš*. Slyšme opět serafinského učitele, co viděl ve své duši, rozjímaje o tomto zjevení:

„Náhle vstoupil Pán Ježíš. Jeho šat byl běloskvoucí, jeho tvář radostná a milá. Stál zde ve své slávě. I řekl k matce své: „Buď zdráva, svatá matko!“ Maria obrátivši se k němu, zvolala: „Jsi to ty, můj Ježíši, můj vřele milovaný synu?“ A pokleknuvši klaněla se jemu. Načež Spasitel pravil k matce své: „Ó nejmilejší matko, já jsem to, vstal jsem z mrtvých a jsem zase u tebe.“ Pak ho matka objala, plačíc radostí, a položivši hlavu svou na jeho hrud', spočinula na ní, zatím co Spasitel ochotně podpíral svou rozradostněnou matku.“

Kdo je s to, aby pochopil tento přechod z nejhlubší bolesti v největší radost? Žádný seraf nepochopil velikost lásky Matky Boží; proto také nemohl pochopiti ani jejího utrpení ani její radosti.

Jak zkormoucena byla matka mladého Tobiáše, když se její syn nevracel, s jakou horlivostí vystupovala na vrchol hory a rozhlížela se po širém okolí, zdali se již nevrací! Ó jaké slzy radosti vyprýštily z jejích očí, když konečně ho zas mohla tisknout do náruče!

Jak se zaradoval starý patriarcha Jakub, když se dověděl, že Josef, jeho miláček, jehož smrt už dávno oplakal, jest živ! Jak radostně zvolal: „Stačí mi, že jest Josef, můj syn, ještě živ; půjdu a uzřím ho než umru!“ Jak prudce tlouklo jeho srdce, když konečně ho objal, řka: „Nyní již rád zemru, poněvadž jsem viděl tvou tvář a poněvadž tě živého zanechám!“

Ale tyto radosti, jistě veliké, jsou mizivé proti radostem matky Páně, když po nejhroznějších mukách, která vytrpěla se Synem svým, viděla ho v kráse, lesku a slávě jako vítěze nad smrtí. Radujme se s ní, vždyť je to i naše Matka, která právě pro nás tolik vytrpěla, a proto zpívejme jí nadšeně: Raduj se, nebes Královno! Alleluja!

3. Než jakoby této radosti nebylo dost, ještě jedno ji zvýšilo: Vzácné ovoce, které přineslo zmrtvýchvstání Páně pro spásu lidstva. Touto událostí, tímto zázrakem největším jest víra v božství Ježíšovo postavena na nezvratný základ; zázraky, které vykonal Kristus Pán na důkaz svého božství a které byly jeho smrtí téměř zatemněny, jsou potvrzeny a obnoveny. Jak důležité je zmrtvýchvstání pro naši víru, vyjádřil sv. Pavel známými slovy: „Nevstal-li Kristus z mrtvých, marné je hlásání naše, marná i víra vaše.“ (I. ke Kor. 15, 17.) Touto událostí je dána záruka i pro naše zmrtvýchvstání, jak se těšil již patriarcha Job: „Vím, že můj Vykupitel živ jest a v poslední den ze země vstanu. Zase budu oblečen svou kůží a

ve svém těle uzřím Boha svého.“ (Job 19, 27—28.) To všechno věděla přesvatá Matka a proto i z toho se nesmírně radovala.

Tyto radosti jistě zcela vyvážily veškeré utrpení, které Bohorodička pod křížem vytrpěla. Také již po nich nenásledovaly nové strasti a bolesti, poněvadž „Kristus vstav z mrtvých již neumírá, smrt nad ním již nevládne.“ (K Řím. 6, 9.) Moji drazí, těšme se, tak bude i u nás: Přejdou konečně všechna utrpení, a ustoupí radosti trvalé, nepomíjející, věčné, jak nás ujišťuje sám Kristus Pán: „Zármutek váš obrátí se v radost a radosti vaší nikdo neodejme od vás.“

4. Připojme jen krátce ještě jednu událost, při níž má také účast bl. Panna Maria.

Čtyřicet dní meškal Spasitel ve svém oslaveném těle na této zemi, aby dokončil dílo své, zejména založení Církve. Čtyřicátý den byl pak den jeho *rozloučení* s Matkou a s vyvolenými Páně, den jeho vstupu do slávy věčné, den jeho *Nanebevstoupení*.

Ten den se odebral se svými věrnými na horu Olivetskou. Vystoupiv na horu, dal poslední příkazy svým apoštolům, načež se loučí s nimi i se svou Matkou. Sv. Jan Zlatoústý líčí nám jeho poslední slova k Matce: „Pokož tobě, milovaná matko! Má nepřítomnost ať tě nezarmucuje, jdu k svému Otci. Nezapomenu na tebe, budu stále s tebou.“ A sv. Bonaventura připojuje: „Bude dobré, když ještě nějaký čas zůstaneš na zemi, abys posilovala mé učedníky. Potom však zas přijdu a uvedu tě do své slávy.“ A Panna Maria podle téhož sv. učitele odpovídá: „Jsem ochotna nejen na zemi zůstat, nýbrž i zemřít za duše, za které jsi položil drahý život svůj. Jen jedno si vyprošuji, abys mne byl stále pamětliv.“ Nato Pán Ježíš vztáhl ruce své a požehnal své vyvolené. A sv. Lukáš dodává: „I stalo se, když jim žehnal, odloučil se od nich a vznášel se do nebe. A oni poklonivše se, vrátili se do Jerusalema s radostí velikou.“ (Luk. 24, 51—52.) Kdo se z přítomných zvláště zaradoval, byla Matka Boží: jednak proto, že svému Synu ze srdce přála věčné slávy, již si zasloužil; jednak proto, že věděla, že víra vyznavačů Kristových bude teď více vnitřná, oduševnělá a záslužná, než kdyby byl Kristus Pán zůstal na zemi, a že od té chvíle myšlenky a touhy jejich ponesou se vzhůru za Spasitelem do nebes.

Moji drazí, Kristus jest hlava církve a my údové její! Kde je hlava, tam mají býti i údové. Kristus jest Pán a Mistr náš a my jsme služebníky jeho. „Kde jsem já — dí k nám, — tam

bude i služebník můj.“ (Jan 12, 26.) Jako On jest ve slávě věčné, tak i my jí máme býti účastni. Nuže, žijme podle Krista, pro Krista a s Kristem, a jistě jí dosáhneme. Až se budeme loučiti s touto zemí, Panna Maria, Matka naše, státi bude při nás, abychom šťastně skončili a následovníky se stali svého Pána a Mistra do slávy věčné. Amen.

XXIV. Panna Maria po Nanebevstoupení Páně.

„Ti všichni trvali jednomyslně na modlitbě se ženami a s Marií, matkou Ježíšovou.“

(Sk. ap. 1, 14.)

Bylo to na hoře Sion ve večeradle, kam se uchýlili učedníci s bl. Pannou Marií po Nanebevstoupení Spasitelově. Sv. Lukáš píše: „Tu se navrátili do Jerusalema s hory zvané Olivetské, která je blízko Jerusalema.“ A vypočítav jedenácte apoštolů, dodává: „Ti všichni trvali jednomyslně na modlitbě s ženami a s Marií, Matkou Ježíšovou.“ (Sk. ap. 1, 12—14.) Tak ji nazývá sv. evangelista, aby vyjadril celou její vznešenost. Tentýž titul jí dává i sv. evangelista Jan, když vypravuje o svatbě v Káně galilejské: „A byla tam Matka Ježíšova.“ Zdá se, že to byl její obvyklý titul.

„Ti všichni... s Marií, Matkou Ježíšovou.“ Jak vznešené to bylo shromáždění, jehož duší byla Matka Páně, Matka oné duchovní rodiny, jejíž jednotlivé členy spojila vznešená, čistá láska! Jaké štěstí pro první věřící, že směli trvati s milou Bohorodičkou pod jednou střechou! Jaké povzbuzení k dobrému skýtal každý pohled na tuto vyvolenou nádobu vznešené pobožnosti, na tento jedinečný vzor všech nejkrásnějších ctností! Zadívejme se teď i my na bl. Pannu Marii v tomto tajemství a uveďme několik rysů jejího života v letech po Nanebevstoupení Páně!

I.

Všichni shromáždění „trvali jednomyslně na modlitbě“ za zeslání Ducha Svatého. Nejvroucněji se jistě modlila Panna Maria, vědouc, jaké obdivuhodné účinky bude míti pro ně

sestoupení Ducha Svatého. — Desátý den po Nanebevstoupení Páně nastal, a Duch Svatý sestoupil na shromážděné. Svato-
písece píše: „Když přišel den letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě. Tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne vítr silný, a naplnil dům, kde seděli. I ukázaly se jim jazyky jako ohnivé rozdělující se tak, že posadil se na každém (jeden), a všichni byli *naplněni Duchem Svatým* a počali mluvit jinými jazyky, jak ten Duch dával jim promlou-
vati.“ Hle, nový život je pronikl, cítí se proměnění v jiné lidi. Temnota, která kalila jejich rozum, zmizela, jasné světlo je osvítilo, srdce jejich se nadchlo a planuli horlivostí získávat duše Kristu. Jestliže se působení Ducha Sv. projevilo tak obdivuhodným způsobem na apoštolech, jak silné musilo být teprve u P. Marie! Naplněni jsou všichni, tedy i Matka Páně, Duchem Svatým. Ale namítneš: Vždyť matka Boží již při zvěstování byla, jak pravil anděl, „*milosti plná*“; jak tedy mohla obdržeti novou milost? Ó, moji drazí, bylo to hluboké badání u sv. Otců a bohoslovců, jak rozuměti náplni milosti u Bohorodičky a v čem záležel její vzrůst.

Sv. učitelé tvrdí, že P. Maria již na počátku svého života předčila měrou své milosti nejvyššího anděla. Sv. Tomáš Akv. rozeznává tři stupně plnosti její milosti:

a) duše její byla naplněna veškerou milostí v míře největší, aby mohla konati dobré a vystříhati se zlého;

b) milost její splývala z duše na tělo její, aby bylo posvěceno k početí a narození Kristově;

c) skrze početí a narození Kristovo rozlévala se tato milost na všechny lidi.

I když u Bohorodičky Boží nebylo možné, aby hříchem pozbyla milosti, přece mohla zásluhou milost svou rozmnožiti. Plnost její milosti se vztahovala nejprve na posvěcující milost a na milosti, které s ní souvisí; ale těchto milostí nedostalo se jí ve stupni co možná naprosto nejvyšším, nýbrž tak, že ještě mohly růst. Proto milost, kterou měla při Zvěstování jako milostiplná, *vzrostla* přijetím Ducha Sv., které bylo téměř jejím biřmováním, jakož i všemi skutky ctnosti nad veškerý náš pojem.

Udejme některé *podmínky vzrůstu milosti*:

a) Čím víc se duše před Bohem poníží, tím víc obdrží milosti. „Pokorným dává (Bůh) milost svou.“ Kdo však dovede pochopit pokoru čisté nevěsty Boží!

b) Čím víc se kdo přičiní, aby byl hoden milosti, čím více

po ní touží a čím vroucněji o ni prosí, tím víc milostí se mu dostane. Kdo však se připravil lépe na přijetí Ducha Sv., kdo se vroucněji modlil a o milost Boží prosil než přesvatá Panna?

c) Čím více Boha milujeme, tím více jsme od něho milováni a milostí jeho zahrnováni. Sv. Bonaventura pak píše že ani netušíme, jakou láskou byla roznícena Panna Maria k Bohu.

Podle těchto tří hledisk dostalo se Bohorodičce milosti co největší. „Jako za potopy — píše jeden sv. učitel — se vody ve velkém množství řinuly s nebe, jako moře a řeky tehdy vystoupily z břehů a zaplavily celý povrch země, tak byla Maria zahrnuta proudy milosti Ducha Sv., aby přebytek její řídila na celé lidstvo.“

Náplň milosti Matky Páně prospěla tudíž nesmírně i nám.

II.

Po seslání Ducha Sv. Písmo sv. nedává nám žádné zprávy o životě naší nebeské Matky, bezpochyby také z toho důvodu, že se u ní mnohé věci rozumějí samy sebou. Tak jest nadevší pochybnost, že Matka Páně byla *vzorem* mladé církve Páně.

Jako v Káně galilejské projevila vzácnou péči o nerušený průběh svatebního veselí, tak se jistě starala i ve večeradle sionském, aby nic nescházelo, čeho bylo třeba k důstojné přípravě na příchod Ducha Sv. Když se pak sv. apoštolové, naplnění Duchem Sv., ujali svého úřadu, když učili a kázali, byla mezi jejich posluchači i bl. Panna, která věděla, že Syn její řekl k apoštolům: „Kdo vás slyší, mne slyší.“ Ačkoli sama byla naplněna milostí a moudrostí, jistě naslouchala jejich slovům s dětinnou úctou a o učení jejich se sdělovala se zbožnými osobami, mezi nimiž žila, majíc na zřeteli jejich duchovní pokrok.

Právem můžeme se též domnívati, že dokud byla v Jerusalemě, často navštěvovala sv. místa: jeskyni betlemskou, cestu křížovou, horu Kalvarii, horu Olivetskou, vždyť tato místa byla jí neobyčejně drahá. „Ó kolik hořkých slz vytrysklo z jejích očí — volá sv. Ildefons — na těchto cestách, s jakým mateřským pohnutím tiskla rty své k předmětům, které jí upomínaly na jejího Syna! Tehdy stály před ní znova události z jeho života a budily radost i žalost v jejím přesvatém srdci.“ Proto právem sv. Jeronym vyzývá k vřelému soucitu s ní: „Ó vy matky a dcery všechny, vizte a uvažujte velikost

bolestí, které plnily něžné srdce nejblahoslavenější, neposkvrněné matky po nanebevstoupení jejího Syna. Zapřisahám vás, abyste ze soucitu k ní myslely na muky lásky, na zármutek jejího čistého srdce, když se v myšlenkách probírala vším, co viděla a slyšela!“

Pozemské statky, bohatství, čest a sláva tohoto světa ji nezajímaly, srdce její plynulo jediné láskou k Bohu a touhou po blaženosti věčné s jejím Synem. Proto také zůstává v ruchu světa úplně utajena. Jestliže svatí milovali Boha z celého srdce a z celé duše a ze všech sil svých, jestliže po něm prahli všemi schopnostmi duše, kdo dovede vylíčiti city P. Marie, jimiž se nesla k tomu, který byl její Bůh a Syn zároveň!

Vedle cti a slávy Boží byly potřeby mladé církve a jejích duchovních dítek hlavním předmětem jejích modliteb.

Kdo nám dovede vylíčiti, s jakou vroucností obcovala vznešeným, božským tajemstvím, která konali sv. apoštolové podle příkazu Páně: „To činite na mou památku!“ S jakou vírou, nadějí a láskou byla přítomna nejsv. oběti mše sv., v níž jasně viděla obnovu krvavé oběti na Kalvarii, jak spojovala své modlitby s modlitbou věčného Velekněze, jehož nástrojem byli sv. apoštolové! Panna Maria však se nespokojila jen s obcováním mši sv., nýbrž podle mínění sv. Petra Kanisia a učeného Suarezza denně přijímala Tělo Páně. *P. Maria u sv. přijímání!* Nejsvětější tělo a krev, které přijímá, jest z jejího těla a z její krve; ten, jenž se jí dává za pokrm, jest také její Bůh, jest nejvyšší statek, její život, její všechno! P. Maria u sv. přijímání! Jaké divadlo! S největší úctou a pokorou blíží se k prostému stolu oltářnímu, pokleká a přijímá z rukou apoštolových chléb andělský. Ó Maria, hle syn Tvůj, hle Tvůj Ježíš! Sotva přijala božský pokrm, neobírala se než Ježíšem, jenž žil v ní a Ona v něm. „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“ Již to nejsi ty, P. Maria, která žiješ, ale je to Ježíš, který dýchá a žije v Tobě. Dovol, abych Ti připomněl krásné dny, nejblaženější okamžiky, kdy jsi přijímala Ježíše, kterého jsi z Ducha Sv. počala a v Betlemě porodila. Ten, jemuž jsi dala tělo a krev pro jeho člověčenství, ten podával Ti je ve způsobě chleba a vína při každém sv. přijímání. Jaké tajemství, jaký zázrak lásky, jaký vzor k utvrzení a šíření víry ve svátostného Krista!

III.

Nejvzácnější služby prokázala Bohorodička za svého života po seslání Ducha Sv. jistě *sv. apoštolům*. Ona byla zejména jejich *učitelkou*. Sv. Tomáš z Villanovy píše: „Když božský mistr opustil svět, aby se vrátil k svému nebeskému Otci, přenesl svůj učitelský úřad na Marii, ne, aby jako Petr řídila církev, nýbrž aby sdělovala apoštolům onu nebeskou moudrost, kterou již od počátku obdržela.“ „Co nejúžeji jsou spojena se sborem apoštolů — svědčí sv. Ildefons, — žila neustále mezi nimi a poněvadž nejlépe znala všechny skutky Ježíšovy, vypravovala o nich apoštolům k jejich vzdělání a poučení.“ Tímto způsobem zvěděli sv. apoštolové a evangelisté mnoho, co by jim bylo zůstalo neznámo a co pečlivě bl. Panna zachovávala v srdci svém. Takové bylo zvlášť tajemství o Zvěstování. (Sv. Tomáš akv.) Proto má se za to, že sv. Lukáš mnoho jednotlivostí, které sám jediný uvádí ve svém evangeliu, zvěděl od Panny Marie.

Ale kolik *útěchy* dostalo se též sv. apoštolům od Bohorodičky v jejich obtížích za těch dvanácte let, co zde podle podání žila zcela osamělá! Jak se zaradovali, když po svízelném apoštolování zase spatřili její milou mateřskou tvář, jak pokřáli, když k nim promluvila jen několik slov své mateřské péče a lásky! Jak závidění hodno bylo štěstí sv. Jana, miláčka Páně, že mohl v obydlí svém hostiti matku Ježíšovu dlouhou řadu let jako matku svou! „Ó věru významenaný učedník — píše sv. Tomáš z Villanovy, — kterému bylo po-
přáno požívat poučení tak moudré Mistryně! Proto Jan vzlétl tak vysoko nad ostatní evangelisty.“ Ký div tedy, že sv. Otcové takovou chválou zahrnují Bohorodičku, nazývajíce ji školou víry, učitelkou apoštolů, evangelistů, učitelkou církve, národů!

„Tak se nebe postaralo — uvažuje sv. Amadeus — obdivuhodným způsobem o mladou rostoucí církev. Vzalo jí sice viditelnou přítomnost vtěleného Boha, ale zato jí dalo aspoň na nějakou dobu láskyplnou přítomnost jeho panenské Matky.“ Kdo by tu neobdivoval moudré a láskyplné řízení Prozřetelnosti Boží, která „řídí všechno líbezně“? (Moudr. 8, 1.)

Moji drazí, kolik krásného slyšeli jsme dnes o činnosti Rodičky Boží! Kolik vykonala pro dílo Kristovo, pro jeho sv. církev! Nesluší se i na každé hodné dítko této veliké Matky, na každého ctitele Mariánského, aby též pracoval pro věc Kri-

stovu, pro vzrůst a upevnění církve sv., pro utvrzení jejího učení ve vlastním srdci, v rodině i v širší veřejnosti? K tomu ovšem třeba osvícení a posily Ducha Sv. Poprosme tudíž svou nebeskou Matku, která před sesláním Ducha Sv. trvala na modlitbách se sv. apoštoly, aby se i za nás přimluvila a vyprosila nám hojných darů Ducha Sv., tak, abychom i my dovedli zdárně apoštolovati k blahu vlastnímu, k blahu svého bližšího i vzdálenějšího okolí, k blahu našeho lidu. Amen.

XXV. Smrt, Nanebevzetí a Korunování Panny Marie.

„Vzata jest Maria do nebe, radují se andělé a s chválou dobrořečí Hospodinu.“

(Ant. I. nešpor oficia na svátek Nanebevzetí Panny Marie.)

Naše matka Panna Maria žila krásný život po Nanebevstoupení Páně, jak jsme včera slyšeli. Ačkoli vřele toužila po Bohu a po svém božském synu, ochotna byla tak dlouho žiti opodál věčné blaženosti, jak dlouho se bude Bohu líbiti. I tu byla její zásada: „Aj já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.“ Touha její prýštila z její nestihlé lásky, která byla tak veliká, že by byla P. Maria každým okamžikem zemřela, kdyby Bůh nebyl zvláštním způsobem tomu bránil. Proto její smrt záležela vlastně v tom, že toto zvláštní působení Boží přestalo. Poněvadž i *smrt* Bohorodičky poskytuje mnoho krásného, uvažme o ní aspoň krátce a zabývejme se pak jejím údělem posmrtným, *Nanebevzetím a Korunováním*.

I.

Sv. Jan na konci svého Zjevení, jehož se mu dostalo od Krista Pána a jež nám napsal, vzdychá toužebně po jeho novém příchodu, volaje: „Přijď, Pane Ježíši!“ Podobně toužila a vzdychala i P. Maria po Pánu Ježíši: „Přijď, synu a vezmi mne k sobě!“ Konečně měla býti její touha splněna, hodina odchodu Mariina z tohoto světa se přiblížila. Právem můžeme

se domnívati, že Bůh oznámil přesvaté Panně den jejího skonu, vždyť i mnozí svatí zvěděli den své smrti. Možná, že byl to zas anděl Gabriel, který přinesl jí radostnou zvěst: „Maria, Ježíš, tvůj božský Syn, již očekává příchod tvůj do věčné blaženosti, která je ti připravena.“

Jest otázka: zemřela skutečně Panna Maria? Vždyť nezhřěla, a smrt je trest za hřích. „Skrze hřích (přišla) smrt.“ (K Řím.) Odpověď zní: Zemřela a chtěla zemřít, aby byla podobna Synu svému. A smrt nebyla pro ni nikterak těžká. Smrt ztěžují tři věci: lpění k statkům tohoto světa, výčitky svědomí pro spáchané hříchy a nejistá věčnost. Z těchto tří věcí ani jediná neznepokojovala Bohorodičku, poněvadž její život byl nepřetržitý řetěz nejkrásnějších ctností a nejvyšší dokonalosti.

Rozloučivši se tedy s učedníky a apoštoly, kteří se podle podání sešli k jejímu smrtelnému loži, a požehnávši jim jako dobrá matka, pohroužila se v nebeské vytržení a vydechla svou přesvatou duši. Sv. učitelé, zejména východní, nenazývají smrt její jinak než spánkem, vedoucím k novému životu.

Jak krásný, slavný a dojemný byl *pohřeb* Rodičky Boží! I nebe se ho zúčastnilo. Mrtvolu její doprovázely duše spravedlivých Starého Zákona, patriarchů, proroků, a legie andělů. Sv. apoštolové uložili ji v zahradě getsemanské a trvali u hrobu jejího tři dny, neboť tak dlouho trvala u židů slavnost pohřební. Po celou tu dobu zaznívaly nad hrobem líbezné melodie, bezpochyby andělské.

A tu podle svědectví sv. Juvenala, biskupa jerusalemského, událo se něco neočekávaného a rozhodujícího. Apoštol sv. Tomáš se totiž o tři dny opozdil, takže nebyl přítomen pohřbu Bohorodičky. A hle, jako kdysi svou pochybovačností přispěl, aby skutečnost zmrtvýchvstání Páně byla úplně zaručena, tak i tentokráte přispěl, že bylo zjištěno vzkříšení Matky Boží, a hned usuzováno, že *vzata byla i s tělem do nebe*. Když totiž sv. Tomáš naříkal, že mu nebylo dopřáno spatřit milou tvář přesvaté Matky ani před smrtí ani po smrti, ostatní sv. apoštolové rozhodli, aby se hrob otevřel, tak aby sv. Tomáš alespoň po smrti mohl pohlédnouti na její tvář. Hrob tedy otevřen. Než ku podivu všech sv. těla Bohorodičky už v něm nebylo, byl prázdný a vydával líbeznou vůni; jen plátina, ve která bylo sv. tělo zabaleno, ležela tam pěkně složená. Sv. apoštolové ihned uctili tyto ostatky z pohřbu své krá-

lovny, usuzující bezpečně, že z hrobu povstala a vzata jest do nebe. Kolik je krásných uměleckých památek, obrazů i celých skupin, znázorňujících tuto radostnou událost, toto vznešené tajemství!

II.

Jest dojemné, s jakou rozhodností sv. Učitelé dovozují pravdivost a skutečnost Nanebevzetí Matky Páně. Tak na př. sv. *Jan Damascenský* dokládá: „*Nehodilo se, aby tato vznešená svatyně božství zůstala skryta v temnotě hrobu. Jako sv. tělo, které přijal božský Spasitel z bl. Panny, povstalo třetího dne z mrtvých, tak mělo povstati i tělo jeho Matky.*“ O tom je sv. učitel tak přesvědčen, že praví: „*Jak by se měly hrůzy hrobu dotknouti této svatyně, z níž vyšel život? Ne, nikdy.*“

I vývody sv. *Augustina* o vhodnosti a příslušnosti této výsady Bohorodičky jsou velmi krásné a pádne. Píše: „*Kde Písmo sv. o Marii zachovává mlčení, dlužno užívatí za vůdce rozumu. Poněvadž tedy víme, že Maria měla stejnou lidskou přirozenost jako my, nesmíme se diviti, že se podrobila smrti tělesné, zvláště když její božský Syn jako člověk nechtěl se vyhnouti tomuto přirozenému následku. Ale dřív, než se odvážíme tvrditi, že Maria byla podrobena obecnému rozpadnutí v hrobě jako přirozenému následku smrti, musíme se tázati, zdali se toto hluboké ponížení *shoduje* s velikou svatostí Matky Boží a s hlubokou úctou, která přísluší této božské svatyni. Ovšem Písmo sv. dí: „Prach jsi a v prach se obrátíš;“ ale tento výrok, i když je obecný, co se týká smrti, není obecný, co se týká rozkladu, vždyť ani mrtvola Krista, jenž vzal tělo své z těla bl. Panny, nepropadlo hnilobě. Stala se tudíž už jedna výjimka pro lidskou přirozenost, kterou Maria dala Bohočlověku. Proto se nesmíme diviti, že Maria, z níž věčné Slovo přijalo naši přirozenost lidskou, nebyla vydána po své smrti na pospas hnilobě.“ Na tomto tvrzení trvá sv. Augustin tak nezvratně, že prohlašuje: „*Neodvážil bych se jinak mysliti, tím méně jinak mluvit.*“*

Ale i jiní sv. Otcové jsou téhož přesvědčení a s nimi souhlasí i církev sv., poněvadž odedávna slaví svátek Nanebevzetí Panny Marie. Skutečnost Nanebevzetí potvrzuje i ta okolnost, že nikde není ostatků z jejího sv. těla. Těžko jest věru pochopiti, jak by byl Syn její mohl dopustiti, aby se srdce, k němuž se tak často přivinul, a ruce, na nichž tak

často spočinul, rozpadly v prach, v atomy, jež mohl rozmetati vítr nebo urvati voda. Když konečně Bůh těla tak mnohých světců po dlouhý čas zachoval bez porušení a uchránil od rozkladu, oč více se to slušelo u Matky Páně, jejíž tělo nemělo v sobě zlé žádosti. I zde platí: Decuit, potuit, ergo fecit, t. j.: slušelo se, aby zde Bůh učinil výjimku, a poněvadž to Bůh mohl učiniti, tedy to učinil. Jako život Panny Marie nesměl začíti v temnosti hříchu, tak neměl skončiti v nízkosti prachu.

Následujte mne, moji drazí, k hrobu Mariinu a odtud počínajíc hledme v duchu prožiti celou radostnou událost *Nanebevzetí* Panny Marie.

Panna Maria povstává tedy z mrtvých ve svém oslaveném těle, jež proniká skalou hrobu, a neviditelna lidským očím, bez cizí pomoci vznáší se slavně a velebně k nebesům. (Sv. Jeronym.) Ještě jednou shlížejíc na zem, spatří milý Betlem a vzpomíná těžkých chvil, kdy chodila s Josefem dům od domu, hledajíc nocleh, ale všude jsouc odmítnuta musila se uchýliti do chléva; zato jest jí teď otevřeno nebe. Potom vidí v dáli Egypt, kde jí bylo trpěti nouzi a nedostatek; nyní však oplývati bude hojností darů neskonale vzácnějších. I chrám jerusalemský uviděla, jenž jí připomínal, co vystála, když ztratila svého dvanáctiletého Ježíše, a jak se zaradovala, když ho zas našla; nyní však má okoušeti věčné radosti v nebeském Jerusalemě, poněvadž bude nerozlučně spojena se Synem svým. Zahlédla i domek nazaretský, kde prožila se svým dítětem mnoho let v sladkém pokoji; teď však jaká jí kyne blaženost, jaký šťastný život! Kalvarie chvílemi, které prožila pod křížem, se už nikdy nevrátí, neboť od této chvíle jen radost bude jejím údělem. V těchto vzpomínkách blíží se rychlostí myšlenky ke svému cíli, k bráně nebeské. A hle, po jednou spatří svého božského Syna: je tak krásný, jak jej spatřila po jeho zmrtvýchvstání, a s nesčíslným vojskem andělů a blažených duší spěchá jí vstříc. „Pojď, milá matko, — volá — pojď a raduj se podle těla i podle duše z uchystané tobě odměny za svůj sv. život. Čím byla větší tvá utrpení na zemi, tím větší budou tvé radosti teď v nebesích.“

Mezitím zaznívá ze všech stran jásot a ples k oslavě pravé Judity, která potřela hlavu pekelného hada a dala světu Vykupitele. „Jako při Nanebevstoupení Páně — praví sv. Petr Damiani — tak i nyní strážci nebeského Jerusalema s úžasem nad krásou a velebností Bohorodičky se táží třikráte slovy písně Šalamounovy zástupu šťastných duší, které provázejí

bl. Pannu, když je svou přímluvou vysvobodila z očištnice: „Kdo je ta, která vystupuje z pouště jako sloupec dýmu z vonného kadidla, myrrhy a vonných bylin?“ A plesající zástup, obklopující přesvatou Pannu, radostně odpovídá: „To je ta nejkrásnější a nejlíbeznější mezi dcerami Ísraele.“ Po druhé se táží nebeští duchové: „Kdo je ta, která se bere jako zora, krásná jako měsíc, jasná jako slunce, hrozná jako spořádané vojsko?“ A odpověď zní: „To je čistá, neposkvrněná dcera nebeského Otce, láskyplná matka vtěleného Syna Božího, čistá nevěsta Ducha Sv.“ A když po třetí zazní otázka: „Kdo je ta, která vystupuje z pouště, rozkoší oplývající, opřena o svého milého?“ plesající duše volají: „To je vznešená královna, kterou velebí dcery ísraelské svými zpěvy jako nejblahoslavenější mezi ženami.“ A hned na to se spojí oba sbory v jásotném volání, a prostorami věčnosti burácí: „Ano, to je královna nebes, požehnaná mezi ženami, milá Matka Boží.“

Když se na chvíli tento jásot a ples utišil, praví nebeský král k Matce své: „Ó, matko má, buď pozdravena v tomto otcovském domě, který je na věky i sídlem tvým.“ Načež přešťastná Rodička Boží volá: „Ó mé milé dítě, můj drahý synu!“ — a Ježíš vede již svou Matku a Královnu nebes k jejímu nebeskému trůnu, řka: „Pojď, budeš korunována.“

III.

Panna Maria vstupuje tedy na svůj trůn po pravici svého božského Syna. A hned všichni obyvatelé nebes propukají v nové nadšení, v nový jásot a ples na oslavu své královny. Andělé, ačkoli svou přirozeností stojí výše než Bohorodička, vítají ji jako svou vládkyni, pozdravují ji: „Zdrávas, naše královno,“ neboť dobře vědí, čím ji Bůh učinil a jak ji omilostnil. K andělům se pojí prarodiče lidstva, Adam a Eva, blahoslavíce ji, že napravila zlo, které stihlo jejich vinou veškeré lidstvo; patriarchové radostně ji pozdravují: „Tys nejplodnější a nejkrásnější větev, která z našeho kmene vypučela: nuže, buď zdráva!“ Potom proroci se sklánějí před ní, vyznávající: „Tys ta, jejíž chválu jsme již dávno zvěštovali, Ave Maria! — A všechny kůry blahoslavenců vpadají do této veleby svým nadšeným: „Sláva, sláva naší královně!“

A co pocítili sv. její rodičové Jáchym a Anna, a zvláště její přečistý snoubenec sv. Josef, když viděli takovou slávu

Panny Marie, takové její povýšení! Jakou radostí zaplesala srdce jejich!

Nato Pán Ježíš bere již do svých rukou korunu, která jí byla připravena a již nikdo popsatí nedovede, a klade ji na hlavu své Matky jako Královny nebes i země. Když byl Šalomoun korunován za krále israelského, volal všecken lid: „Ať žije král!“ Teď volá celé nebe: „Ať žije Maria, naše milá královna!“ A co Panna Maria? — Zapěla i tentokráte svůj věčně krásný hymnus: „Magnificat, velebí duše má Hospodina!“ Když již na začátku velikých tajemství tak nadšeně se rozpěla, jaké Magnificat zapěla teď, když viděla všechna tajemství, týkající se spásy lidstva a jí samé, tak krásně dovršena!

Než sestupme již, moji drazí, s nebe. Ale dříve ještě jednou pohleďte na Bohorodičku v její slávě, nejbližší trůnu samé nejvyšší Trojice! Hle, jak je veliká a vznešená, ač zde na zemi byla malá a nepatrná. Kdo z tohoto světa si jí všímal, kdo se o ni staral? Splnilo se tu tak nápadně: „Kdo se poníží, bude povýšen!“ Ano, Panna Maria se ponížila: ponížila se v chrámě, vstoupivši při Očišťování do řady obyčejných žen, ponížila se v Nazaretě jako družka dělníkova, ponížila se pod křížem svého Syna, jsouc jistě s Ním posmívána a tupena, konečně se ponížila jako osamělá vdova, kolem níž kráčel svět zcela lhostejně. A nyní je královnou nebes a vládkyní všehomíra! Jaké povýšení! „Kdo se poníží, bude povýšen.“ Hleďme, ať se tato pravda splní i na nás. Tam nahore bude všechno jinak. Kdo zde Bohu rád a svědomitě sloužil, bude tam veliký; kdo zde Bohu nesloužil, jeho sv. vůle nedbal, bude tam malý.

Nakonec poprosme Pannu Marii: „Ó pomoz nám, naše nebeská Matko a Královno, svou přímluvou, abychom se zde jako Ty rádi ponížili, a zato jednou tam povýšení, přišli k Tobě co nejdříve!“ Amen.

XXVI. Panna Maria - Matka dobré rady.

„*Mám ve své moci všelikou radu a zdatnost.*“
(*Přísl. 8, 14.*)

Opustila nás naše milá matka, vzata jest na nebesa, osiřeli jsme. A přece jak potřebí, aby nám *radila* v našich pochybnostech, nesnázích, rozhodnutích! Často stojíme zde bezradni: otvírají se před námi dvě cesty, a nevíme, kterou se máme dát. Zpravidla nejupřímněji radí svému dítěti dobrá matka; ale jak často se stává, že i při dobré vůli neradí správně. Díky Bohu, že v Panně Marii máme nejlepší rádkyni, neboť Ona jest nejen naší dobrou, milující, ale i moudrou matkou. Ne nadarmo ji nazýváme stolicí moudrosti. I když nás opustila viditelně, zůstala s námi neviditelně, *svou láskou*. Láskou žije dále mezi námi a z té lásky nám i *dobře radí*. Některé ukázky.

1. Pět mil od Říma jest městečko Genazzano s krásnou svatyní Mariánskou. V této svatyni na stěně jest světoznámý obraz Matky Boží s děťátkem. Pán Ježíš i Panna Maria mají korunky a nad jejich hlavami se táhne duha, znamení naděje. Tento obraz má jméno *Matky dobré rady*. Křesťanský lid totiž vycítil záhy, ke komu se má obrátit ve svých pochybnostech a nesnázích. Toto místo stalo se slavným, poněvadž se tu událo mnoho zázraků. Proto i papežové schválili zvláštní úctu tohoto obrazu.

Již zde na zemi se Panna Maria osvědčila dobrou rádkyní. Na př. v Káně galilejské, když docházelo při svatbě víno, upozornivši na to důvěrně Syna svého, dala služebníkům nejlepší radu: „Cokoli vám řekne, učíňte.“ Od té doby je stále vzácnou rádkyní dítek svých. Jsi na př. jako snoubenka na rozpacích, máš-li podat ruku svému snoubenci. Abys dobře volila, poraď se s Pannou Marií! Ona zná vaše povahy lépe než ty a ví, co je pro tebe užitečné. Ani největší učenec to neví. Ten když se ho otážeš, pokrčí rameny a mlčí. Zde není určité formule, určitého pravidla, podle něhož by ses rozhodla. Zato Panna Maria, Matka tvá, není na rozpacích, poněvadž vidí do nejvzdálenější budoucnosti ne dalekohledem, ne ze sebe, ale z milosti Boží. Ona vám dá vždy dobrou radu, kdykoli bude třeba a půjde o věc důležitou.

2. Jakou cenu má dobrá rada! Na ní záleží často právě

štěstí, pokoj celého života. Ovšem nesmíte se domnívati, že se vám Matka Boží zjeví, když ji budete prositi o radu, že vám našeptá, co máte dělat, ne! Ona bude všechno řídit tak, abyste připadli na správné řešení své záležitosti.

Slyšte příklad z misií afrických z r. 1899. Jeden tamní misionář chtěl se dostat s malou družinou do černošské vesnice. Stál právě na křižovatce, ale byl bez vůdce a z průvodců nikdo nevěděl správné cesty. I ptali se, kde mohli, ale všechno nadarmo. Tu si misionář pomyslel: Když není lidské pomoci, musím hledat pomoc Boží. Vzal medajli, která na jedné straně měla obrázek mariánský, na druhé sv. Josefa, a pravil k družině: Vyhodím medajli vzhůru: padne-li tak, že nahoře bude obraz Matky Boží, půjdeme vpravo; padne-li však s obrázkem jejím dolů, půjdeme vlevo. Všichni souhlasili. Medajlku tedy vyhodil, a spadla s obrázkem Panny Marie nahoru. Šli tedy vpravo. Za několik hodin byli ve vesnici. Ale k svému úžasu slyšel, že to není vesnice, kterou hledal, že šli zcela opačnou cestou. Řekneš: Tedy zbloudili. Zbloudili a nezbloudili.

Večer vešli do jedné chyše. Černoši se s počátku ostýchali, ale později byli sdílní. Misionář se modlil před spánkem s průvodci růženec, opakuje v jejich řeči Zdrávas Maria: „Mašume ve Maria.“ V koutě seděla ubohá stařena všechna schoulená, smrt už jí hleděla z očí. Pojednou vstane, přistoupí k misionáři a ptá se, co to stále opakoval. Potom chce, aby jí ukázal svou medajli, o níž vypravoval. Misionář jí vyhověl, a stařena srovnává misionářovu medajli se svou, kterou měla na krku. Ale najednou začne naříkati: „Můj syn, mé dítě!“ Když se nechtěla dát utišiti, tázal se jí misionář, proč pláče. I podala mu vysvětlení: „Před dvaceti lety byla jsem právě na tom místě, kde je křižovatka, a můj syn se mnou. Ale opustil mne: odešel k bělochům. Po letech však se vrátil. Ó, jak jsem byla šťastna! Než najednou těžce onemocněl a přiblížila se jeho poslední hodinka. Když umíral, pravil ke mně: „Matko, u bělochů jsem poznal cestu do nebe, už ti nemohu tuto cestu ukázat, ale přece chci, abys přišla za mnou do nebe. Potom mi podal tuto medajli, řka: „Vezmi si tuto medajli a modli se denně: Mašume ve Maria, pak se jistě v nebi shledáme.“ Přislíbila jsem, že ho poslechnu. A často nejen denně, ale nescílněkrát za hodinu modlila jsem se: Mašume ve Maria, aniž jsem věděla, co to znamená. Nuže, pověz mi, jak tomu mám rozuměti.“ Misionář jí tedy vyložil aspoň nejpotřebnější prav-

dy, a bylo prý nápadné, jak ji milost Boží osvítila, takže výklad jeho chápala a si pochvalovala. Druhý den večer byla již připravena ke křtu, který také přijala. Potom všecka šťastná šla na hrob svého syna, kde poklekla a modlila se bez ustání Mašume ve Maria, Zdrávas Maria. A hle, druhého dne našli ji na hrobě mrtvou; medailku držela v ruce tak pevně, že stěží ji mohli dostat z ruky. Poradila tedy Panna Maria misiónárovi na křižovatce velmi dobře. Šlo skutečně o věčnou záchranu duše.

3. Zvláště však dává Matka Boží dobrou radu těmto druhům lidí:

a) *Hříšníkům*. Těm radí, aby se smířili s Bohem. Vnitřní hlas praví k nim: „V duši tvé není vše v pořádku, hled' se napravit a začít nový život.“ Namítají-li zlé náklonnosti: „Vždyť ještě máš čas,“ doléhá: „To jsou špatní rádci; ihned se naprav, zítra může být již pozdě!“

Pěkný je příklad, který čteme v životě sv. Františka de Hieronymo, apoštola Neapole. Tento sv. muž seděl ve zpovědnici, když tu přišel statný muž ke zpovědi. První jeho slova byla: „Panna Maria mne k vám posílá.“ Jak se to stalo, uslyšíme hned z jeho vlastního vypravování. „Od prvního mládí — tak vypravoval knězi — byl jsem oddán ohavnému hříchu a neměl jsem síly, abych ho zanechal. S lety přibývalo i mé náruživosti, až jsem tak hluboko klesl, že jsem se už ničeho nebál. Už jsem se nemodlil a nechodil do kostela. Jen když jsem šel kolem obrazu Matky Boží, ze zvyku jsem ji pozdravil Zdrávasem. Takto jsem ztrávil dvacetšest let. Ale jednou, když jsem spal, spatřil jsem před sebou krásnou paní, která mně činila výčitky, proč odkládám se zpovědi, a přikázala mi, abych následující den šel ke zpovědi. Když jsem se náhle probudil, slíbil jsem, že tak učiním; ale když se rozednilo, namluvil jsem si, že je to jen vidina, a žil jsem hříšně dále. Než brzy nato zjevila se mi nebeská paní opět a přísně mi domlouvala, hrozíc trestem, jestliže se nepolepším. I tato výstraha byla marná, neboť chtěje vyhladiti z duše své každý dojem, oddal jsem se neřesti ještě víc. Dobrotivá paní však mne neopustila a zjevila se mi ve snách po třetí. Tentokráte mně trpce vyčítala, že nedbám její výstrahy. „Co ti pomůže, když sice pozdravuješ můj obraz, ale když chceš mermomocí zahynout? Věz, že jsem se ti zjevila naposled. Půjdeš-li k zpovědi, pomohu ti; jinak tě stihne spravedlnost Boží.“ Tu jsem ve spánku volal: „Ale jak se zbavím břemene svých hříchů, které

jsem hromadil dvacetšest let? Kdo vyslechne ochotně mou zpověď?“ A zjev pravil: „Jdi do kostela zasvěceného jménu mého božského Syna, tam tě ochotně přijme můj služebník František.“ — Když toto vše sv. knězi vyličil, vykonal si životní zpověď a pln radosti a pokoje opustil zpovědnici. Panně Marii pak vroucně děkoval, že mu pomohla, aby se zbavil tak veliké viny.

b) Radí *pochybujícím* ve víře. Pochybnosti tyto jsou zlý červ, v duši hlodající. V minulém věku zemřel jeden známý německý spisovatel (dr. Ferdinand Herbst r. 1863), který se narodil jako protestant. Studium poznal sice dostatečně pravdu, ale neměl síly, aby přestoupil do katolické církve. Ach, kolik měl ještě překážek: „Snad přece nemá církev katolická ve všem pravdu? Nebyla by to urážka rodičů, kdybych opustil zděděné náboženství?“ Tak a podobně jsa znepokojován vydal se v létě na cestu do bavorských hor. Když stál na úpatí jedné hory, vešel do chalupy, která byla nedaleko, aby se vyptal na cestu. Stará matička, s níž se tam setkal, vykládala mu zevrubně, kudy má jít, zejména zdůrazňujíc, aby kapličku na výšině učinil svou směrnicí. Mladý cestovatel poděkovav za pokyny, dal se na cestu. Ale sotvaže se vzdálil, běžela za ním stařenka, aby mu dala ještě jeden pokyn. Právilať: „Až přijdeš ke kapličce, můžeš se pomodlit Otčenáš a Zdrávas, neboť je tam krásná Matka Boží.“ A náš spisovatel přislíbil. Když za dvě hodiny byl u kapličky, vešel tam, poklekl a pomodlil se před obrazem Bohorodičky, který byl ozdoben čerstvými květy, Otčenáš a Zdrávas. „Sotva že jsem tak učinil — doznává upřímně, — zdálo se mi, jakoby Duch Sv. byl mne ovanul. Vyšel jsem z kapličky, abych se pokochal krásou tiché přírody, ale za chvíli táhlo mne to zase zpět. I vešel jsem po druhé a uvažoval jsem o svém minulém životě. A když jsem odcházel, byl jsem v nitru svém již celým katolíkem. Proto jsem po svém návratu již neotálel přestoupiti a veřejně doznati katolickou víru.“

Moji drazí, my sice máme víru, ale jak často bývá slabá! To je naše nemoc. Proto poklekněme také rádi před obrazem Matky Páně: Ona i nám jistě dobře poradí, hlavně abychom věrně podle víry žili a o vytrvalost prosili.

c) Konečně má bl. Panna pro nás všechny ve všech vážných potřebách dobrou radu, kterou nám dává zvláště *svým příkladem*. Tímto mluví k mládeži: Zachovej si čistotu! Obětuj raději všechno, statky, zdraví, krásu, jen čistotu ne! K do-

spělým dí: V utrpení nezapomeňte, že je to milost s nebe, která vás vysoko povznese, když utrpení přijmete ochotně. Jako já jsem se stala velikou utrpením, tak i vy. Proto čímkoli vás Bůh navštíví, řekněte se mnou: „Staniž se mi podle slova tvého.“ K tomu dodáváme: Když přijde pokušení, nevymlouvejte se vytáčkami: „Co na tom záleží? I kdybych se v tom provinil, to je maličkost, to mně neuškodí!“ Raději se otažte v modlitbě Panny Marie, co máte dělat, a jistě hned se vám dostane dobré rady. Ona vám v duchu ukáže své zbodené srdce a uslyšíte: „Ach, dítě mé, nebodej mne znova, nehřeš!“

Nakonec ještě jeden příklad. Již je to dávno, co byl jeden španělský důstojník pro velezradu odsouzen k smrti zastřelením. Když ho vyvedli na popraviště, zavázali mu oči, odsouzenec poklekl a očekával již smrt. Než v tom okamžiku zaznělo s věže polední Anděl Páně. Dříve bylo ve Španělsku zvykem, jakmile zvonili klekání, že se ustalo od práce ať doma ať na poli nebo kdekoli jinde, a všichni se modlili tiše Anděl Páně. To platilo pro všechny stavy, i pro vojíny, ať na cvičišti, ať na popravišti. Proto i tentokráte, když zaznělo klekání, důstojník, který měl provést popravu, místo povelu k výstřelu dal povel k modlitbě. Vojíni se tedy modlili a s nimi i odsouzený důstojník. Domyslíme se, jak mu asi bylo, když se modlil: Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší. Než hle, ještě se nedomodlil třetí Zdravas, když tu přijel na koni největším tryskem jezdec, přinášeje odsouzenému neočekávanou milost od krále. A odsouzený důstojník byl zachráněn.

Nebylo to zvláštní řízení Boží na přímlovu Panny Marie? Ký div, že se omilostněný důstojník od té chvíle nemodlil žádnou modlitbu tak často a tak nábožně jako Zdravas; neboť nebýti modlitby Anděl Páně, bylo by bývalo omilostnění přišlo už pozdě. Ale strach a děs, který prožil očekávaje jistou smrt, změnil zcela jeho smýšlení: Opustil svět a vstoupil do kláštera, kde se ve všech potřebách a pokušeních modlil Anděl Páně, čerpaje z něho vždy novou sílu a útěchu; ano i když umíral, šeptal zamilovaný andělský pozdrav.

Moji drazí, i my jsme propadli odsouzení pro své četné hříchy, pro svou věrolomnost vůči svému vládci nejvyššímu, vůči Bohu, a běda bylo by nám, kdybychom nemohli doufat v omilostnění. Proto nemůže býti pro nás lepší rady než modliti se též s důvěrou každodenně třikrát Anděl Páně. Naše nebeská Matka jistě nás odmění za tuto věrnost a důvěru a při-

spěje nám, abychom také šťastně skončili svůj možná pohutlivý život. To bude pro nás jistě její nejlepší a nejspasitelnější rada. Amen.

XXVII. Panna Maria - potěšení zarmoucených.

„Neopomíjej plačících potěšovati.“

(Sir. 7, 38.)

„Člověk . . . krátce žije a sycen jest mnohými bédami,“ říká již Job (14, 2). Vnější a vnitřní bídy na nás doléhají se všech stran a sotva jediný den přejde, aniž nás potkalo něco nepříjemného, ba trpkého. I Sirach poznamenává: „Svízel veliká ustanovena je všem lidem a jeho těžké tíží syny Adamovy ode dne, kdy vycházejí z lůna své matky až do dne, kdy bývají pochováni do matky všech.“ (40, 1.) Všude je bol. Kdybychom mohli nahlédnout do lidských srdcí, viděli bychom, jak mnohé je hluboce zraněno. Ve všech rodinách jsou stopy zármutku, i když je domácí hledí zakrýti; ano právě u těch, které jsou na pohled nejšťastnější, našli bychom více utrpení než jinde. Proto je nám nevyhnutelně potřebí *útěchy*. Pramenem veškeré útěchy jest Bůh, jak dí sv. Pavel: „Veleben budiž Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy, jenž nás potěšuje ve všelikém soužení.“ (II. ke Kor. 1, 3.)

Kromě Boha máme však ještě někoho, kdo nás znamenitě těší — Pannu Marii. To se rozumí samo sebou, neboť srdce její jest srdce naší Matky. A která matka mohla by dát dítěti svému trpět bez útěchy? Proto nás také církev sv. učí vzývat Matku Boží jako *potěšení zarmoucených*.

1. Panna Maria ví o našich bolestech. Ovšem jen Bůh jest vševědoucí a zná nejen všechny naše bolesti, ale i všechna hnutí našeho srdce, a není třeba, aby P. Maria k poznání našich křížů a bolestí byla také vševědoucí. Poznáváť naše bídy v Bohu, na něhož patří. Dalekohledem dohlédneme do veliké dálky, telefonem si pohovoříme se vzdálenými od nás na sta mil. Bylo by s velikou škodou, kdybychom těchto prostředků

neměli; ale oč nesmírně osudnější by bylo pro nás, kdyby nebylo spojení naší země s nebem, když by naše vzdechy a prosby nepronikly k Bohu a svatým jeho. Ale je spojení s nebem, poněvadž jest a musí býti spojení s Bohem, jenž jest všude a jest tudíž vševědoucí. Proto v Bohu a skrze Boha, na něhož patří, poznávají svatí a vyvolení Boží naše bědy a vzdechy, a ovšem hlavně Matka Boží, neboť světlo slávy, jímž jest Ona ozářena, je nejjasnější. Bez poznání našich běd nemůžeme si Pannu Marii jako Matku svou ani představit, nebo jak se stará každá dobrá matka, aby věděla o strastech a křížích svého dítěte!

2. Panna Maria *chce a touží nás potěšiti*. K tomu ji nutí její mateřská láska k nám. Úřad těšitele konal na této zemi obdivuhodným způsobem sám *Kristus Pán*. Jeho srdce, plné lásky a smilování, ujímalo se všech nešťastných a utlačovaných, nikdo neodcházel od něho bez útěchy. Důkazem, jak toužil těšiti ubohé a zarmoucené, jest jeho dojemná výzva: „Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.“ (Mat. 11, 28.)

Panna Maria jest však v každé příčině věrným obrazem svého božského Syna a srdce její jest jeho srdci nejpodobnějším, proto i z tohoto důvodu není pochyby, že není pro ni větší blažeností než nás těšiti a nás se ujímati. Sv. Ignác mučedník píše: „Maria má soucit s bídými a zarmoucenými, a dobře vědouc, co jest strast, přináší nám co nejochotněji svou útěchu.“

3. *Jak nás těší?*

a) *Svým příkladem*. K mudrci Solonovi v Athénách přišel jeho dobrý přítel, aby ho mudřec potěšil v jeho velikém zármutku. Solon vyvedl ho na vysokou horu, odkud byl krásný pohled na celé město. Když se chvíli dívali na domy a ulice a přítel Solonův si neustával naříkati, pravil k němu mudřec: „Příteli, uznávám, že máš příčinu se rmoutit; ale považ, že nejsi sám. Pohleď na toto město a na všechny jeho domy, a uznáš, myslím, že v nich je mnoho bídy a soužení, s nimiž se nedá srovnat tvé protivenství. Proto se utiš při této myšlence, že nejsi ani sám ani první, který musí trpět“ Tak Solon potěšil svého přítele a zahnal zármutek z jeho srdce.

Moji drazí, ještě účinněji nás těší naše nebeská Matka. Nemá potřebí, aby ukazovala na bědy a utrpení jiných, nýbrž může právem ukázati na své utrpení, řkouc: „Ó mé dítě, které těžce neseš svůj kříž, pohleď na mne, na matku svou, a uvaž, co já jsem vytrpěla, jaký kříž já jsem nesla! — Jsi

chudý a musíš stále bojovati s nedostatkem, takže stěží obstaráš nejnnutnější věci pro sebe a pro své nejbližší. Ale vzpomeň si, jakou chudobu já jsem pocítila v Betlemě, když se měl narodit Spasitel tvůj, kdy jsem se ode všech odstrčena musila se svým snoubencem uchýliti do chléva! Nebo máš bolesti, trpíš nemocí možná už delší čas, a musíš mnoho vystáti; ale viz, kolik já jsem vystála od předpovědi Simeonovy, kdy mne začal zraňovati meč bolesti, až do smrti Syna mého na Kalvarii, kdy zcela pronikl srdce mé! Běduješ nad ztrátou svých drahých, dobrého otce, pečlivé matky, hodného manžela, nadějného dítěte a cítíš se osamělým. Než nezakusila jsem i já tohoto bolu, když jsem pozbyla svého snoubence, oporu svého života, ano když jsem ztratila na Kalvarii nejlepšího syna a chovala na klíně jeho mrtvolu! Máš nepřátele, kteří tě nenávidí, utlačují a pronásledují; ach považ, že jsem ani tohoto utrpení nebyla ušetřena. Nebyli nepřátelé Ježíšovi i moji nepřátelé? Co ústrků jsem vystála pod křížem! A zdali jsem si toho všeho zasloužila? Tobě však vyčítá snad svědomí leccos, čím jsi Boha urazil a čehož jsi dosud, jak slušno, neodčinil. Proto utiš se, dítě mé, a neodvracej ve svých bédách, strastech a utrpeních očí svých od Matky své, která vždy bude tvou útěchou!

Král René z Anjou (1486) měl při svém skvělém dvoře pěvce a básníky, kteří ho obveselovali, ale měl také zajímavý štít, který stále s sebou nosil. Byl na něm totiž vyobrazen balzámový keř s hlubokým řezem, z něhož kapaly hojné kapky balzámu. Pod obrazem byl nápis: „Zraněn, aby hojil.“ To je krásný symbol (obraz) bolestné Panny Marie, naší těšitelky. Či není její srdce mečem bolesti probodené bohatým pramenem, z něhož nám prýští hojivý balzám útěchy?

Jak nás těší naše nebeská Matka?

b) Tím, že nám *odníma příčinu* zármutku, t. j. naše utrpení. Ale všechna utrpení nám odnítí nemůže již z toho důvodu, že jsou pro nás spasitelná. Utrpení nám vynesou nejvíce užitku pro věčnost. Proto také na věčnosti budeme Bohu vřele děkovati za všechna utrpení, která nám poslal nebo na nás dopustil. Když nás potká kříž, myslíme více na Boha a obracíme se toužebně k němu, jako slunečnice obrací svůj veliký květ k slunci. Země, kde není bolu ani slzí, není zde, to je výsadou nebe.

c) Když nám Panna Maria neodejme utrpení, *vyprosí nám sílu*, abychom je unesli. Jako se v Káně galilejské obrátila

k svému Synovi, řkouc: „Nemají vína,“ tak poukazujíc na nás ubohé, řekne k Synu svému: Nemají síly, nemají trpělivosti, nemají pokory. A jestliže se v Káně ujala chudých svačebčanů neprošena, oč spíše se ujme nás, když ji budeme důtinně a úpěnlivě prositi!

4. Ale *namítnete*: „Už jsem se tolik namodlil a naprosil Matku Boží, a přece jsem nedosáhl žádoucí útěchy.“ Tomu nevěřím. A je-li tomu tak, někde bude chyba. Bezpochyby není tvá modlitba, jakou má býti. Mnozí si vysvětlují vyslyšení zcela nesprávně: Jdou k Matce Boží, modlí se k ní a myslí, že se na ně ihned snese útěcha jako vydatný déšť po parném dni. Někdy tomu tak bývá, ale zpravidla ne. I my se musíme se své strany *přičiniti*, abychom došli útěchy. Když rolník zasije, prosí ovšem o požehnání, ale na tom nepřestává, nýbrž pracuje dále, pleje, okopává a pod. Tak i vy sami se musíte hledět potěšit pravdami náboženskými, a pak se můžete nadíti, že bude při vás státi Panna Maria, abyste jim dobře rozuměli a útěchu z nich čerpali. Jestliže však to opominete, nedivte se, že se vám dostane velmi málo útěchy.

Připojme *různé druhy nařikajících*:

a) první jsou rozené plačtivé ženy, t. j. takové, které, i když nemají bolu, vymyslí si jej;

b) druzí předstírají bolest, poněvadž je to zajímavá, když jsou středem obecné pozornosti a se všech stran dostávají soustrastné projevy;

c) konečně jsou takoví, kteří skutečně trpí bez své vlastní viny. Patříš-li k těmto, chop se spasitelného prostředku, totiž svého náboženství, a jím se utěšuj! Jdi aspoň v duchu pod kříž a řekni si: Musím vytrvat nesa svůj kříž, neboť mi jej posílá Bůh, Otec můj nejlepší, který ví, co činí a chce, abych ho použil k své spáse. Kříž netrvá dlouho a pak následuje odměna tím větší, čím byl těžší a čím lépe jsem jej nesl. Tak-li se budeš sám těšiti, Panna Maria ti pomůže a obdaří tě velkou útěchou.

Jak těžko bývá vězňům! Za temné noci kladou své horké čelo na mříže vězení, pohlížejí vzhůru k nebi a okřívají, jakmile spatří jedinou hvězdu. Moji drazí, i my jsme zde na zemi jako ve vězení, musíme trpěti, ale ne bez útěchy; Panna Maria jest milou, potěšující hvězdou v noci našeho utrpení. Pohlížejme rádi k Ní a vzývejme Ji s důvěrou! Ona nám pomůže, abychom se dostali šťastně na svobodu, tam, kde už není ani utrpení ani bolu, ale radost věčná. Amen.

XXVIII. Panna Maria - uzdravení nemocných.

„Uslyšev to Ježíš řekl: Nemoc ta není k smrti, nýbrž k slávě Boží.“

(Jan 11, 4.)

Jedno utrpení nás stihá více nebo méně všechny bez rozdílu — *nemoc*. Je to smutný následek dědičného hříchu, který na nás uvalil smrt a co ji předchází, nemoc. Každý člověk nese v sobě od narození zárodky nemoci a smrti. Ty se vyvinou dříve nebo později a nabudou takové síly, že konečně zničí veškerou zdravou sílu těla a přivodí jeho smrt. Jak děsné jsou některé nemoci, takže se nemocný svíjí bolestí, ano jest na pokraji zoufalství! Sám Kristus Pán, Spasitel světa, se za svého veřejného života zejména nemocných ujímal a je uzdravoval. Kolik uzdravení uvádí sv. evangelium, a přece je to jistě jen nepatrný zlomek!

Moc uzdravovati Kristus Pán udělil i sv. apoštolům. Skutky apoštolské vypravují nám, jak sv. Petr vchází se sv. Janem do chrámu, uzdravil chromého od narození, zvolav k němu: „Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!“ A chromý vyskočil, postavil se a chodil. Životopisy svatých za všech věků nám dosvědčují, jak se na jejich přímluvu dostalo nesčetným nemocným náhlého a překvapujícího uzdravení. Kdo by se tedy odvážil mysliti, že by byl Kristus Pán tuto moc odepřel své Matce a Královně všech svatých? Nejlepším důkazem této moci jí udělené jest útěchyplná skutečnost, že Matka Boží po všechny věky se nad nemocnými smilovávala a často i *zázračné uzdravení jim vyžádala*. Latinské úsloví dí: *Contra factum non valet argumentum*, t. j. proti skutečnosti nelze nic namítati. Obírejme se tento večer touto milou skutečností!

1. *Veliká moc Bohorodičky při uzdravení nemocných.*

Kdybychom mohli všechny nemocné, které P. Maria uzdravila, předvésti v průvodu, bylo by to ohromné vojsko. *Jak* Panna Marie uzdravuje? Panně Marii se nemůže rovnat ani jeden z nejslavnějších lékařů. Těmto Matka Boží ponechává jen lehčí případy, sobě však vyhrazuje nejtěžší. Matka Boží slaví v léčebném umění pravé vítězství. Každá svatyňka Ma-

riánská jest její ordinanční síň; operační sály jsou její slavná poutní místa. Ale tam se neléčí jako při operacích řezáním, sekáním, pálením, tam stačí k uzdravení jediný pohled z jejich milosrdných očí, a slepé oko prohlédne, jediný pohled, a rána se zavře, jediný pohled, a údy se narovnají. Kolik je slavných poutních míst Mariánských! Každá křesťanská země má aspoň jedno slavné poutní místo. Francie má Lurdy, Španěly Montserrat, Rakousy Mariazell, Švýcary Einsiedeln, Bavorsy St. Oetting, Čechy Sv. Horu, Morava Sv. Hostýn, Belgie Ostakker, Polsko Čenstochov atd. atd. A takových míst stále přibývá: v Itálii Pompeji, ve Španělsku Fatima a j. Kolik je tu nahromaděno skvostných památek na náhlá vyslyšení, na zázračná uzdravení! Žádná královna nemá tolik krásných darů a klenotů.

2. Proč se P. Maria ujímá tak dobrotivě a velkomyslně nemocných? V jedné básni se vypravuje, jak matka jela se svým synkem pozdě v chladné noci silnicí. Jeli kolem mlýna, kde hořelo světlo. Přes hřmot mlýnského kola bylo slyšeti ze stavení pláč dítěte. I poručila matka vůz zastaviti a naslouchala. Poznala, že mezi tím, co dítě pláče, někdo dojemně zpívá. Když matka neustávala naslouchat, otázal se hoch, proč tak dlouho zůstávají stát v chladné noci. „Ó dítě, — vece matka — takový pláč a takový zpěv zná každé mateřské srdce: Zde musí býti nemocné dítě a jeho matka mu zpívá ukolébavku, aby je utišila. To nedá matce, která něco podobného prožila, aby jí to nedojalo a aby se spolu nermoutila.“ Moji drazí, jak krásný rys soucitného srdce s trpkým bolem a nemocí bližního, a přece jde o dítě cizí! Sudťe, jak soucitné je srdce naší nebeské Matky k jejím nemocným dítkám! Právě proto, že ji trpký úděl těchto jejích dítek tolik dojíhá, pomáhá jim tak velkomyslně a vyprošuje jim uzdravení nebo alespoň polehčení.

O slavném lékaři francouzském Recamiérově († 1852 v Paříži) napsal jeden z jeho žáků, volnomyšlenkář: „Jednou při lékařské prohlídce upozoroval jsem jako i moji kolegové, že náš profesor má růženec. Byli jsme jako ohromeni. Učený Recamiér, slavný profesor, nejvyšší autorita ve vědě lékařské, lékař knížat a králů, jehož sláva naplňuje celou Evropu, se modlí růženec! Sotvaže profesor upozoroval náš obdiv, řekl klidně: „Ano, modlím se růženec. Když mne pojme úzkost o nemocného a všechny prostředky lékařské selhávají, obracím se k tomu, jenž může všechno vyléčiti; ale poněvadž nemám

vždy tolik času, abych svou prosbu přednesl Bohu, modlím se k bl. Panně jako své prostřednici jeden nebo dva desátky růžence, a přiznávám, že dosahuji znamenitých výsledků.“ Není-liž pravda, krásné svědectví o důvěře tohoto vědce k Bohorodičce, ale také krásné svědectví o její moci a smilování nad nemocnými: Uzdravení nemocných!

3. *Za jakým účelem* P. Maria uzdravuje nemocné?

Zázraky, které vyprošuje, posiluje se znamenitě *víra* nejen těch, kteří jsou uzdraveni, ale i těch, kteří se o tom dovědí! *Pomáhá tedy duším.*

Roku 1862 proslavený pařížský advokát dr. Jindřich Laserre nabyl zázračně zraku, použiv lurdské vody. Věc se udála takto: Laserre měl již z mládí důvěrného přítele Freycineta, bývalého ministerského předsedu, mírného protestanta. Když oslepl a všechny lidské prostředky byly marné, radil mu jeho přítel, aby s důvěrou použil lurdské vody. „Kdybych byl — pravil k němu — věřícím katolíkem a nemocen jako ty, neváhal bych ani okamžik to zkusiti. Je-li pravda, že se nemocní lurdskou vodou náhle uzdravili, můžeš doufat, že počet jich rozmnožíš. Není-li to pravda, nic tím neztrátiš. Zázračnou vodu může ti zaslat lurdský farář.“ Ale Laserre neuposlechl. A proč? Když se nedlouho nato setkal se svým přítelem a jeho chotí v Paříži a když ho tento plísnil pro jeho neposlušnost, pravil Laserre: „Ale uvažte, jaká mi hrozí zodpovědnost za zázračné uzdravení mých očí! Vždyť bych musil svůj život skutečně napravit a stát se svatým, a k tomu necítím se dost silným.“ „To jsou plané výmluvy,“ odbyl ho ministr. „Proč bys váhal tak učiniti, vždyť tím přece nic neztrátiš? A což nemá tě k tomu pohnout i to, že tobě věřícímu katolíku tak radí dva protestanté?“ Na takové domluvy dal se nemocný doktor konečně pohnouti a objednal si lurdskou vodu. Když došla, poklekl, pomodlil se vroucně Zdrávas Maria, potom vstal, omočil šátek v lurdské vodě a přetřel si oči. A hle, — prohlédl. „Jsem uzdraven,“ vykřikl pln úžasu. Že tento zázrak velice dojal i ministra Freycineta a jeho choť, snadno lze pochopiti. Ještě téhož dne Laserre vykonal zpověď a druhý den přistoupil k Stolu Páně. Z vděčnosti za takové dobrodiní stal se velikým apoštolem lurdských zázraků svým krásným spisem „Naše milá Paní lurdská“, který byl přeložen téměř do všech jazyků.

Vzrůst víry, život podle víry a nadšení pro víru, to chce naše nebeská Matka svými zázraky. Nevěra je pekelný had,

který se ještě neustále plazí po této zemi a otravuje duše. Ale pohledte, moji drazí, na poutní místa Mariánská, zejména do Lurd: Každým zázrakem — r. 1932 bylo lékařskými odborníky v Lurdech zjištěno šest zázraků — Panna Maria potírá vítězně jeho hlavu. Jeden profesor se nedávno vyjádřil: „Věda neví dnes nic o Bohu. Od této otázky přešli jsme již dávno k dennímu pořádku.“ Když se však stane zázrak, je to ostudné pro takové pány, neboť je to škrtnutí ruky Boží přes všechny jejich výmysly. Ovšem kdo nechce věřit, toho ani největší zázraky nepřesvědčí. To jsou lidé podobného rázu jako známý francouzský revolucionář Rousseau, jenž se vyjádřil: „Kdyby někdo přede mnou i vzkřísil mrtvého, spíše bych se stal pomateným než věřícím.“ Zde však už nemluví rozum, nýbrž vášně. „Dixit insipiens in cordo suo: Non est Deus,“ t. j. „Řekl pošetilec v srdci svém: Není Boha. Zkažené, ohavné jsou jejich mravy.“ (Ž. 13, 1.)

4. Ale namítnete: Proč pak Panna Maria neuzdraví všechny nemocné, kteří ji vzývají? Odpověď zní: Poněvadž často by to nebylo pro ně dobrodiním. Nemoc není vždy zlo. K nejvyšším ctnostem, k nebi, vede často jen cesta trnitá sice, ale bezpečná — nemoc. Mnozí lidé pokud byli zdraví, nestarali se o náboženství, žili jako by zde měli stále žít, ale když přišla nemoc, naučili se přiklekat ke kříži a líbat jej, opovrhli půvaby a požitky světa a zatoužili po nebi. Ký div tedy, že Panna Maria všechny nemocné neuzdraví, ale zato jim prokáže to dobrodiní, že jim vyprosí sílu a oddanost do vůle Boží.

Roku 1912 konala se veliká pout z naší vlasti k Madoně pyrenejské, do Lurd. Mezi účastníky bylo pět mrzáčků. Jedna z nich byla slečna, která bez berlí nemohla udělati ani krůček. Byla tedy na svém vozíčku dopravena do Lurd. Ó, jak se modlila před svou koupelí v lurdské vodě v koupelně (piscině) vedle jeskyně a jak prosili za ni i jiní! Byla tedy do vody ponořena a vyzdvižena, než zázrak se — nestal ani při sv. požehnání. Proto musila být zas na svém vozíčku dopravena zpět. Již na cestě, ale zejména po návratu ptal se kdekdo: „Nu, slečno, jak se daří po pouti?“ „Dobře,“ pravila, „Panna Maria mne lépe vyslyšela, než jsem si přála a než jsem zasloužila: Netrpělivost mne opustila, jsem zcela spokojena a oddána do vůle Boží; teď ráda ponesu svůj kříž.“ Touto odpovědí mnozí byli příjemně překvapeni a poznali, že její obtížná pout do Lurd nebyla marna.

Tak se daří všem nemocným a churavým, když si řádně vy-

konali pout k Matce Boží. I když nejsou uzdraveni, nereptají a jsou spokojeni. To dosvědčuje i jeden židovský dopisovatel anglického listu: „Chování nemocných, kteří se neuzdravili, nedá se vylíčiti.“ „Ať se děje vůle Boží!“, tak zní bez rozdílu odpověď těch, kterých jsme se ptali, zdali nejsou příliš zklamáni pro negativní (záporný) výsledek své pouti. A nebyl jich malý počet, kterých jsme se ptali. Jeden souchotinář mi řekl: Lurdy nejsou k tomu, aby se nemocní uzdravili; někteří se uzdraví zázračně, ostatní se neuzdraví, ale všichni se posílí ve víře. Takovým způsobem Panna Maria pomáhá všem nemocným: posilou a útěchou.“

Než nejsou jen nemoci tělesné, jsou ještě horší nemoci — *duševní*. Kde je lidská duše, která by nebyla stížena neduhem? Buď je to marnivost nebo smyslnost nebo hněv nebo lenost a j., co ji tíží a hyzdí. Ano, jsou takoví, kteří mají celou řadu duševních neduhů. Oč více na tom záleží, aby se z těchto neduhů vyléčili, než aby ozdravěli tělesně? Jisto jest, že i tyto duševní nemoci ještě více dojímají mateřské srdce Bohorodičky než nemoci tělesné, a proto se jistě bude snažiti, aby se její dítky z těchto nemocí co možná brzy a důkladně vyléčily. Vzávejme tudíž svou vznešenou Matku, aby nám svou přímlovou pomáhala, abychom se těchto ošklivých nemocí šťastně zbavili a uzdraveni jednou připočtení byli ke krásným duším v nebesích. Amen.

XXIX. Panna Maria - útěcha umírajících.

„Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší!“

Jsou důležité a rozhodující okamžiky v životě našem, jako na př. když stojíme před volbou: Mám studovati? Mám jíti na kněžství? Mám vstoupit do kláštera? Mám vejíti ve sňatek nebo nemám? Ale nejdůležitější je okamžik smrti, v němž se rozhodne o naší věčnosti. Tomuto okamžiku, jímž končí všechny velké i malé zájmy lidské, nelze se vyhnouti, zde není zadních dvířek, všichni musí projíti branou smrti, která vede z času do věčnosti.

To ti, m. dr., praví *víra*: „Ustanoveno je člověku jednou zemřítí.“ To ti praví *rozum*: Organismus, jakým je tělo lid-

ské, se časem rozpadne, strojek tvého srdce se časem zastaví. To nám potvrzuje *zkušenost*. Z těch, kteří zde byli před námi, před sto lety, nikdo zde nezůstal, všichni zemřeli, jak dosvědčují matriky. Na bráně hřbitova pro Hradec Králové je to vyjádřeno nápisem: Co jsme my, to budete vy; co jste vy, to jsme byli my. Bylo by nemoudré a škodlivé zavíratí oči před touto pravdou.

Jednoho dne Bůh pošle k tobě anděla smrti: Ten ví, kde tě má očekávat, kdežto ty nevíš, kde se s ním setkáš. Myslíš, že je to na konci světa, a zatím je to snad velmi blízko. Protože v okamžik smrti se rozhodne o věčnosti, šťastné nebo nešťastné, dlužno se zajisté na smrt připravovati. V čem má záležet tato *příprava*?

1. Moji drazí, *nezapomínejte* na smrt, neboť nač člověk zapomíná, o to se nestará. V řádě Kartuziánů je zvykem, že se členové navzájem pozdravují slovy: Memento mori, t. j.: pamatuj na smrt. Jednou přišel k nim také bodrý Bavor. Když ho potkali, pozdravili ho: Memento mori. Bavor si myslel, že je to po latinsky: Dobré jitro nebo dobrý den. Proto jim také odpovídal: Dobré jitro. Konečně se však dověděl, že to znamená: Pamatuj na smrt. Když přemýšlel, který pozdrav je lepší, zda tento klášterní či obyčejný světský, usoudil, že je pěkné přáteli si dobré jitro nebo dobrý den, ale důležitější že je dobrá smrt. Právě pozdravem: Memento mori jeden druhého na ni upozorňuje. I když se tak nepozdravujeme, nezapomínejme na smrt! Ať se nepodobáme boháči v evangeliu, jenž se těšil: „Zbořím své stodoly a vystavím větší, a tam složím úrodu svou... a řeknu své duši: Duše, máš mnoho zboží složeno na mnoho let; odpočívej, jez, pij, vesel se,“ ale na smrt zapomněl. I řekl mu Bůh: „Pošetilče, této noci požádají duše tvé od tebe; a čím bude, co jsi připravil?“

2. *Žijte spravedlivě!* Přísloví latinské dí: Qualis vita, finis ita, t. j. jaký život, taková smrt. Svatí žili spravedlivě, bohabojně, svatě, proto měli šťastnou, blaženou smrt. Učený P. Suarez umíraje, volal: „Nebyl bych věřil, jak se sladce umírá!“ Ale nebyl jen učený, nýbrž i svatý. Sv. Jeronym pravil k těm, kteří stáli u jeho smrtelného lože: „Nesete mi zprávu, že musím odejít. Bůh zaplať za tuto radostnou zprávu! Ó smrti, jak jsi mi vítána! Jen pro bezbožné jsi hrozná. Bratří, bděte a modlete se, a zkusíte, jak se sladce umírá, když se žije správně a svatě.“ Sv. Alois na otázku představeného: „Nu, Aloisi, co děláme?“ odvětil radostně: „Jdeme do nebe.“ Po-

dobně umírající bl. Gemma Galgani († 1903) na otázku svého zpovědníka: „Co teď, Gemmo?“ odpověděla s nevýslovnou radostí: „Otče, půjdeme k Ježíši.“ Tak umírá čistota, tak umírá svatost.

Ovšem stalo se, že se i veliký hříšník obrátil na smrtelné posteli a šťastně zemřel. Ze sv. evangelia víme, že i lotr po pravici skončil šťastně. Ale takových případů je poměrně málo, a je nebezpečné s obrácením odkládat až na poslední hodinku. Když se strom již kloní hluboko k severu, těžko ho zachytit, než dopadne, a dáti mu směr opačný, k jihu. Zákonem je, jak řekl Kristus Pán: „Chceš-li vejíti do života (věčného), zachovej přikázání!“

3. *Držte se pevně Panny Marie*, své Matky, volající k ní s nezlomnou důvěrou často a často: „Pros za nás hříšné i v hodinu smrti naší!“

Pravíme: „s nezlomnou důvěrou.“ a) Poněvadž i Matka Boží ví, jak důležitá, rozhodná a nebezpečná je hodinka smrti. Jisto jest, že peklo v tento okamžik nasadí všechny páky, aby duši naši urvalo. Než důvěrujme a potěšme se! Panna Maria jest naše matka! „Ecce, mater tua,“ hle matka tvá! Co by to bylo za matku, když by se o své děti v menších věcech starala, jako tomu bylo na př. v Káně galilejské, když se nedostávalo vína, kdežto o věc *nejdůležitější*, o šťastnou hodinku smrti, by se nestarala! Když bychom nemohli na ni spolehnout v této záležitosti, jak bychom chtěli na ni spoléhat ve věcech méně důležitých! Pak bychom byli děsně zklamáni, pak by ji ani světci nesměli tolik vychvalovat, ani církev nesměla by ji tak krásně titulovat — „matka milosrdenství, naděje naše, brána nebeská“ — ani ji tak vroucně vzývat.

Kdy pak se stará matka nejvíce o své dítě? Není to, když umírá? Tu sedí téměř ve dne v noci vedle něho, obsluhuje a ošetřuje je, táže se ho, co by si přálo, mluví k němu, těší je a posiluje. Sic jinak by to byla krkavčí matka, bez citu, bez lásky. Než pryč s těmito obavami, když vzpomínáme své nebeské Matky! Není ani sebemenší pochyby, že vynaloží vše, aby nám poslední hodinku usnadnila, trpkost její osladila, hrůzu odvrátila a naše chvějící se srdce potěšila.

Mladý maďarský magnát byl při revoluci r. 1848 odsouzen k smrti. Jeho matka šla až k nejvyšším osobnostem, aby mu vyprosila milost. Ale nadarmo. Jen jedno jí bylo dovoleno: navštívit syna ve vězení. I šla tam a ku potěše mu slíbila, že se ještě jednou pokusí o jeho omilostnění. Poněvadž jí už

nebude možno, aby mu výsledek svého kroku oznámila ústně, oznámí prý mu jej jiným způsobem. „Až tě, milý synu, — pravila — povedou na popraviště, budu státi na ulici, a spatříš-li, že jsem oděna v černý šat, suď, že jsem milosti pro tebe nedosáhla; spatříš-li mne však v bílém šatě, suď, že jsi omilostněn.“ Smutný průvod tedy šel, a zkormoucená matka objevila se v bílém šatě, ačkoliv se synu milosti nedostalo. Byl to skutečně klam, kterým matka chtěla nešťastného syna aspoň v poslední chvíli potěšit a bázeň jeho umenšit. — Co si všechno nevymyslí láska mateřská, když jde o záchranu dítěte! Moji drazí, oč více se smíme nadíti, že naše nebeská Matka vynaloží vše, aby nás v nejrozhodnější chvíli, v hodinu smrti, zachránila od osudu nejhoršího! Ona nemá potřebí, aby nás klamala, poněvadž má s dostatek jiných prostředků.

b) Hojná zkušenost učí, že nikdo neumírá tak klidně a spokojeně jako ti, kdož dětinně milovali Pannu Marii. Jeden francouzský biskup minulého století vyznamenával se neobyčejnou horlivostí k Matce Boží. Kdykoli se někde konaly misie, které nařídil po celé diecési, vždy míval sám jedno kázání, a sice o Matce Páně. Jedenkrát byl nával posluchačů tak veliký, že kostel nestačil. I sestoupil s kazatelny a kázal venku. Nachladil se však a dostal silný zánět plic, kterému podlehl. Každý by byl očekával, že tak horlivý biskup bude v poslední hodině pln spokojenosti, klidu a radosti. Zatím však, když umíral, připadlo naň tak hrozné pokušení, že i nejmenší chyby a nedostatky připadaly mu co nejhroznější a nehodny odpuštění. Bůh ví, jak by byl skončil, kdyby kněz, který byl u něho, nebyl připadl na myšlenku, připomenouti mu, jak horlival o úctu Bohorodičky, kolikrát o ní kázal a kolik duší skrze ni zachránil. „Takového ctitele — pravil — Matka Boží neopustí.“ Sotva to vyslovil, byla všechna bázeň biskupova ta tam, a srdce jeho bylo naplněno takovou útěchou, že pozdvihl ruce, jako by měl vidění, volal a zpíval: *Salve Regina, salve!* A tak skončil.

Zvláště však jsou to Mariánští sodálové, kteří končí životní svou pout krásně, ba radostně. V jednom vychovávacím ústavě umíral před lety malý student. Kdykoli ho znepokojovalo pokušení nebo napadla mu smutná myšlenka, odháněl je řka: „Já jsem dítěto Mariánské.“ Tak se těšil, sílil a vítězil.

Moji drazí, přejete-li si i vy tak šťastně a krásně zemřít, buďte věrnými dětmi Panny Marie a modlete se rádi Zdrá-

vas. Zvlášť zbožně říkejte slova: „Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší.“ *Nyní*, abychom se na smrt dobře připravili křesťanským, svatým životem; „i v *hodinu smrti naší*“, abychom s radostí vešli do věčnosti. Amen.

XXX. Panna Maria - Matka duší v očistci.

„Proto svatá a spasitelná je myšlenka za mrtvé se modliti, aby hříchů zproštěni byli.“

(II. Mach. 12, 46.)

Moc a láska naší nebeské Matky Panny Marie nevztahuje se jen na tuto zem, na trpící a sklíčené lidstvo, ale proniká i do stínů a muk *očistcových*, kde se trápí a od zbytků svých vin očišťují věrné duše, přátelé Boží, její hodné dítky. Duše v očistci budou nám vděчны, když jich také vzpomeneme na konci májové pobožnosti, a Matka Boží ráda uvidí, když se ujme jejich nejlepších dítek.

1. *Že očištec jest*, nepředpojatý rozum snadno uvěří. Protestantismus ovšem nechce chápati této pravdy, jako vůbec nemá porozumění pro potřeby srdce, ačkoliv tato pravda o očistci je hluboko zakořeněna v křesťanském lidu. Či nechápe lidský rozum, jak těžko tvrditi, že po smrti každá duše, která nepropadla peklu, hned se ubírá do nebe? Zemře ti otec nebo matka: můžeš za to míti, že duše jejich hned půjde do nebe? Bylo-li tvé matce dejme tomu šedesát let, kolik tu bylo všedních hříchů možná za týden? Kolik jich bylo za rok, neřku-li za všechna léta, co dospěla k užívání rozumu? Řekneš: Matka má se snažila činit pokání za své hříchy modlitbou, dobrými skutky, zvláště přijímáním sv. svátostí, posty, almužnou. Odpovídám: Šťastná matka, jestliže již zde si všechno odpykala; ale činí tak každá matka, každý křesťan? Kolik je těch, kteří si zde neodpykali své všední hříchy a neodčinili časné tresty! Mohou tedy s těmito zbytky a s neodpykanými tresty také hned vejíti do nebe? Jistě ne! Nebo kam by se poděla moudrost, spravedlnost a svatost Boží? „A nevejde do něho (nebe) nic poskvrněného.“ (Apok. 21, 27.)

Každý zákonodárce připojuje trest jako sankci k zákonu. To je rozumné. Jinak by se mu poddaní vysmáli. Tak tomu

musí býti i u Boha co do hříchů *všedních*. Sice kdo by se jich varoval a kdo by činil za ně pokání, kdydy věděl, že v každém případě, t. j., i kdyby měl spoustu všedních hříchů, hned přijde do nebe?

Co uznává rozum, to nám jasně praví *víra*. Když Juda Makabejský po boji s Gorgiášem sbíral těla padlých, zpozoroval, že mají pod rízami sošky zasvěcené modlám, a přece židům bylo přísně zakázáno dotýkati se takových zasvěcenin. I bylo všem zřejmo, že padli pro tu příčinu. Šlechtný Juda pak napomínal lid, aby se uchovali hříchu na své oči vidouce, co se stalo pro hříchy těch, kteří padli. A učiniv sbírku, poslal dvanáct tisíc drachem stříbra do Jerusalema, aby podána byla oběť za hříchy mrtvých. Svatopisec ještě poznamenává: „Proto svatá a spasitelná je myšlenka za mrtvé se modliti, aby hříchů zproštění byli.“ Z toho plyne, že mohli-li býti hříchů zproštění, nebyli zavrženi, a pak, že nejsouce očištěni od hříchů, nemohli vejíti do nebe. Kam tedy přišli? Na třetí místo, t. j. do očištěnce.

Kristus Pán sám mluví o vězení, z něhož uvězněný nevyjde, dokud nenavráť poslední haléře. „V pravdě pravím tobě, nevyjdeš odtud, dokavad nenavráťš poslední haléře.“ (Mat. 5, 26.) Jaké je to vězení? Nebe není vězení. A peklo to také není, poněvadž z pekla se již nevyjde. Je tedy třetí místo pro duše zemřelých: očištěc.

2. Tresty očištěcové jsou *nadmíru veliké*, takže se jim podle učení bohoslovců nevyrovná žádný pozemský trest. Především velká bolest jest *odloučení od Boha*. Největší duševní bolest na zemi je bolest odloučení. Toto odloučení je tím bolestnější, čím užší a přátelštější bylo spojení. Jak trpké jest odloučení přítele od přítele, nevěsty od vzácného ženicha, dítěte od dobrého otce, pečlivé matky, vyhnance od milované vlasti. Někdo se nad takovou ztrátou pominul rozumem nebo si zoufal. Nic však k sobě tak úzce nenáleží, jako Bůh a duše od Boha stvořená, poněvadž byla stvořena pro něho a v něm má svůj poslední cíl. Teď máme slabé, nedostatečné pojmy o Bohu, proto také málo po něm toužíme, málo nás bolí, když se od něho všedním hříchem a vlašností vzdalujeme; ale až se duše naše odloučí od těla a od všeho pozemského, pak všemi silami se ponese k Bohu, k svému jedinému cíli. Poněvadž si však neodpykala všechny tresty a není tudíž prosta poskvrny, bude neúprosnou rukou sražena dolů. Tu bude vzdychat: „Otevřte se, brány věčného města, ať mohu vejíti

k svému věčnému králi!“ Ale přese všechny vzdechy zůstanou brány zavřeny. I bude volat: „Roztrhněte se, mraky, ať mohu spatřiti tvář svého věčného Otce, z jehož rukou jsem vyšla!“ Ale tvář jeho zůstane zastřena. „Ach ráda bych sebe víc trpěla v pozemském životě, jen abych již směla požívatí Boha!“ Oběť její však není přijata. Proto musí trpět a trpět.

K této bolesti odloučení od Boha přistupují i *citelné tresty*, zejména *ohněň*, který má podle bohoslovců stejné vlastnosti jako oheň pekelný, jen že netrvá věčně. To stačí k děsné představě o tomto údělu duše v očištcí.

3. *Kdo jsou tyto duše?* Jsou to nejmilejší dítky naší nebeské Matky. Nesmíme si o nich činiti nesprávné představy. Duše v očištcí nemají zlých náklonností, proto také nehřeší. Přinesly s sebou jen viny z minulého pozemského života, za něž si zasloužené tresty ještě neodpykaly. Jsou plny lásky k Bohu a Matce Páně. Není u nich nebezpečí, že by se této lásce zpronevěřily a od mateřského srdce Mariina odloučily. Věčná blaženost jich nemine. Proto jsou nejmilejšími dítkami Bohorodičky, kdežto my jsme ještě plni nejen menších chyb, ale můžeme i hluboko klesnouti a od své Matky na věky býti odloučení.

Duše v očištcí ve svém smutném stavu *nemohou si samy nikterak pomoci*. Na zemi dovede si trpící člověk pomoci: Když přijde o ruku, má druhou, když přijde i o tuto, může poprositi jiného člověka, aby mu podal pokrm nebo šat. Duše v očištcí však nemohou nic takového konati, jsou zcela bezmocné. Ale to neznamená, že by jim nemohli pomoci jiní.

Když na počátku XIV. století Štěpán z Blois dostal do rukou svého mocného soupeře hraběte z Flandrů, odsoudil ho k smrti hladem. I spustili ho do věže, která měla nahoře otvor. Když se to dověděla matka odsouzeného hraběte, přišla k Štěpánovi, vrhla se k jeho nohám a prosila: „Dovol mi sestoupiti k mému synu, chci ho alespoň potěšiti a obejmouti.“ Zuřivý mstítel dojat touto láskou poručil matku, jak si žádala, do věže spustiti, aby ještě jednou objala syna svého. Jedná-li tak pozemská matka, čeho se nesmí nadíti od Matky Páně její nejlepší dítky trpící v ohni očištcovém!

4. *Jak jim Panna Maria pomáhá?* Předně svou *přímlovou*, prosíc za ně. Potom tak, že za ně *obětuje* božské spravedlnosti své *zásluhy* jako náhradu za jejich neodpykané tresty.

Šlechetná královna pokládá za svou povinnost mírniti utrpení svých poddaných. Proto jde i do vězení a žádá žalárníka,

aby s vězni nakládal mírně. Je to její výsadou, že král každému, koho se zastane, udělí částečnou nebo i úplnou amnestii nebo prominutí.

Tak to činí jistě také Bohorodička. I ona má tuto výsadu u svého Syna. Někteří bohoslovci se domnívají, že při Nanebevzetí Panny Marie dostalo se všem duším v očistci amnestie, takže provázely Matku Boží do její slávy a přítomny byly její korunovaci. Podle toho, co nám vypravuje sv. Petr Damiani, zdá se, že podobná amnestie děje se dosud na svátek jejího Nanebevzetí.

Za dřívějších dob se slavily v Římě a v jiných městech vigilie neboli svatvečery velikých svátků. Věřící chodili průvodem s rozžatými světly za modlitby a zpěvu do římských kostelů a do katakomb na hroby mučedníků. V noci před Nanebevzetím Panny Marie stala se v Římě následující událost. Zbožná žena jménem Marocia, která před rokem zemřela, zjevila se své švekruši ve stejném šatě, jakým se za živa odívala. Když se totiž její příbuzná modlila v kostele Ara coeli, pojednou zdálo se jí, jako by zemřelá Marocia stála se světlem mezi věřícími. Aby zjistila, je-li to skutečně ona, postavila se, když průvod vycházel z kostela, ke dveřím, a jakmile viděla, že i onen zjev vychází, přistoupila blíže a zvolala: „Ó, Bože, jsi to ty, Marocie?“ Tato přikývla hlavou. „Ach, co zde děláš, vždyť jsi již před rokem zemřela?“ „Vystála jsem“ — odvětil zjev — „veliké muky v očistci a musila bych ještě mnoho let trpěti, kdyby mi požehnaná Panna nebyla od svého Syna vyprosila vysvobození. Věř mi, přítelkyně má, že zítra tolik duší vejde do nebe, kolik lidí žije v Římě. Zatím jsem se, zbavena svých bolestí, přidala k vám, abych navštívila kostel sv. Panny a jí jako své osvoboditelce poděkovala. Uznáváš tuto pravdu? Poznáváš můj hlas? Není to klam. Věř jen, co slyšíš, a na důkaz toho věz, že sama budeš žít ještě jeden rok, a téže noci zemřeš a přijdeš za mnou.“ Nato zjev zmizel. Příbuzná vypravovala tento případ a potvrdila jej tím, že za rok v noci před Nanebevzetím P. Marie zemřela. (P. Mislei.)

5. I my můžeme *pomáhati* duším v očistci modlitbou za ně a dobrými skutky, které obětuje za prominutí jejich trestů. Tím splácíme Bohu jejich dluh. Každý den se děje velmi mnoho za duše v očistci. Kolik křesťanů, zvláště kněží se za ně modlí, kolik mší sv. se za ně obětuje! Může se státi, že některé duše, za něž se modlíme a mše sv. obětuje, jsou již v nebi, anebo že některé duše nejsou toho hodny, aby se jim přiřkly

všechny zásluhy modliteb a dobrých skutků, které se za ně konají, a aby obdržely všechny milosti ze mší sv., které se za ně obětují. Zemře na př. boháč a tisíc mší sv. se za něho obětuje. Kdyby mu byly zcela přiřknuty, byl by snadno vysvobozen z očistce, kdežto chudás, na kterého nikdo zvláště nepamatuje, byl by na tom zle. Tento poměr Bůh jistě vyrovná podle spravedlnosti a z těch mší sv., které se slouží za boháče, přiřkne aspoň některé užitky (zadostčinicí) chudásovi, zejména když se sám za svého živobytí nad dušemi v očistci smilovával a když se ho ujme Královna nebes. Jest aspoň pravděpodobno, že Bohorodička má velké slovo tam před trůnem Božím, co se týká smilování Božího nad dušemi v očistci. Proto šťastné duše, které ji zde na zemi ctily a dětinně milovaly. Těm i za hrobem je zvlášť starostlivou matkou.

Moji drazí, pomáhejme rádi duším v očistci! Prostředky jsou: modlitba, slyšeti a obětovati mši sv. a jiné dobré skutky. Pomáhejme jim tím víc, čím úže byly s námi spojeny. Hle, milý křesťane, ztratil jsi otce nebo matku. Když umírala, vložila svou ruku již chladnoucí v ruku tvou a prosila, abys na ni nezapomínal. Tys jí to slíbil. Možná, že jest jí ještě dlouho trpěti v ohni očistcovém. Snad je tomu již dávno, co odešla na onen svět; a právě že je to již dlouho, zapomněl jsi na ni. Ne, lásce nesmí býti nic dlouhé. Splň tedy, cos slíbil a co se sluší na tebe jako katolíka. Nezapomínej na ni v modlitbách! Je to podivné, jak rychle zapomínáme na své nejdražší, tak rychle, jak dozní hlas umíráčku nebo jak uvadne květ. Nezapomínejme ani na ostatní duše v očistci! Když jim pomůžeme z trápení, jistě se nám za to odvděčí. „Budou na nás vzpomínat, až budeme umírat.“ Amen.

XXXI. Oslavy Panny Marie na zemi.

„Hle, od této doby blahoslaviti mne budou všechna pokolení.“ (Luk. 2, 48.)

Kolikrát jsme se již v těchto májových večerech potěšili, když jsme blíže poznali, jak dobrotivou a pečlivou matku máme v Panně Marii. Snad při tom byla nemalá přísada sobectví, poněvadž jsme se těšili, jak laskavá je právě k nám, což nemá do sebe sice nic nepěkného, poněvadž je to přirozené a nutné. Ale tuto radost svou chceme povznést a zdokonaliti tím, že se budeme radovat také ze *slávy* své Matky, již požívá po všechna staletí v církvi sv. a již sama předpověděla slovy: „Hle, od této chvíle blahoslaviti mne budou všechna pokolení.“ Tato předpověď se až dosud plní a plnití bude — tak jsme přesvědčeni — až na konec věků.

Život Panny Marie byl těsně spjat s životem našeho Spasitele jako život matky s životem jejího syna, ale také tím, že život Spasitelův byl vzorem a život Panny Marie nejkrásnějším jeho následováním. Sv. Pavel píše o Kristu Pánu: „Ponížil sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které je nade všechno jméno.“ (K Fil. 2, 8.) A neponížila se s ním též Matka jeho Panna Maria? Nebyla též ve všem Bohu poslušná až do smrti? Proto ký div, že její Jméno bylo po nejsvětějším Jménu vždy nejvíce oslavováno? Na svědectví toho projdeme všemi věky křesťanského letopočtu, t. j. od I. století do nynějšího XX. a podejme *krátký přehled* oslavy naší Matky zde na zemi se zvláštním zřetelem na národ náš!

Kdy začíná její oslava? Již tehdy, když k ní do domku naza-retského přichází *anděl*, posel Boží. Jak ji oslovuje? Jaké tituly jí dává? „Zdráva buď, milostiplná, Pán s tebou, požehnanás ty mezi ženami.“ Mohl ji krásněji osloviti? Tak ji velebí anděl. A kdo je první její ctitel z lidí? Podle sv. evangelia její příbuzná *Alžběta*, kterou Matka Boží navštívila. Sotvaže vešla, Alžběta „naplněna Duchem Sv.“ volá hlasem velikým: „Odkud mi to, aby *Matka Pána mého* přišla ke mně?“ (Luk. 1, 42), a jako by chtěla odůvodniti slova andělova: „Požehnanás ty mezi ženami,“ opakuje je a přidává k nim: „A požehnaný *plod života tvého*.“ Není to co největší chvála?

Tato dvojí chvála, andělova a Alžbětina, je nám nad míru

drahá. Tak nejkrásnějším způsobem i my Pannu Marii pozdravujeme a pozdravovati budeme po celý život svůj. Kolikrát již byla tato slova opakována, kolik srdcí již oblažila a kolik jich oblažuje dnes a kolikrát budou ještě zaznívati v srdcích i na rtech až na konec světa! A ani tehda neumlknou, neboť tak ji velebiti budeme i v nebesích. Věru, věčný to pozdrav!

Jinak v prvních desíletích církve sv. nejsou četna svědectví o úctě Mariánské, jednak proto, že se mnoho ztratilo, jednak že úcta Mariánská tehdy jaksi ustupovala do pozadí, aby snad pohané neviděli v Matce Boží bohyni, což se mohlo snadno stát. Vždyť na př. v Lystře, kde sv. Pavel uzdravil chromého, zástupové spatřivše to, ihned volali: „Bohové připodobnili se lidem a sestoupili k nám.“ (Sk. ap. 14, 10.)

Než nezapomínejme, moji drazí, že Panna Maria již v nejprvnější době má první místo po nejsvětější Trojici, jak dosvědčuje apoštolské vyznání víry. Nahlédneme-li do nejstarších knih liturgických a do spisů apoštolských Otců, i tam najdeme mnoho chvály na Bohorodičku. I v katakombách nalézáme několikrát její obraz.

Když bylo pohanství přemoženo, císař Konstantin zasvěcuje svou novou residenci Panně Marii jako Matce Spasitelově. Největší mužové toho století sv. Efrém, sv. Atanáš, sv. Jan Zlatoustý, sv. Ambrož a j., jsou jejími nadšenými chvalořečníky.

Poněvadž oslava její stále rostla, zdála se některým přílišnou. Hlavní z nich byl patriarcha cařihradský Nestorius, jenž varovně volal: „Nepřipusťte, že Maria jest Matka Boží, jenom že je matka Kristova, aby se nezdálo, že z ní chcete učiniti bohyni.“ Ale Nestoriově odpovědělo 200 biskupů shromážděných na sněmu efezkém (r. 431) v chrámu zasvěceném Bohorodičce a s nimi veškeren lid efezský: Panna Maria jest vpravdě Matka Boží.

Než v následujících stoletích valí se z východu a severu divocí národové: Gothové, Vandalové, Normané, Frankové, Longobardové a j.; všechno ničí a hubí, takže se jich bojí kdekdo. Ale před jedním obrazem se uklidňují a sklánějí: před obrazem Matky Boží s Děťátkem, a stávají se křesťany.

Pokročil již věk IX., a hle ze Soluně přicházejí k nám dva svatí bratři, naši věrozvěstové Cyril a Metod, aby národ náš zcela přivtělili ke Kristu; a podání praví, že nesli s sebou obraz Bohorodičky, před nímž kázávali, a první svatyni, kte-

rou založili ve svém středisku a sídle na Velehradě, že zasvětili Matce Páně. Od té doby lid český zná a miluje svou nebeskou Matku a Královnu.

Ve věku XI. stala se smutná roztržka mezi Východem a Západem, tak zv. řecké schisma, ale odtržená církev Východní jedno dědictví z původní církve zvláště drží pevně: úctu Mariánskou.

A když povstávají křesťanští národové a za nebývalého nadšení konají křížové výpravy na osvobození Sv. země, vlají nad hlavami jejich bílé korouhve s obrazem Matky Boží a mohutný zpěv zaznívá k její počtě dálnými cizími kraji. V téže době i Španělé bojují proti Maurům, a pod ochranou Královny nebes dosahují vítězství za vítězství, až hlavní mešita v Granadě se mění v krásný Mariánský chrám a půlměsíc pod nohama Bohorodičky vyhlazuje půlměsíc islamu. V Jižní Francii proti nebezpečným kacířstvím Albigenských a Valdenských povstává sv. Dominik se svými duchovními syny a zdolává je ne ohněm a mečem, nýbrž sv. růžencem Panny Marie.

Známe dobu Karla IV. a víme, čím byla pro národ náš: zlatým věkem. Karel IV. se zasloužil o národ náš v každém ohledu, takže právem jest nazván „Otcem vlasti“. Říše Karlova byla největší ve střední Evropě, Karel, král český, byl i králem německým a císařem římským. Ale Karel byl též velikým ctitelem Mariánským. Svatyně, které stavěl, zdobil gotickými Madonami.

Po slunných, krásných dnech přichází bouře a dni chladné. Podobně i u nás: Po této době velikého vzepjetí náboženského přišla doba náboženského rozvratu a náboženských bojů, věk XV. Ale pamatujme, že jejich hlavní mravní původce (M. Jan Hus) zůstal věren úctě Mariánské, takže jeho Mariánská kázání mohl by klidně hlásati Mariánský kazatel i dnes.

Roku 1453 padl Cařihrad do rukou Mohamedánů. Obnovuje se antika, začíná renesance. Učenci a umělci táhnou na západ, a největší mistři v tomto období, jako Rafael, Ticián, Murillo věnují své nadání předmětu, který jim vnukal nejkrásnější ideje, Panně Marii s Ježíškem. Nejkrásnější obrazy jsou Mariánské.

Roku 1492 Kolumbus objevuje Ameriku, nový svět, k němuž doplul po mnohých útrapách na lodi, jíž dal jméno Santa Maria.

A přišla zase doba roztržky, století XVI. Skoro půl Evropy odtrženo od jediné pravé církve. Vystupují reformátoři a hlá-

sají učení své. Roku 1517 Luther v Německu sestavil 95 článků směřujících proti víře katolické, připevňuje je na dveře kostela ve Wittenberku a bullu, kterou papež odsoudil jeho učení, spaluje před branou téhož města. A hle, o několik let později rytíř španělský (Ignác z Loyoly) se v rodné zámecké kapli zasvěcuje Matce Boží, a na poutním místě Mariánském v Montserratě odkládá svůj meč, aby se stal bojovníkem pro říši Kristovu. Zakládá řád a syny své posílá do všech úhlů světa, aby pracovali o spáse duší, vzývajíce o pomoc Pannu Marii. A dílo jeho se daří.

Když se učení Lutherovo počalo silně šířit i po vlastech našich, takže národní církev českobratrská, která povstala z trosek utrakvistů, v něm utonula, je tu nový šik, který hájí neohroženě katolické víry proti novotářům, šik Mariánských Družin.

Přišla válka třicetiletá. Odbojní stavové protestantští vzbouřili se proti právoplatnému králi. Věrní jeho přívrženci, věrní katolíci a spolu mariánští sodálové, čeští místodržící Martinic a Slavata s písařem Fabriciem jsou vyhozeni s okna na hradě pražském do hlubokého příkopu. Ale nezabili se: Matka Boží, kterou vzývali, je zachránila, jak pěkně znázorněno na obraze v ochozu poutní svatyně Mariánské v Bohosudově u Teplic.

Cím byli Mariánští sodálové těžce zkoušené Praze zvláště za vpádu Švédů, kteří r. 1648 pronikli až k jejím opevněním, dosvědčují dosud Mariánské hradby za Letnou (dnes už jen v ubohých zbytcích) kde Mariánská Družina statečných měšťanů se svým starostou, primátorem Turkem, zmužile odrazela útoky Švédů, ale zvláště slavný Karlův most, kde zas Mariánská Družina studujících za vedení svého ředitele P. Jiřího Plachého T. J. utkala se vítězně se Švédy a vrhla je zpět. Bylo to ke cti těchto Mariánských Družin, ale především ke cti Panny Marie, pod jejíž ochranou stály a kterou jistě také vroucně vzývaly. Proto právem Ferdinand III. dal postaviti na Staroměstském náměstí v Praze Mariánský sloup, který svědčil o vděčnosti k Panně Neposkvrněné za ukončení děsné války třicetileté. Byly to hrozné doby, ale přece známý vlastenec, jesuita Balbín, mohl napsati: Milá byla Panna Maria Čechům a milí budou Čechové Panně Marii.

Do tohoto období spadají na Východě největší boje křesťanů proti Turkům. Všude zaznívají jména: Bělehrad, Lepanto, Vídeň, všude září obraz Panny Marie proti tureckému půlměsíci, všude vlaje bílá korouhev s jejím jménem proti ze-

lenému praporu Mohamedovu. A ve chvíle nejrozhodnější lid křesťanský chápe se vítězně zbraně, sv. růžence Panny Marie. Zejména sluší však vzpomenout polského krále Jana Soběského, velikého ctitele Mariánského, jehož pomoc rozhodla o záchraně Vídně r. 1683.

Přišly bouře XVIII. století. Svět se topil v krvi revoluce a všude spousta trosek, ale z nich náhle vykvetl nový květ, májová pobožnost, která jako vlahý májový dešť začala kypřiti a svlažovati srdce těžce zkoušená a rozervaná.

Jistě jsou mezi vámi, moji drazí, mnozí pamětníci druhé polovice XIX. století, kdy se víry nedbalo, ano kdy se jí opovrhovalo, kdy se všechno hnalo jen po penězích a požitcích, kdy si nespokojenci zde na zemi chtěli zbudovati ráj. Tu je to katolická církev, která staví nespokojeným a zklamaným na oči krásný obraz Panny Neposkvrněné, aby je upamatovala na vyšší ideály, z nichž prýští pokoj, útěcha a síla.

A konečně v našem XX. století, kdy nám zazářilo zas slunko svobody, mám se zmíniti o rouhavém stržení památného Mariánského sloupu se sochou Panny Neposkvrněné na Staroměstském náměstí? To byl opak úcty, to byla děsná urážka Bohorodičky. Bolí nás to velice až dosud, ale naší útěchou jest: To neučinil český národ jako takový, to neučinili čeští katolíci, kteří Bohorodičku upřímně ctí a vřele milují, ano katolický lid tuto urážku své vznešené Matky a Královny skvěle odčinil, jak svědčí všechna krásná poutní místa Mariánská v našich vlastech, která se v poslední době objevila v novém lesku a v nové kráse, ať jen připomenu St. Boleslav, Sv. Horu, Sv. Hostýn a Sv. Kopeček u Olomouce.

Nuže, moji drazí, není to potěšitelné pro vaše srdce, svou nebeskou Matku tolik milující, jak od té doby, co se na této zemi objevil převzácný zjev svatosti, milosti a vznešené důstojnosti v bl. Panně Marii, jedno století druhému, jedno pokolení následujícímu odkazuje úctu, důvěru a lásku k Ní? Žádné jméno lidské není tak slavné jako jméno Panny Marie. Jiná jména, byť i slavná, jsou jen na jednom listě dějin, kdežto Jméno Maria jest na každém listě, ovšem nejčastěji v dějinách lidského srdce. Jiná jména jsou často protivná, chladná, ba krví napsaná, kdežto Jméno Maria jest sladké, hřejivé, napsané zlatými literami do srdcí lidských. Tak se skvěle vyplnilo, co předpověděla: „Hle, od této chvíle blahoslaviti mne budou všechna pokolení.“ Zajisté rádi se chceme i v dalším životě svém přidati k těmto šťastným pokolením, každý den

ji velebiti, věrně až do posledního dechu, doufajíce pevně, že nám zato dopomůže, abychom ji mohli vděčně velebiti na věky v nebesích. Amen.

XXXII. Panna Maria - hvězda života.

„Zdrávas, hvězdo mořská!“

(Z hymnu při církev. hodinkách Marián.)

Naše úvahy o vznešené Matce Boží se končí. Připomněli jsme si zas její důstojnost a vznešenost, její dobrotu a lásku. Každý májový večer byl v srdci našem rozžehnut nový plámenek naší důvěry, vděčnosti a lásky k Ní. Uvažovali jsme, čím je pro nás Panna Maria teď ve své slávě a jak se k Ní máme chovat jako její hodné dívky. Radovali jsme se upřímně z její nevýslovné slávy za všech věků i ve vlasti naší. To vše, čím je naše nebeská Matka pro život náš, rád bych vám dnes v poslední večer májový ukázal krátce, velkoryse, v krásném obraze. Který obraz se asi hodí k tomu nejlépe? Myslím, že obraz *hvězdy*. Vždyť církev sv. sama tak často nazývá ji hvězdou, hvězdou jitřní, hvězdou mořskou. Tento symbol je pro náš předmět velice vhodný. Náš život totiž je plavbou po širém moři, lodička je duše naše, a plavba naše jest obtížná a nebezpečná. Brzy zatemňují zrak náš mraky našich vnitřních pokusů a bojů, brzy nástrahy a osidla, která nám klade svět, jenž jest ve službách satanových, brzy se nám nechce veslovati, t. j. sebe přemáhati, abychom se dostali vpřed, poněvadž nemáme síly a odvahy, jsme slabí a pohodlní. Ale šťasten, kdo důvěrně vzhlíží k Panně Marii: ten nezahyne, neboť Ona je naší záchrannou hvězdou! Proto se sv. Bernardem volám ke každému z vás: „Respice stellam, voca Mariam!“ Pohleď na hvězdu, vzývej Marii! Kdyby celé peklo chtělo zničit lodičku tvou, neboj se! Matka Boží je moudřejší a mocnější: bude na zápasící lodičku tvou sesílat tolik světla, t. j. bude ohroženou duši tvou zahrnovat tolika milostmi, že snadno, ba šťastně dorazí do přístavu věčného klidu a věčné blaženosti. Proto kdyby vám všechny hvězdy zapadly, tato vám nesmí zapadnouti a nezapadne, když se sami od ní neodvrátíte. Ukažme již jasně na *nebezpečí a nejvážnější chvíle životní*, kde

zvlášť potřebí hleděti na tuto záchrannou hvězdu, - abychom neutonuli.

I.

1. Velké nebezpečí hrozí zejména tobě, milá mládeži. Snad ho ani netušíš, nebo aspoň vážně nepojímáš. To je nebezpečí ztratit *nevinnost*.

Je mnoho pirátů, námořních loupežníků, kteří ohrožují tento klenot tvůj. Jsou to zábavy a zábavní podniky neslušné, svůdné, ať se jmenují divadlo, kino, ples, tanec a j. Je to četba nízká, dráždivá, nemravná a rovněž takové ilustrace. Ještě horší jest ovšem špatná společnost. To však může býti i jednotlivec, který nemá jiného cíle ve svém lichocení, přemlouvání a vymlouvání, než ti strhnout věneček čistoty. Bůh a jeho přikázání neznamenaají u takových nic, první a poslední zájem jejich je požitek a nízká rozkoš.

Když přišli Portugalci do nově objevené Ameriky, spatřili v rukou domorodců vzácné drahokamy. I vylákali je na nich za broušená barevná sklíčka, která se Indiánům líbila; tím je oklamali. Tak, milá mládeži, usiluje i dnes nestoudný a nemravný svět připravit tě o poklad nevinnosti za krátký hříšný požitek. Snad se na tebe valí velká nebezpečí se všech stran; ale pamatuj největší je vlastní náklonnost, která dřímá v srdci. Když ta se rozpoutá, pak je tvá nevinnost a čistota nejvíce ohrožena. Možná, že tě znepokojuje každý den, že každý den je ti zápasiti s dorážejícími vlnami svůdného těla. Ó pak, chceš-li zachránit svůj vzácný poklad, „respice stellam, voca Mariam“, pohleď na hvězdu, vzývej Marii! Uč se od ní vážit si nade vše čistoty a nevinnosti! Hle, když k ní přišel anděl s poselstvím, že je vyvolena za Matku Boží, zalekla se, a teprve, když uslyšela, že se to stane způsobem zázračným — „Duch Sv. sestoupí v tebe“ — řekla: „Aj já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.“

Vzývej Marii! Každý den jí doporučej svou čistotu, každý den ji vroucně pros za ochranu! Volej k ní denně: „Ó Paní má, ó Matko má, Tobě se zcela odevzdávám. Na důkaz, že jsem zcela Tvůj, obětuji Tobě dnes své oči, své uši, svá ústa, své srdce, sebe celého. Protože jsem tedy celý Tvůj, ó dobrá Matko, chraň mne a opatruj jako svůj majetek!“

2. Vážné nebezpečí ohrožuje, moji drazí, vaši *víru*. Proti víře se brojí tajně i veřejně, slovem i perem, v knihách a novinách, ve schůzích a shromážděních. Věřiti pokládá se za za-

ostalost, nevěřiti za pokrok. „Budete jako bohové.“ Mnozí se za víru stydí, jiní, ačkoli přiznávají, že jsou katolíky, podle ní nežijí a jiné pohoršují, a právě tím, že se dělají katolíky, ač jimi podle žití nejsou, uvádějí víru v nevážnost. A přece „bez víry nelze se líbiti Bohu“ (k Žid. 11, 6), a sám Kristus Pán praví: „Kdo nevěří, bude zavržen.“ (Mar. 16, 16.)

Kdyby byl mezi vámi někdo, jenž by se ve víře kolísal, jenž by si víry málo vážil, k tomu volám: Respice stellam, voca Mariam! Pohleď na hvězdu, vzývej Marii! Pohleď na P. Marii: Ona je ideálem, vzorem víry. Pohleď, jak chová na klíně dítě slabé, na pohled zcela obyčejné, a přece věří, že je to Syn Nejvyššího. Vidí ho v obyčejných poměrech jako pomocníka Josefova v Nazaretě, a věří; vidí ho pronásledovaného a zavrženého od jeho vlastního lidu, a věří; vidí ho konečně ukřižovaného, a věří. Proto jí platí slovo Alžbětino: „Blahosla-vená, kteráś uvěřila!“

Vzývej Marii! Buď jejím věrným ctitelem, a víru neztratíš. Ježíš a Maria nedají se od sebe odloučiti. Byla doba (Luthe-rova), kdy někteří pravili, že se úcta Panny Marie upřílišuje, že Syn Boží je zatlačován do pozadí, že by se tudíž mělo přestat s uctíváním Bohorodičky. Ale Erasmus Rotterdamský, známý humanista, který s počátku byl velikým přivržencem Lutherovým, se vyjádřil o jeho novotách: „Matku chtějí vy-loučit ze svatyně; ale ona drží pevně syna svého ve svém ná-ručí. Buď musíme oba podržet, nebo obou zanechat.“ Dějin-né události potvrdily tento výrok. Poněvadž nechtěli podržeti, ctíti Matku, nemohli zabránit, aby se nezpronevěřili i Synu. Od odpírání úcty Bohorodičce došli až k popírání božství Kri-stova. Kdo se věrně drží Rodičky Boží, neztratí víru, neztratí Spasitele.

3. Za třetí se vede neustále boj o věc nejušlechtilejší a nej-důležitější: o *lásku* našeho srdce. Bůh dí: Dej mně srdce své, miluj mne! Svět volá: Mně dej srdce své, mne si zamiluj! A vlastní nezřízená žádost také chce: Mne miluj, mně dej srdce své! Kolik na tom záleží, abychom milovali správně, aby-chom milovali to, co nás povznese, zušlechtí, zachrání. Co člověk miluje, to je: Kdo miluje pozemské, je země, přináleží zemi, kdo miluje Boha, je božský, přináleží Bohu. Když lid-ské srdce ztratí lásku k Bohu, ztratí všechno. K takovému pra-vím: „Co máš, když Boha nemáš! Jaký jsi, když Boha nemi-luješ? Jsi nešťasten, jsi ubohý, poněvadž v Bohu je všechna naše blaženost. Nespokojené je srdce naše, nespočine-li v Bo-

hu. Jak se zachráníš v tomto boji? Pohleď na hvězdu, vzývej Marii! Pohleď na Pannu Marii, komu věnovala srdce své, lásku svou. Co si zvolila ještě jako dítě? Službu chrámovou. Oč se strachovala, když jí anděl zvěstoval, že se má státi Matkou Boží? O splnění svého slibu čistoty. Co bylo jejím heslem? „Aj já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.“ Celý její život je napomenutím pro nás „Nemilujte světa ani těch věcí, které jsou ve světě. Miluje-li kdo svět, není v něm lásky Otcovy. (I. Jan 2, 15.)

Vzývej Marii, ať ti vyprosí Ducha Sv., t. j. ducha čisté lásky Boží! A miluj Marii! Když ji budeš milovati, nebudeš milovati světa, poněvadž svět jí nemiluje. Když k Ní přilneš láskou svou, nebudeš sloužiti zlým žádostem, neboť Ona tě nadchne pro službu a lásku Boží. Per Mariam ad Jesum! Skrze Marii k Ježíši!

Jeden horlivý kněz si učinil životním příkazem: „Mariam invoca et ama usque in finem, et salvus eris!“ Marii vzývej a miluj až do smrti, a budeš spasen! Budiž to i tvým svatým předsevzetím!

Benátčané jsou velcí ctitelé Panny Marie. Když mají vyjetí na svých gondolách, které mají přivázány na břehu ke kůlu se strážným světlem, nejdříve se pomodlí Zdrávas a zpívají před obrazem Matky Boží, který mají zavěšený na témž kůlu nad světlem. A když se vrátí, zase jí zazpívají a se pomodlí. Obraz Matky Páně jest jejich zamilované místo: Zde se modlí a prosí, zde se radují a pláčí. Když odcházejí od obrazu, volají: „Ave, Mater Dei, Zdrávas, Matko Boží! S Bohem, měj se dobře, vím že budeš za mne prositi, od Tebe všechno očekávám.“ Kéž by taková láska planula i v srdci vašem! Jak byste byli šťastni!

II.

Ale nejen nebezpečí nás ohrožují, nýbrž i *utrpení* nás stíhají, a proto musíme nejen bojovati, ale i trpěti. Trpěti je těžké. Lidé nechtějí dnes nic trpěti, nic snášeti. Ale ať chceme nebo nechceme, musíme trpěti. Jako se žene po obloze mrak za mrakem, tak i v žití našem, sotvaže přešel jeden mrak, již se blíží druhý a někdy tak veliký, až se zdá, že se modré nebe spokojenosti a blaha už neukáže. Než respice stellas, pohleď na hvězdu! I nejtemnějšími mraky našeho žití proniká její světlo, to jsou dobrotivé oči naší Matky. Ona vidí

naši bídu, cítí s námi a jistě nás potěší; vždyť je to naše matka!

Tělesnými bolestmi a strádáním nejsou však ještě naše utrpení vyčerpána. Jsou ještě *vnitřní utrpení*. Pojme nás na př. tísnivá opuštěnost anebo noc zármutku zahalí duši naši. Jsme zmateni, nevíme sami, co chceme, život nás netěší a mrzíme se na celý svět. Ach, ubohý poutníku, respice stellam, voca Mariam! Pohleď na Pannu Marii! Ona tě potěší. Nikdo nedovede lépe těšiti, než kdo sám mnoho trpěl. Kdo chce stírati slzy jiných, musil i sám plakati. Kdo chce pochopiti vnitřní úzkost a mít s ní soucit, musí sám míti srdce, které často svíral bol. To bývá zpravidla matka.

Co vytrpěla naše duchovní Matka, Panna Maria! Kdo trpěl víc? Nepocítila děsnou opuštěnost, když ztratila jediného Syna svého? Nezažila muky, zejména pod křížem, které loudí z očí prameny slzí? Může k nám právem volati : Ó vy všichni, kteří jdete cestou, cestou kříže, cestou utrpení, pozorujte a vizte, zdali bolest jako bolest má! Ano, pohleď na svou bolestnou Matku, a bohdá si nebudeš stěžovati, proč tě Bůh navštívil tak těžkým křížem, že si ho nezasloužíš. Co pak platí taková výtka při pohledu na Pannu Marii? Vždyť přece i v největších bolestech stála „stabat“, poněvadž byla oddána do vůle Boží. „Aj dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!“

Voca Mariam! Vzývej Marii! Popros ji o sílu a útěchu. Ona ti vyprosí, abys uznal, že cesta tohoto života je sice cesta kříže, ale cesta, která vede bezpečně a jistě do nebe, a abys byl přesvědčen, že Bůh tě nebude zkoušeti nad síly tvé, jak nás ujišťuje sv. Pavel: „Bůh však je věrný, jenž nedopustí vás pokoušeti nad to, co můžete snést, nýbrž s pokusem učiní také úspěch, abyste mohli snést.“ (I. ke Kor. 10, 13.)

III.

Nejvážnější a nejtrpčí chvíle našeho života je nepochybně naše *smrt*. Svět říká: Ten a ten žil a zemřel, ale to není všechno, nejhlavnější věc schází, totiž: Odešel na věčnost. Ale věčnost je dvojí: šťastná a nešťastná, nebe a peklo. Smrt je úžina, kterou musíme proplout; v této úžině jistě bude číhati satan, aby urval lodičku duše naší a vrhl ji v záhubu věčnou. Než neboj se! Respice stellam! Pohleď na hvězdu, na Pannu Marii! Ona je mocnější než satan, Ona již rozdrtila hlavu jeho, vždyť nám dala Spasitele. Proto doufej: i kdyby se celé

peklo proti tobě zdvihlo a chtělo tě trápit v tvé poslední hodině, Panna Maria má větší moc, má lepší prostředky, aby tě zachránila. Kdo pod její ochranou umírá, šťastně, ba lehce umírá.

Voca Mariam! Proto ji důvěrně vzývej o milost v hodině poslední, jak tě již tvá matka učila: „Pros za nás i v hodinu smrti naší!“

Sv. biskup Ludvík toulouský modlil se za svého života a zvláště v hodině poslední často a s neobyčejnou vroucností Zdravas. Když se ho ptali, proč se tak často modlí právě tuto modlitbu, odpověděl: „Brzy zemru a milostiplná Matka Boží mi pomůže, abych tuto poslední a hlavní záležitost ukončil dobře.“ I pro nás se blíží temná noc smrti: zavrou se oči, umlknou ústa, dotluče srdce. Ale nebude to pro nás hrozné: do této noci zářiti bude naše záchranná hvězda, Panna Maria: Ta se postará, abychom šťastně skončili.

Umírala Mariánská sodálka. Ač byla již velmi blízka smrti, stále něco hledala. Když se jí ptali, co by si přála, zašeptala: „Medajlku.“ I dali jí medajlku se stuhou kolem krku. Sotvaže měla medajlku, začala se modlit zaslíbenou modlitbu: „Nejsvětější Panno Maria...“ Nemohla si však už vzpomenout na další věty, jen poslední slova ještě vyřkla: „Rozpomeň se na mne a neopouštěj mne v hodinku smrti mé!“ Potom upadla v bezvědomí a zemřela. Tak umírá ctitelka Mariánská.

Nuže, s důvěrou vzývejte, m. dr., i vy svou nebeskou Matku ve všech potřebách, ve všech útrapách až do poslední dechu!

Quintus Curtius vypravuje o Alexandru Velikém, jak několikrát porazil perského krále Daria, až ho konečně i s manželkou zajal. Když nešťastný král viděl, že je tak ponížen, odhodlal se poprosit krále Alexandra, aby mu daroval život a pustil ho na svobodu. I šel tedy do královského stanu. Ale poněvadž neznal Alexandra, přistoupil omylem k příteli jeho Heféstionovi, a pokloniv se mu, prosil o milost. Ten však odkázal ho na krále. I předstoupil Darius před Alexandra a omlouval se. Ale Alexander pln vlídnosti a mírnosti pravil: „Darie, ty ses nemýlil, neboť Alexander je Heféstion a Heféstion je Alexander,“ a daroval mu život i svobodu.

Podobně bude s námi jednat — tak doufáme — i Spasitel náš Ježíš Kristus, až přijde soudit živé i mrtvé na konci světa. Tehdáž bude milosrdným k nám, kteří jsme se ve svých potřebách a strastech obraceli k jeho Matce. Nebude nám to zazlívati, naopak schválí jednání naše, poněvadž i sám Matku

svou ctí a miluje. Proto řekne k nám: „Ty ses, milý křesťane, nemýlil, když jsi důvěřoval v Marii, Matku mou,“ a bude nám milostivým soudcem.

A nyní rozloučíme se již s letošní májovou pobožností. Jako se dnes končí naše úvahy, tak skončí dnes i naše májové modlitby, dozní naše zpěvy. Světla zhasnou, kostel se zavře, a naše letošní májová pobožnost náleží navždy minulosti. To ovšem neznamená, že by se končila naše úcta, láska a velebení naší duchovní Matky, naopak doufáme, že naše láska k Ní bude ještě vřelejší a naše úcta ještě horlivější.

Když se Kolumbus plavil do neznámé země, měl za to, že se plaví do Sv. země. Lodi své dal jméno Santa Maria a přesvatou Pannu prosil a vzýval po celou cestu. A hle, dojel šťastně. Když přistál, zarazil do země kříž, políbil zemi a pěl se svými společníky hymnus díků: Te Deum laudamus. Moji drazí, my se plavíme skutečně do Sv. země, do své věčné vlasti. Plavba naše není, jak již dobře víme, bez nebezpečí a bez obtíží. Ale lodička srdce našeho je též zasvěcena naší nebeské Královně a zraky i srdce naše jsou a vždy budou obráceny k naší záchranné hvězdě, k přesvaté Matce naší Panně Marii: Její láska bude nás provázeti, její moc chrániti, a tak i my přistaneme šťastně k břehu své pravé vlasti, kterou budeme také líbat a kde budeme věčně pěti: Bože, chválíme Tebe. Amen.

OBSAH:

Úvodem	7
I. Jak uctíme v tomto měsíci P. Marii, Matku svou?	9
II. Panna Maria — prvorozená	12
III. Panna Maria bez poskvrny počatá	15
IV. Narození Panny Marie	20
V. Jméno Panny Marie	24
VI. Panna Maria jako dítě	29
VII. Panna Maria jako dívka	34
VIII. Zasnoubení Panny Marie	39
IX. Zvěstování Panny Marie	43
X. Panna Maria — Matka Boží	47
XI. Panna Maria — Matka naše	52
XII. Navštívení Panny Marie	57
XIII. Ctnosti Panny Marie při narození Páně	61
XIV. Panna Maria při obětování Páně	66
XV. Útěk do Egypta	71
XVI. Panna Maria bez dítěte	76
XVII. Panna Maria — vzor ženy	81
XVIII. Panna Maria — vzor matky	85
XIX. Svatá rodina	90
XX. Panna Maria v Káně Galilejské	94
XXI. Panna Maria — matka bolestná	99
XXII. Panna Maria pod křížem	104
XXIII. Radosti Panny Marie	108
XXIV. Panna Maria po Nanebevstoupení Páně	112
XXV. Smrt, Nanebevzetí a Korunování Panny Marie	117
XXVI. Panna Maria — Matka dobré rady	123
XXVII. Panna Maria — potěšení zarmoucených	128
XXVIII. Panna Maria — uzdravení nemocných	132
XXIX. Panna Maria — útěcha umírajících	136
XXX. Panna Maria — matka duší v očistci	140
XXXI. Oslava Panny Marie na zemi	145
XXXII. Panna Maria — hvězda života	150

Tuto knihu
pro Cyrilometodějské knihkupectví
Gustava Francla v Praze I.
vytiskla v měsíci dubnu 1934
knihtiskárna Družstva Vlast
v Praze II-570.